

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
DRUGA SEDNICA
DRUGOG REDOVNOG ZASEDANJA
Šesti dan rada
2. novembar 2017. godine

(Sednica je počela u 10.05 časova. Predsedava Veroljub Arsić, potpredsednik Narodne skupštine.)

*
* *

PREDSEDAVAJUĆI: Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo rad Druge sednice Drugog redovnog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u 2017. godini.

Na osnovu službene evidencije o prisutnosti narodnih poslanika konstatujem da sednici prisustvuje 96 narodnih poslanika.

Radi utvrđivanja broja narodnih poslanika prisutnih u sali, molim narodne poslanike da ubace svoje identifikacione kartice u poslaničke jedinice elektronskog sistema za glasanje.

Konstatujem da je primenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno da je u sali prisutno 89 narodnih poslanika, odnosno da su prisutna najmanje 84 narodna poslanika i da imamo uslove za rad.

Da li neko od predsednika, odnosno ovlašćenih predstavnika poslaničkih grupa želi da zatraži obaveštenje ili objašnjenje u skladu sa članom 287. Poslovnika?

Reč ima narodni poslanik Vojislav Šešelj.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Upućujem pitanje ministru inostranih poslova Ivici Dačiću i predsedniku Vlade Republike Srbije Ani Brnabić: zašto Ministarstvo inostranih poslova, odnosno Vlada Srbije nije po hitnom postupku otkazala gostoprimstvo ukrajinskom ambasadoru u Beogradu Oleksandru Aleksandroviču nakon njegovih teških antisrpskih izjava koje je dao BIRN-u?

Šta je rekao, zamislite, Oleksandr Aleksandrovič? Ime mu na novokomponovanom ukrajinskom jeziku, a prezime na ruskom jeziku. Oleksandr Aleksandrovič je rekao da Rusija obučava srpske najamnike da ubijaju Ukrajinke.

Nema nikakvih najamnika u Rusiji, u ruskim zemljama i oni ne ubijaju Ukrajinke. U ruskoj Donjeckoj oblasti bore se srpski dobrovoljci, na srpskoj zemlji. To je pokrajina Slavenosrbija, koju je još u 18. veku, polovinom 18. veka, formirala ruska carica Jelisaveta Petrovna. Ima još jedna srpska zemlja koja je pod okupacijom ukrajinskih nacista – to je Nova Srbija ili Novaja Srbija, na prostoru današnje Kirovske oblasti.

Zatim, kaže da je Rusija koristila srpske ekstremiste da izvedu državni udar u Crnoj Gori. Strašna laž, podvala crnogorskog mafijaškog režima Mila Đukanovića koji je pohapsio grupu Srba pod lažnim optužbama i sada im sudi u namontiranom procesu u Podgorici.

Kaže da Rusija ohrabruje srpski separatizam u Republici Srpskoj kako bi destabilizovala BiH. Rusija pomaže opstanku Republike Srpske, koji je ugrožen od strane zapadnih sila.

Kaže dalje Aleksandrovič da Rusija koristi srpski faktor da destabilizuje Makedoniju. Na koji to način srpski faktor destabilizuje Makedoniju? Ima li iko ijedan argument za tako nešto? Srbija želi stabilnost Makedonije. Za nas je od vitalnog interesa stabilnost Makedonije, a tamo zapadne sile mešetare, dovode sopstvene garniture kako bi dovele do podele Makedonije na makedonski i albanski deo.

Kaže još da Rusija ima aktivnu ulogu u okretanju kosovskih Srba protiv kosovskih Albanaca. Čujte ovo, okretanje kosovskih Srba protiv kosovskih Albanaca! Onu šaćicu Srba koja je još ostala, progonjenu, unesrećenu, sada Rusija okreće protiv kosovskih Albanaca.

Dalje, prodaje svoje avione Srbiji kako bi stvorila tenzije sa Hrvatskom. Što se Hrvatska do zuba naoružava, što je od Amerikanaca dobila helikoptere „apace“, što je dobila lansirne rampe za rakete zemlja–zemlja dometa 300 km, to nikom ništa.

Kaže još da Putin ne mari za Srbiju već je samo koristi za uništenje Evrope.

Posle takvih izjava Oleksandr Aleksandrovič nema šta da traži u Beogradu. On govori usred Beograda, iznoseći najgore uvrede i klevete protiv srpskog naroda, i Srbija to toleriše.

Postoji jedna narodna poslovice u srpskom narodu, vukovskim rečnikom rečeno: „Boj se ovna, boj se govna; kad ću živeti?“ Hajde, razumem što se Vlada

boji ovna, u ovom slučaju onog Skota, američkog ambasadora, koji ima bujne rogove, simbol za ogromno i teško naoružanje, ali zašto Srbija da se boji govneti poput Oleksandra Aleksandroviča? Njega bar može po hitnom postupku da ekspeduje sa svoje teritorije.

Krajnje je vreme da se da primer drugim ambasadorima da se ne može večito sa Srbijom na taj način.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Marinika Tepić.

MARINIKA TEPIĆ: Zahvaljujem.

Nekako u istom tonu, ali zabrinuta za bezbednost naše države, Republike Srbije. Došla sam do informacija koje smatram izuzetno značajnim i stoga ih upućujem ministru unutrašnjih poslova Nebojši Stefanoviću, direktoru BIA Bratislavu Gašiću, direktoru Kancelarije za KiM Marku Đuriću, starešini VBA i predsednici Vlade Ani Brnabić. Za sve važe ista pitanja koja ću postaviti.

Naime, kakvim informacijama raspolažu o boravku Džima Dausona u Srbiji, između ostalog i u mom Pančevu, kako se može i dokazati, kako je i sam u jednom trenutku objavio? Džim Dauson, inače Škotlanđanin, u svetu je poznati fašista, mobilizator militantnih grupa ljudi, neko ko se angažovao i u kampanji Donalda Trampa mobilisući radikalne desničare, čovek koji naoružava svoje timove, ekipe i pristalice i naročito se kao fašista bori protiv osnovnih ljudskih prava, ženskih ljudskih prava, muslimana, LGBT zajednice, izbeglica, migranata itd., kome je zbog problema koje je izazivao u Mađarskoj tamo ulaz zabranjen, a potom i u Grčkoj, na zahtev i apel takođe Mađarske.

S obzirom na to da postoje jasni dokazi da je ove godine, u periodu maj–jun, Džim Dauson (*James Jim Dowson*) boravio u Srbiji, o čemu svedoče njegove fotografije sa Avale, iz beogradskog manastira Rakovica, i to sasvim jasno, moje sledeće pitanje je – kakve su mere MUP-a, BIA, VBA i nadležnih organa ove države bile i šta su preduzeli tim povodom? Ili ćutanjem o ovim, za mene jezivim, informacijama vlast prikriva, štaviše, štiti Džima Dausona i njegove pristalice u Republici Srbiji?

Dalje, kako je moguće da je ovakva individua našla utočište baš u Republici Srbiji i da ovaj fašista uredno donira srpskim manastirima? Mada, fotografije donacija koje se javno mogu videti ne sadrže ni hranu, niti lekove, niti higijenske potrepštine, već više liče na duge i kraće cevi u obliku oružja. Te fotografije postoje.

Tražim, takođe, odgovor na pitanje da li je Džim Dauson još uvek u Srbiji. Zapravo, tražim da mi se dostave informacije o evidenciji njegovog boravka u Pančevu, Beogradu, Srbiji, na Kosovu i Metohiji, kada je i gde bio,

dolazio, odlazio, u kom periodu, od kada do kada. Želim precizne odgovore na ova pitanja, dakle da se pitaju i carinici, i graničari, svi.

Naravno, ukoliko mi se ne dostave odgovori na ova pitanja u roku od 15 dana, kako to nalaže Poslovnik, smatraću da vlast Republike Srbije prikriva i štiti Džima Dausona u Republici Srbiji, što znači da imamo ogroman problem sa bezbednošću u državi.

Inače, veliki deo aktivnosti i interesovanja Džima Dausona ovde tiče se Kosova, pri čemu on sam, uz redovne parole „Kosovo je Srbija zauvek“ i slično, objavljuje fotografije pravoslavnih sveštenika pored dugih cevi i potpisuje ih kao ratne sveštenike.

U svetlu toga, pitam naročito Marka Đurića ali i sve pomenute državne nadležne funkcionere šta znaju o najmanje dve donacije ovog fašiste srpskim manastirima na Kosovu i Metohiji. Da li su tzv. donacije Džima Dausona na Kosovu išle preko administrativnih prelaza, kao i on sam, ili na neki drugi način i nekim drugim putem?

Želim informacije šta najviši funkcioneri u našoj zemlji znaju o domaćinima Džima Dausona u Srbiji, koji su ga vodili i po streljanama, uključujući i moje Pančevo, o čemu svedoče zajedničke fotografije. Lako ih je videti i dokazati ovo o čemu govorim.

Ono što me dodatno brine jesu informacije koje se mogu naći na internet sajtu „Red zmaja“, gde su ti saradnici, domaćini Džima Dausona u Srbiji, u maskirnim uniformama i naoružani na fotografijama koje objavljuju, koje potpisuju tekstem i kažu da učestvuju u obezbeđivanju bugarsko-turske granice od migranata i radikalnih islamista koji, kažu, nezakonito preko Bugarske i Srbije ulaze u Evropu. Oni sami pišu – u poslednje vreme je uhvaćen određen broj pripadnika ISIS-a. Šta je urađeno sa tim uhvaćenim ljudima, šta je njima rađeno, kome su predati? O čemu se zapravo ovde radi?

Ovo su ozbiljna bezbednosna pitanja, koja bi trebalo da zabrinu svakog u ovoj sali i svakog građanina Republike Srbije.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Poštovani narodni poslanici, pre nego što nastavimo rad dozvolite mi da u vaše i svoje ime pozdravim učenike i nastavnike Osnovne škole „Ruđer Bošković“ i njihove goste, učesnike projekta „Atina–Beograd, istorija i arhitektura“, koji trenutno prate deo današnje sednice sa galerije Velike sale.

Reč ima narodni poslanik Miroslav Aleksić.

Izvolite.

MIROSLAV ALEKSIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Zbog niza neistinitih podataka koje smo čuli od premijerke i ministra prilikom postavljanja pitanja poslednjeg četvrtka moraću ponovo da postavim pitanje premijerki Ani Brnabić i ministru za rad, zapošljavanje, boračku i socijalnu politiku gospodinu Zoranu Đorđeviću, vezano za broj nezaposlenih lica u Srbiji. Čuli smo razne podatke o tome kako je stopa nezaposlenosti smanjena na 11,8%, da kroz par godina, tim tempom, verovatno nećemo imati više nezaposlenih lica u Srbiji, ali oni koji danas nemaju posla u Srbiji jako dobro znaju da to zapravo nije istina.

Postavljam konkretno pitanje, da mi se odgovori – koliko je tačno 2012. godine, u apsolutnom iznosu, bilo nezaposlenih lica na evidenciji Nacionalne službe za zapošljavanje i koliki je to tada bio procenat? Koliko je danas, zaključano sa 1. novembrom, nezaposlenih lica u Srbiji, u apsolutnom broju, i koliki je to procenat? Koliko je tačno, u apsolutnom iznosu, zaposlenih bilo 2012. godine, a koliko ih je danas i koji je to procenat?

Sve vreme slušamo neke manipulacije, slušamo neistinite statističke podatke o tome kako smo u Srbiji došli do 11,8% nezaposlenosti. Premijerka je ovde u ovoj sali rekla da smo 2012. godine imali 790.000 nezaposlenih lica, da danas imamo 620.000, da je to tada bilo 26%, a danas je 11,8% stopa nezaposlenosti. Prosto me zanima da li ovde neko od nas zna bolje ili lošije matematiku ili ona ima neke druge metodologije po kojima se procenat smanjuje a da se ne zapošljavaju ljudi u Srbiji.

Da ne govorim o tome da je od tih 100.000 ili 150.000 koje danas nemamo na evidenciji Službe za zapošljavanje verovatno polovina otišla iz Srbije. Drugu polovinu ste skinuli sa evidencije za zapošljavanje jer se ne javljaju redovno, jer nemaju za šta da se javljaju. Kada se neko ne javi duže od tri meseca Nacionalnoj službi za zapošljavanje, on se automatski briše. Naravno, ima i onih koji danas nisu među živima, a tražili su posao preko Nacionalne službe za zapošljavanje.

Drugo pitanje koje želim da postavim takođe premijeru Vlade Republike Srbije i ministru finansija jeste o raspodeli sredstava iz budžetske rezerve Republike Srbije.

Ovih dana vidimo da se, poput Deda Mraza, nekim gradovima i opštinama dele sredstva. Na prvom mestu je Beograd, koji je dobio 110 miliona dinara, Zaječar 380 miliona dinara, da ne govorim o 2016. godini kada je Niš dobio 260, Kragujevac 220, Novi Sad 190, Jagodina itd. Ovde, u ovom domu, uzeli ste gradovima i opštinama novac novim Zakonom o finansiranju lokalnih samouprava, a onda taj višak sredstava raspoređujete kako i gde vama odgovara, i to po pravilu onim lokalnim vlastima koje nisu u stanju i nisu sposobne da same

obavljaju svoje poslove, pa onda kažete – zbog manjeg priliva sredstava Gradu Beogradu daćemo 110.000.000 dinara.

Zašto bi građani Pirota, Paraćina ili nekog drugog grada, kojima ste uzeli novac, to finansirali? Te opštine su danas primorane da uvode nove parafiskalne namete, da povećavaju takse kako bi nadomestile rupu u budžetu koju ste im vi napravili da biste dodatno centralizovali državu i prihode. Umesto da se radi na decentralizaciji i oživljavanju svih delova Srbije, vi konstantno centralizujete Srbiju i uzimate pare na jedno mesto, a onda, po političkom nahodanju i u cilju kampanje, ta sredstva raspodeljujete onako kako vi mislite da treba.

Onda ne treba da čudi građane kada Vlada deli milione iz tekuće rezerve, kao što ste, recimo, Rejfu Fajnsu dali 62.000.000 za snimanje filma; ministru Vulinu 400.000.000 iz rezerve, za Ministarstvo odbrane – značajan deo tih sredstava on je utrošio za kupovinu ratan garnitura, 12 televizora, 30 kristalnih pepeljara, električne roštilje, 30 bademantila itd., za opremanje centra u Karađorđevu, da bi mogao da ode da se odmara, verovatno sa svojim političkim saborcima. To je, gospodo, način na koji sistematski urušavate sistem ove države, urušavate državu a posledice će snositi Srbija i njeni građani.

Zato postavljam pitanje, da mi se dostavi tačan odgovor – kome su sve dodeljena sredstva od opština, i u kolikom iznosu, u prethodnih devet meseci 2017. godine?

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Đorđe Vukadinović.

ĐORĐE VUKADINOVIĆ: Zahvaljujem.

Moram da kažem da, za razliku od nekih kolega, nemam loše iskustvo sa odgovorima većine državnih funkcionera kojima sam uputio pitanje. Nekad su ti odgovori informativniji, nekada su sadržajniji, nekada su malo prazniji, formalniji, ali uglavnom svi stižu. U tom smislu, apelujem na kolege iz vlasti i opozicije da ne zloupotrebljavamo ovu instituciju radi nekih atraktivnih beseda. Ovo danas su bila smisljena, suvisla i važna pitanja.

Sećam se, verovatno i stariji među gledaocima i ovde u sali znaju, kako su nekad u jednopartijskoj skupštini strahovali državni funkcioneri od pitanja, recimo, gospodina Batrića Jovanovića, kako je bilo važno i kako su se pratila ta pitanja i odgovori na njih, tako da molim da sačuvamo ovu instituciju od dnevnopolitičke instrumentalizacije. Naravno da su neka pitanja prijatnija i važnija, neka možda manje, ali sva treba da budu važna i relevantna.

Postoji jedan izuzetak kod toga, a to je jedna adresa sa koje nikako da stigne odgovor. To je adresa predsednika odnosno predsedništva Republike, kojeg sam pitao, u vezi sa izjavom koju je dao 26. septembra u „Upitniku“, gde je na neprimeren način pomenuta mogućnost dobijanja stolice u UN za Kosovo.

Rekao sam, možda je to omaška, možda je to neka formulacija trapava, zato sam tražio razjašnjenje. S druge strane, nekoliko dana kasnije, 5. oktobra, ministar spoljnih poslova gospodin Ivica Dačić rekao je da ne dolazi u obzir nikakva stolica.

(Predsedavajući: Kolega Vukadinoviću, da li hoćete da postavite pitanje?)

Naravno.

Gospodin Ivica Dačić je rekao da ne dolazi u obzir stolica za Kosovo u UN i da može, eventualno, da dobije samo hoklicu ili šamlicu. Taj izraz je upotrebio.

Pošto je spoljna politika jedinstvena i vodi je Vlada Srbije, preko Ministarstva spoljnih poslova, ja od Ministarstva spoljnih poslova i od predsedništva još jednom zahtevam razjašnjenje i odgovor na pitanje – da li, pod bilo kojim uslovima, postoji mogućnost da Kosovo dobije ili da Srbija prihvati stolicu u UN za Kosovo? Mislim da bi to bilo apsolutno neprihvatljivo i strašno, bez obzira na obrazloženje.

Ponavljam da je formulacija gospodina predsednika bila da Kosovo neće ući u UN, osim ako mi ne budemo nečim zadovoljni. Šta je to što može zadovoljiti, sa navodnicima ili bez navodnika, Srbiju i gospodina Vučića da prihvati stolicu za Kosovo u UN?

Neka mi kažu da je to omaška, neka kažu da je politika Srbije ono što se zvanično kaže da jeste i ja ću u tom pogledu biti zadovoljan. Znači, Ministarstvo spoljnih poslova i predsedništvo Republike.

Moje drugo pitanje, i poslednje, ide na adresu Ministarstva unutrašnjih poslova. Molim gospodina ministra i šefa BIA da jasno i glasno odgovore ovde, pismeno ili na neki drugi način, da li postoje neki paralelni, tajni ili privatni prislušni centri u Srbiji. Drugo, da li se prate, na direktan ili indirektan način, ili prisluškuju razgovori narodnih poslanika i lidera opozicije?

Dakle, za mene je važno da imam zvaničan odgovor, sa zvanične adrese, pa ćemo posle da vidimo šta ćemo sa tim podatkom i tim saznanjem. Postoje različite špekulacije, nadam se da su netačne, nadam se da su glasine, ali upravo zbog toga, poštujući ovaj dom i instituciju poslaničkog pitanja, želim jasan i glasan odgovor na to pitanje. Ponavljam i naglašavam – da li postoje paralelni ili privatni prislušni centri, po saznanjima MUP-a, odnosno nadležnih bezbednosnih agencija, izvan sistema bezbednosnih agencija, ili ne postoje? I drugo, i poslednje – da li se pod nekim, bilo kojim, izgovorom ili opravdanjem prate ili prisluškuju razgovori narodnih poslanika i lidera opozicije? Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Nataša Mičić.

Izvolite.

NATAŠA MIČIĆ: Postavljam pitanje predsedniku Republike i predsednici Vlade, kao i formalno najodgovornijim pojedincima za budućnost ove zemlje. Najjednostavnije rečeno, pitanje glasi – zašto se jedno govori, priča se o modernizaciji, o EU kao prioritetu; drugo radi, vodi se retrogradna politika, relativizacija prošlosti, čak rehabilitacija ratnih zločina, a možda čak treće misli?

Evo, samo u prethodnih nekoliko dana sve izjave predsednika Republike i predsednice Vlade zapravo vode ka tome da ukazuju na svetsku nepravdu prema Srbiji i Srbima. Tu pre svega mislim na izjavu predsednice Vlade kako Haški tribunal nije objektivan, kako nije doprineo pomirenju, kao da je Haški tribunal uopšte pozvan, kao da mu je uloga da radi pomirenje...

Molim vas, gospodine predsedavajući, da li možete da radite svoj posao i da gospodina Vojislava Šešelja sprečite, da možemo... Da li je ovo slobodna zemlja, da li mogu ovde da se postavljaju pitanja normalno? Molim vas da radite svoj posao i da obratite pažnju šta se dešava u sali.

PREDSEDAVAJUĆI: Koleginice Mičić, radite vi svoj posao i postavite pitanje.

NATAŠA MIČIĆ: Dobro, ali pogledajte, ne mogu da govorim zato što on istovremeno sve vreme govori dok ja pričam, i još me vređa.

PREDSEDAVAJUĆI: Ja vas odlično čujem.

NATAŠA MIČIĆ: Dakle, nastavljam.

Predsednica Vlade je kritikovala Haški tribunal i rekla da nije doprineo pomirenju i da nije objektivan. Ne znam šta to znači, da li znači da hoćemo da izađemo iz UN pošto je taj sud osnovao Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija?

Drugo, koji je kredibilitet predsednice Vlade da kritikuje jedan takav međunarodni sud, a, s druge strane, naše pravosuđe pokazuje takve slabosti da, recimo, slučaj „Ovčara“, već četrnaest godina nije rešen, između ostalog, zato što nismo mogli da postavimo specijalnog ratnog tužioca za ratne zločine? Da ne pominjem Štrpce, Sjeverin, zločine u miru. Već dvanaest-trinaest godina imamo nerešen zločin, ubistvo dva mlada vojnika, u miru, usred Beograda, na Topčideru. Onda mi dajemo sebi neko pravo, neki kredibilitet da kritikujemo nekog drugog, koji je pritom pred gašenjem i ističe mu mandat, mislim na taj Haški tribunal.

Dakle, to ukazivanje, kao, na neku svetsku nepravdu prema nama, prema Srbiji... Drugo, izjave koje bude lažnu nadu i očekivanja – kao što je, recimo, kako je država Surinam opozvala priznanje nezavisnosti Kosova – mislim, šta se dobija time? Prosto, da li na taj način mi realizujemo potpisani Briselski

sporazum i da li se na taj način doprinosi normalizaciji odnosa između Beograda i Prištine? Naravno da ne.

Na kraju, predsednik Republike je zaoštrio retoriku, naročito prema Zapadu, naročito posle susreta sa gospodinom Brajanom Hojtom Jiem. Rekao je da je morao da odgovori za oktavu snažnije, mada se snaga nikad nije merila u oktavama, mislim, recimo, jačina zvuka decibelima na primer. Zaista je bila neprimerena reakcija na takvu jednu izjavu, na izjavu Hojta Jia koji nas je upozorio da nije dobro da sedimo na dve stolice. To se ovde ocenilo kao uvreda, kao pretnja, dočekano je na nož. Apsolutno mislim da to nije bilo... Zar to nije bila prilika da predsednik Republike kaže da je naš prioritet EU?

(Predsedavajući: Privodite kraju.)

Na kraju, vrlo su opasne, recimo, ove izjave šefa ...

(Isključen mikrofon.)

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolegice Mičić.

Reč ima narodni poslanik Muamer Bačevac.

Izvolite.

MUAMER BAČEVAC: Uvažene kolegice i kolege narodni poslanici, uvaženo rukovodstvo, tokom prošlonedeljne rasprave o prosvetnim zakonima, zakonima o obrazovanju, bilo je reči o jednoj školi u Novom Pazaru. Upravo želim da obavestim ministra prosvete, da mu postavim jedno pitanje i uputim jednu molbu. Naime, verujem više iz loše namere nego iz neinformisanosti, rečene su loše reči, loše stvari o obnovi jedne škole u Novom Pazaru. Reč je o centralnoj školi u Novom Pazaru, školi „Stefan Nemanja“. Istaći ću nekoliko činjenica koje je objavila i Kancelarija za upravljanje javnim ulaganjima, koja je nadzirala, sprovodila i raspisivala nabavku za obnovu ove škole.

Polu miliona evra uloženo je u rekonstrukciju ove škole, koju pohađaju 1.223 đaka i koja je započela svoj rad u novoj, obnovljenoj i velelepnoj zgradi. Škola „Stefan Nemanja“ obnovljena je od sredstava Kraljevine Norveške, koja je donirala 360.000, Republike Srbije, koja je donirala 70.000 i 70.000 je dao Grad Novi Pazar. Ova škola bila je zaista u katastrofalnom stanju, sa ravnim krovom koji je prokišnjavao, vlagom koja je ruinirala zidove većine učionica i izuzetno lošim stanjem mokrih čvorova. Od sredstava koje je obezbedio, praktično, menadžment škole, uz saradnju sa Gradom Novim Pazarem, koji je pripremio sva dokumenta, sa jednim vrlo visprenim menadžmentom, sa direktorom škole, završena je u potpunosti obnova ove škole.

Dakle, škola je danas, s obzirom na to da je u samom centru Novog Pazara, zaista ponos prosvetne zajednice. Škola ima potpuno obnovljenu fasadu, termo-fasadu, promenjen način grejanja, greje se na bio-masu, krov je potpuno

renoviran, promenjena je kompletna unutrašnja infrastruktura; mislim na stolove, table. Danas ta škola zaista izgleda briljantno, na ponos svih građana Novog Pazara i na ponos Ministarstva prosvete. Želim da vam pokažem kako ta škola izgleda spolja; izabrane su divne boje i zaista prikazuje da se puno radi na obnovi školske infrastrukture.

U Novom Pazaru smo imali, to često napominjem, probleme sa idenjem u tri smene, sa tim da đaci idu u odeljenja koja su prebukirana, preko tridesetoro ih ima. Mi upravo rešavamo ove probleme. Ova vlada u prošlom i ovom mandatu, uz pomoć Gradske uprave u Novom Pazaru, napravila je tri nove škole, tri divne škole, obnavlja postojeće škole, i to je za svaku pohvalu.

Želim da zamolim ministra da se za direktore kao što je direktor ove škole, Edin Dugopoljac, koji je za pohvalu, koji je svojim radom uspeo da animira i nastavnike i roditelje da i sami pomažu, rade, doprinose, ustanovi nekakva nagrada koju će sprovesti Ministarstvo prosvete kao nagradu i pohvalu visprenim, vrednim, dobrim, časnim rukovodiocima, kao što je ovaj rukovodilac i mnogi rukovodioci, direktori škola, koji rade u teškim uslovima, pre svega motivisani altruizmom i željom da podižu obrazovanje i kompletan status ove zemlje. Da se pohvale, da se nagrade, da se javno istaknu, to je nešto što je za ove ljude jako bitno i nešto što bih vas molio, gospodine ministre, da ustanovite i imate u vidu. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Branka Stamenković.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Hvala.

Poslanička grupa Dosta je bilo prvo pitanje ima za predsednicu Vlade Anu Brnabić. Danas je 2. novembar, juče je istekao rok koji propisuje Zakon o budžetskom sistemu da predlog budžeta za narednu godinu stigne u Narodnu skupštinu. Taj rok je propisan tako da se poslanicima ostavi bar mesec dana da jedan tako veliki dokument prouče i imaju dovoljno vremena da amandmanima predlože poboljšanje.

Moje pitanje glasi – zašto predsednica Vlade Brnabić nije poslala predlog budžeta za narednu godinu u zakonom propisanom roku? Kada možemo konačno očekivati da to stigne u Skupštinu? Hoće li poslanicima ostaviti dovoljno vremena da jedan tako veliki dokument prouče i amandmanima poprave?

Drugo pitanje je za predsednika Republike Aleksandra Vučića. Ovo je trideset prvi put da mu postavljamo pitanja. Na prethodnih trideset postavljenih pitanja nismo dobili odgovor iako je dužan da odgovor pošalje Narodnoj skupštini u roku od petnaest dana.

Prvo pitanje – zašto uporno krši zakon i ne odgovara na pitanja na koja je dužan da odgovori? Drugo pitanje – kada ima nameru da prestane da krši Ustav tako što će podneti ostavku na mesto predsednika Srpske napredne stranke jer je ta funkcija u direktnoj suprotnosti sa funkcijom predsednika države na koju su ga građani izabrali da je obavlja? Takođe, pitanje – da li koalicija koju je napravio na Kosovu i Metohiji sa Ramušem Haradinajem u stvari predstavlja uvod u izbacivanje preambule o Kosovu i Metohiji iz našeg Ustava?

Treći set pitanja je za predsednicu Narodne skupštine Maju Gojković. Njoj smo dosad u dvadeset tri navrata postavljali pitanja i nismo dobili odgovore. Ovo je dvadeset četvrti put da joj postavljamo pitanje, na koja je dužna da odgovori u roku od petnaest dana.

Prvo pitanje – zašto krši zakon i ne odgovara u propisanom roku od petnaest dana? Drugo pitanje – zašto je dozvolila da Vlada Republike Srbije ne pošalje zakon o budžetu u Narodnu skupštinu u zakonom propisanom roku? Podsećam predsednicu Gojković da Narodna skupština ima kontrolnu funkciju izvršne vlasti.

Naš je posao da kontrolišemo rad izvršne vlasti. Ako Vlada krši Zakon o budžetskom sistemu, naš je posao da Vladu na to upozorimo. Da li je predsedavajuća Gojković upozorila Vladu da je prekršila rok? Kada će konačno zakon o budžetu za narednu godinu stići u Narodnu skupštinu?

Takođe pitanja za predsednicu Gojković – kada će konačno početi da vodi ovu skupštinu u skladu sa Poslovníkom? Kada će, na primer, početi da održava redovne sastanke Kolegijuma? Mi smo za ovih godinu i po dana imali jedva dva sastanka Kolegijuma. Ako želimo da ova skupština funkcioniše kako treba, onda su sastanci Kolegijuma neophodni. Svi prethodni sazivi Narodne skupštine, koje ona nije vodila nego ih je vodio neko drugi, imali su redovne sastanke Kolegijuma.

Sledeće pitanje – kada ćemo konačno dobiti godišnji plan rada Narodne skupštine, pošto godinu i po dana radimo stihijski, po hitnom postupku, preko noći, nemajući dovoljno vremena da proučimo zakonske predloge, nemajući dovoljno vremena da podnesemo kvalitetne amandmane, jer se namerno ne ostavlja prostor poslanicima da rade svoj posao? Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Jerkov.

Izvolite.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem.

Narodna poslanica, potpredsednice Arsić. Molim vas, ženskog sam roda, molim vas da mi se obraćate u rodu koji tome odgovara.

Pitanje upućujem na nekoliko adresa, a među njima su i premijerka Ana Brnabić, ministar finansija Dušan Vujović, ministar državne uprave i lokalne samouprave Branko Ružić i gradonačelnik Novog Sada Miloš Vučević, a sve u vezi s jednim ozbiljnim finansijskim problemom koji je zadesio Grad Novi Sad. O tome su juče izveštavali neki mediji.

Radi se o tome da su protiv Grada Novog Sada njegovi građani podneli više od 340 tužbi zbog toga što je naš gradonačelnik, u svom zanosu da bude isti, verovatno, kao kolege iz Beograda, bez mere, plana, granice, u našem slučaju mimo zakona, počeo da raskopava, prekopava, asfaltira, betonira i ruši sve pred sobom. Mala nevolja je nastala u tome što je nekim građanima napravio ulicu tamo gde se nalaze njihova dvorišta, a da prethodno nije sproveden postupak eksproprijacije.

Sada ti građani, najmanje njih 340 zasad, tuže Grad Novi Sad i potražuju odštetu u vrednosti od dve milijarde dinara, što je ozbiljan udarac na budžet bilo kog grada, pa i Novog Sada, koji je nekada važio za grad koji ima najveći budžet u odnosu na broj stanovnika.

Takvih parnica zasad ima 340, kao što sam rekla. Potražuje se 1,4 milijarde dinara i još oko 30.000 evra. U više od 75 predmeta već su donete presude. Grad se na neke žalio, neke su već pravosnažne. U svakom slučaju, ako su neke donete, možemo pretpostaviti da će u svim slučajevima, pošto su svi isti, presude biti donete u korist građana.

Moje pitanje svima koje sam navela jeste – odakle Grad Novi Sad misli da isplati te dve milijarde dinara svim tim građanima koji potražuju odštetu zato što im je gradonačelnik iz nekog razloga asfaltirao dvorište? A pre toga je suspendovan Zakon o eksproprijaciji prema kojem je trebalo te delove dvorišta kroz koje će proći ulica otkupiti od njih i dati nadoknadu, pa vi onda pravite ulicu, a ne da po noći u nečijoj privatnoj imovini pravite ulicu.

Ono što je možda najgore od svega jeste bahato ponašanje gradonačelnika, koji vređa te građane, ismeva ih, i još kaže da je skandalozno što su tužili Grad zato što im neko asfaltira ulicu.

Jedino što je skandalozno u ovoj stvari jeste bahatost Miloša Vučevića, jer ne žale se građani zbog toga što im neko asfaltira ulicu, nego zbog toga što je neko napravio ulicu na njihovoj privatnoj imovini mimo zakona, suprotno Zakonu o eksproprijaciji i bez ikakvog prava da tako nešto učini.

Pitanje Milošu Vučeviću je – koja će gradska davanja umanjiti i te pare nameniti da plati ovaj svoj propust?

Pitanje Branku Ružiću i Dušanu Vujoviću jeste – da li planiraju da Novom Sadu obezbede nekakvu dodatnu pomoć s obzirom na to da su dve milijarde dinara izuzetno veliki iznos?

Vama je, potpredsedniče Arsiću, možda poznato da Novi Sad ima još nekoliko tužbi sa kojima se suočava, u vrednosti od šest milijardi dinara, iz vremena kada je Maja Gojković bila gradonačelnica Novog Sada, o čemu postoji pravosnažna presuda Vrhovnog kasacionog suda. Novom Sadu je već četiristo miliona dinara skinuto sa računa po jednoj od tih tužbi u ukupnoj vrednosti od šest milijardi dinara. Vrhovni kasacioni sud je tom prilikom utvrdio, citiram, „da je odgovornost oba ugovornika, odnosno Maje Gojković i Ilije Devića, za nastalu štetu jednaka i da su bez sumnje znali da ugovaraju nedozvoljenu stvar“.

Moje pitanje Ani Brnabić je – koliko će građane Novog Sada koštati bahatost i kriminal funkcionera Srpske napredne stranke?

PRESEDAVAJUĆI: Koleginice Jerkov, prosledićemo sva pitanja na sve adrese. Samo bih da vas obavestim da gospodin gradonačelnik Novog Sada nema obavezu da odgovori na vaše pitanje zato što je po Ustavu to lokalna samouprava. Znete i sami, dugo ste poslanik, da mi nemamo nadležnost u lokalnim samoupravama.

Da li još neko od predsednika, odnosno ovlašćenih predstavnika poslaničkih grupa želi reč?

Reč ima narodni poslanik Miladin Ševarlić.

MILADIN ŠEVARLIĆ: Zahvaljujem, gospodine potpredsedniče.

Pre nego što budem postavio pitanje želim da izrazim zahvalnost ministru poljoprivrede Branislavu Nedimoviću zbog toga što je uvažio preporuke da najboljeg studenta generacije Poljoprivrednog fakulteta Univerziteta u Beogradu sa prosečnom ocenom 10,00, Milicu Lazarević, primi na pripravnički staž u trajanju od šest meseci. Smatram da bi svaki ministar trebalo da primi najboljeg studenta generacije barem na pripravnički staž, pre nego što se odluči da li će karijeru nastaviti na fakultetu ili institutu, da upozna i ovaj deo državne uprave. Mislim da je ovo lep primer.

Drugo, molim službu Narodne skupštine da na sva poslanička pitanja koja sam postavio u periodu od polaganja zakletve do danas konačno dobijem odgovore, odnosno da prosledi intervenciju za odgovore onima kojima su upućena.

Treće, upućujem zajedničko pitanje i predlog predsednici i potpredsednicima Narodne skupštine i predsednicima poslaničkih grupa Narodne skupštine, a povod je saopštenje ministra spoljnih poslova da je Republika Surinam poništila priznanje nezavisnosti Kosova iz 2016. godine, što zaslužuje

dostojnu zahvalnost i ovog zakonodavnog doma. Time je Republika Surinam postala druga država koja je poništila odluku o priznanju nezavisnosti Kosova jer je, prema mojim saznanjima, Sao Tome i Principe 2013. godine takođe poništila odluku o priznanju nezavisnosti Kosova, sa obrazloženjem da ta odluka nije usvojena na njihovoj skupštini. Dakle, konkretno pitanje glasi – da li će i kada Narodna skupština Republike Srbije održati posebno zasedanje da izrazi zahvalnost rukovodstvu i narodu Republike Surinam?

Drugo pitanje, takođe predsedniku, potpredsednicima Skupštine i predsednicima poslaničkih grupa – da li će i kada sazvati posebnu, tematsku sednicu Narodne skupštine o Autonomnoj Pokrajini Kosovo i Metohija i na istu pozvati predsednika Republike, sve članove Vlade Republike Srbije, predsednika i druge članove Ustavnog suda?

Smatram da je ovo pitanje nacionalno urgentno, imajući u vidu sledeće tri činjenice: prvo, diskusiju i izjave za novinare narodnog poslanika sa Kosova i Metohije Slaviše Ristića, koji je ukazao na određene neustavnosti u pogledu polaganja zakletve srpskih sudija i tužilaca pred predsednikom tzv. republike Kosovo; drugo, neusvojeni predlog rezolucije o AP Kosovo i Metohija, koju su predložili Poslanička grupa Dveri, narodna poslanica Sanda Rašković Ivić i Slaviša Ristić i, naročito treće, jučerašnju konferenciju za novinare SRS na kojoj je zamenik predsednika Poslaničke grupe SRS podelio Uredbu o ostvarivanju posebnih prava pravosudnih funkcionera i zaposlenih u pravosudnim organima i Upravi za izvršenje krivičnih sankcija sa teritorije Kosova i Metohije i tekst zakletve koju su potpisali sudije i tužioc i srpske nacionalnosti pred predsednikom samoproglashene tzv. republike Kosovo.

Treće pitanje upućujem predsedniku Vlade i ministru finansija – od koje godine i zašto Narodnoj skupštini nisu dostavljeni na razmatranje završni računi Republike Srbije? Obavezu dostavljanja završnih računa imaju čak i udruženja od tri člana, od kojih jedan može da bude maloletno lice, a mi ne razmatramo završni račun Republike Srbije koja raspolaže budžetom od 1.200 milijardi.

Sledeće pitanje takođe postavljam predsedniku Vlade i ministru finansija. Ukoliko je tačna izjava predsednika Vlade da je u budžetu Republike Srbije za 2017. godinu već ostvaren suficit od osamdeset milijardi dinara – ja mislim da nije ostvaren suficit nego je manji manjak u budžetu nego što je bio planiran, verovatno za toliko – zašto se ne ukine Zakon o privremenom uređivanju načina isplate penzija i ne povećaju subvencije za poljoprivredu do iznosa propisanog zakonom?

Sledeće pitanje postavljam predsedniku Vlade, ministru finansija i ministru poljoprivrede. Molim da mi se dostave podaci za period od 2004. do

2017. godine, po godinama, o planiranim i utrošenim sredstvima za podsticaje poljoprivredi i ruralnom razvoju, u apsolutnim iznosima i u procentima, u odnosu na propisane osnovice za obračun sredstava za predmetne namene, odnosno tzv. agrarni budžet.

Sledeće pitanje – da li Vlada i resorna ministarstva, uključujući i Agenciju za restituciju kao izvršnu agenciju, planiraju restituciju zadružne imovine koja je od jula 1953. godine do danas oduzeta bez naknade?

PRESEDAVAJUĆI: Privedite kraju, kolega Ševarliću.

MILADIN ŠEVARLIĆ: Ako dozvolite, samo još jedno pitanje.

PRESEDAVAJUĆI: Ne možete više.

MILADIN ŠEVARLIĆ: Hvala lepo.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, prvo pitanje – šta će državni organi preduzeti povodom gerilske nasilne akcije koju preduzima jedna parlamentarna stranka, šireći nasilje i netrpeljivost, pa i u Narodnoj skupštini? I, nije vezano samo za napad na predsednicu Narodne skupštine, zato što su do sada u svojim političkim aktivnostima maltretirali, što je javnosti poznato, četiri žene, u stvari pet.

Naime, 28. marta 2017. godine sekretara Opštine Pećinci, ženu, svojim upadom maltretirala su tri narodna poslanika, tri odbornika iz Čačka i pedesetak lica – članova, simpatizera – uključujući jednog maloletnika od 12 godina. Tom prilikom gospođa je imala stresnu situaciju, to piše u lekarskom izveštaju, na poslu, kada je nekoliko ljudi upalo u njenu kancelariju: navodi da su vikali, pretili, uznemirena je, ima vrtoglavicu, nesvesticu, nije gubila svest, ima osećaj da joj srce lupa, ubrzano radi, oseća stezanje u grudima.

Juče je rečeno da ja lažem. Ovde su fotografije upada. I gospodin koji je rekao juče da lažem je na toj fotografiji, poslanik u Narodnoj skupštini. Trenutno je prisutan. Tu se jasno vidi upad te grupe ljudi u Opštinu Pećinci, kada je još jedna žena bila izložena nasilju. S tim u vezi, moje pitanje je opravdano – šta će državni organi preduzeti s obzirom na to da u Zakonu o političkim strankama piše da je zabranjeno širenje netrpeljivosti, a kamoli tog ljotičevskog nasilja?

Drugo moje pitanje vezano je za Zorana Živkovića. Šta će VBA, Ministarstvo odbrane, tužilaštvo preduzeti povodom saznanja – evo ja im to sada ponovo govorim – da je 1999. godine, za vreme agresije i ubistva civila, ne samo vojnih lica, Zoran Živković proneverio milion i po maraka iz Ministarstva

odbrane preko firme „Target“, navodno za nabavku tenkovske municije koja je zbog mogućeg kopnenog napada nedostajala Vojsci? On se ponudio da to kupi u Rusiji, preko Bugarske. Iz „Ju garant banke“ isplaćeno je 1.250.000 nemačkih maraka i 100.000 dolara, što je ukupno 1.500.000 maraka, koje su nestale a municija nikada nije nabavljena. Njegovo delo je tim teže jer je učinjeno za vreme agresije NATO-a, kada su ubijeni Milica Rakić i ostali civili, gađani autobusi i šinobusi, da ne nabrajam sve zločine.

Nadalje, šta će državni organi, tužilaštvo i Ministarstvo pravde preduzeti protiv Vuka Jeremića zbog njegovog ugovora sa „Energoprojektom“, gde je prodao zemljište koje je pripadalo državi Srbiji u inostranstvu i objekte za cenu koja je bila niža, utvrđeno je putem veštaka, za 5,6 miliona evra?

Nadalje, šta će državni organi i tužilaštvo preduzeti protiv Miroslava Aleksića, Ljubiše Kneževića, njegove supruge i ćerke ovog drugog, koji su osnovali Fond za ljudske resurse, ili tako nešto, nevladinu organizaciju, i iz države Srbije za tri godine ispumpali 54.726.976 dinara? Navodno su negovali stara i nemoćna lica, a u stvari građani su potvrdili –(oni koji su, navodno, tu akciju izvodili – da nikakve velike aktivnosti u tom smislu nije bilo.

Takođe, pitam šta će državni organi preduzeti protiv Borisa Tadića i Vuka Jeremića zbog toga što su, u cilju dobijanja izbora, aktivno učestvovali u izgradnji divlje albanske države Kosovo, kako je oni zovu, zato što su, a Vikiliks depeše potvrđuju, od ambasade SAD tražili da se nezavisnost Kosova proglasi posle izbora Borisa Tadića, koji je zakletvu dao 15. februara, a nezavisnost je proglašena 17. februara. Njihovoj želji je udovoljeno. S tim u vezi pitam šta će biti preduzeto. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Aleksandar Marković.
Izvolite.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi ministre, poštovani predstavnici Ministarstva, dame i gospodo narodni poslanici, moja današnja pitanja se odnose na Ministarstvo unutrašnjih poslova, to jest, upućena su Ministarstvu unutrašnjih poslova, a nastavljaju se na pitanja mog kolege Pekarskog koji je započeo seriju pitanja prošlog utorka, a odnose se na afere bivše gradske vlasti u Beogradu oličene pre svega u tajkunu Draganu Đilasu i „žutom preduzeću“, tj. Demokratskoj stranci.

Pošto je poznat podatak da su od 2013. godine do danas uhapšena i procesuirana čak 44 saradnika Dragana Đilasa, istovremeno i funkcionera Demokratske stranke – da ne bude zabune, mi imamo precizno i poimence spisak tih lica ali nemam dovoljno vremena da ih sve čitam – u čak osam različitih afera, u kojima je Grad Beograd na direktan način oštećen za preko osam i po

miliona evra, moje pitanje je: da li će neko iz bivše gradske vlasti, „žute“ gradske vlasti odgovarati zbog toga što godinama nisu tražili efikasna sredstva obezbeđenja u slučaju neplaćanja naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, tj. naknade za uređenje građevinskog zemljišta u periodu od 2004. do 2011. godine? Time su nam Đilas i kompanija ostavili minus i dug od oko 280.000.000 evra, jer su dozvolili, praktično, da investitori na taj način ne plaćaju naknadu za uređenje građevinskog zemljišta.

Da ne bude zabune, nije to sav dug, to je deo onog ukupnog duga od preko milijardu evra, o čemu smo pričali na nekoj od prethodnih sednica. Dakle, ovde je u pitanju 280.000.000 evra. Osnovano se može sumnjati – jer znamo s kim imamo posla – da je veći deo tog novca završio u džepovima upravo onih koji su to omogućili.

Naša gradska vlast, aktuelna gradska vlast, vlast Srpske napredne stranke prekinula je, naravno, ovakvu praksu i danas Grad funkcioniše na drugačiji način. Danas se traže efikasna sredstva obezbeđenja u tom slučaju, dakle hipoteke, bankarske garancije i sve ostalo s tim u vezi. Zato danas Grad funkcioniše neuporedivo bolje nego u vreme tajkuna Đilasa. Zato imamo više kapitalnih investicija, zato imamo više projekta; imamo više gradilišta, više obnovljenih škola, više izgrađenih vrtića, više radnih mesta ako hoćete. Zato naš most košta 40.000.000 evra, a njihov most je koštao 160.000.000 evra, a u pitanju je isti most, iste strukture, iste dužine, iste širine. Zato što mi ne uzimamo skupe i preskupe kredite da bismo kupili ko zna kakve tramvaje, koje posle, uzgred budi rečeno, ne možemo ni da koristimo jer nisu pogodni za šine kakve posedujemo. Sećate se te afere, bilo je muljanja i oko konkursne dokumentacije i oko tehničkih uslova i oko toga da je izabran skuplji ponuđač i da je faktički prekršen Zakon o javnim nabavkama, a da su se tramvaji raspali odmah na početku upotrebe.

U tome je razlika između nas i njih. Mi znamo da nemamo osamdeset miliona evra za bacanje. Mi znamo da nismo u mogućnosti da tek tako bacimo osamdeset miliona evra građana Beograda. Mi znamo koliko je teško zaraditi taj novac da bismo ga tek tako bacili. Zato su nam budžetski prihodi, prihodi Grada Beograda, uvećani i u konstantnom su rastu. Zato je budžet Grada Beograda i ove godine veći za više od dvesta miliona evra. Zato su i prihodi od građevinskog zemljišta koje smo pominjali veći. To je novac od koga posle mogu da se grade i škole, i bolnice, i vrtići, i javna površina, i zelenilo, i parkovi itd.

Još jednom samo za kraj, jedna sjajna vest o kojoj se proteklih dana u Skupštini nije govorilo, to je napredak Srbije na svetskoj Duing biznis listi.

Dakle, i ove godine je Srbija napredovala za četiri pozicije na svetskoj Duing
biznis listi. To je još jedna potvrda da reforme koje smo započeli daju rezultate.

Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Pošto se više niko ne javlja za reč, nastavljamo
rad.

Prelazimo na 1. tačku dnevnog reda – PREDLOG ZAKONA O
DUALNOM OBRAZOVANJU (pretres u pojedinostima).

Obaveštavam vas da su sprečeni da prisustvuju sednici narodni poslanici
Vladimir Marinković i Milovan Drecun.

Predstavnici Vlade su u međuvremenu došli na sednicu Narodne
skupštine, tako da nastavljamo sa raspravom.

Na član 14. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici
Marko Atlagić i Marijan Rističević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, amandman sam podneo u želji da se
podrži rešenje Vlade; amandman i član su, ja ću to priznati, veoma slični. Razlog
za to je, svakako, nastojanje Vlade da ponovo dobijemo ono što su ovi uništili, da
ponovo dobijemo kvalitetne majstore, a kroz majstore da dobijemo i kvalitetna
preduzeća.

Kao neko ko je radio u IMT-u, mogu da pričam da je Beograd imao,
zajedno IMT, „Zmaj“, „Minel“, „Rekord“, IMT Rakovica, „Ikarbus“ itd.,
235.000 radnika u proizvodnji. To su bili vrhunski majstori, većinom zanatlije,
koji su pravili veliki društveni proizvod, a mnogi su radili u inostranstvu pa su
uvećavali nacionalni dohodak.

Dakle, u želji da pomognem Vladi da ponovo imamo to kroz nekoliko
godina, moram reći da ovo, tri-četiri godine ugovori, što ovi koji ništa nisu
napravili prigovaraju, da će poslodavci posle toga ubaciti novu generaciju... To
je moja želja da ubace novu generaciju jer verujem da će neki majstori otići u
penziju, da će svoje znanje preneti upravo na tu sledeću generaciju i da će se broj
dobrih majstora svake godine uvećavati, a time će se uvećavati i naš društveni
proizvod i nacionalni dohodak.

Oni su rekli da je zakon štetan. Nije zakon štetan, oni su bili štetni.
Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Marko Atlagić.

Izvolite.

MARKO ATLAGIĆ: Poštovani potpredsedniče Narodne skupštine Republike Srbije, ovde se radi o ugovoru o dualnom obrazovanju.

Moram da kažem da bivši režim nije rešio ne samo osnovne probleme vaspitanja i srednjeg obrazovanja, nego ni obaveze škole u vezi sa realizacijom učenja kroz rad i obaveze poslodavca u vezi sa realizacijom učenja kroz rad, kao i plan i program učenja kroz rad, što je imalo za posledicu slabu obučenost naših učenika, a što je opet rezultiralo, vezano za rezultate ekonomske politike u nas, i dovelo do niske produktivnosti.

Zato je ovaj zakon o dualnom obrazovanju prvorazredni pedagoški iskorak, koji je inicirao predsednik Republike Aleksandar Vučić, a realizator je naš ministar Šarčević, i jedan je od najboljih poteza u vaspitanju i obrazovanju u poslednjih četrnaest godina. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na naziv iznad člana 15. i član 15. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Aleksandra Jerkov, Goran Ćirić, Balša Božović, Gordana Čomić, Dragoljub Mićunović, Nataša Vučković, Vesna Marjanović, Dejan Nikolić, Maja Videnović, Radoslav Milojević, Goran Ješić, Tomislav Žigmanov, Dušan Petrović, Veroljub Stevanović i Dušan Milisavljević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Jerkov.

Izvolite.

ALEKSANDRA JERKOV: Poslanica, „potpredsednice Arsić“, zamolila bih vas.

(Predsedavajući: Ne bih hteo da vas nazivam pismom.)

Ako je svejedno, onda ću ja vama govoriti „potpredsednice“ pa se onda, verujem, nećete ljutiti.

Dakle, ovo je još jedan u nizu članova koji definišu ugovore koji se sklapaju u okviru profila u kojima se ostvaruje dualno obrazovanje, koji su prepuni obaveza za školu, za decu, za roditelje, za sve koji učestvuju u procesu obrazovanja, osim za poslodavce koji ovim predlogom zakona dobijaju neograničenu količinu ekstremno jeftine radne snage.

Ono što upadljivo izostaje iz svih ovih ugovora, i onih definisanih članom 15. i članovima koji slede, jeste bilo kakva obaveza poslodavca prema učenicima koji pohađaju dualno obrazovanje. Kada kažem bilo kakva obaveza, mislim pre svega na obavezu da učenik, nakon što završi obrazovanje u firmi, ostane zaposlen u toj firmi, što je ključna razlika između nemačkog modela, na koji se tako rado pozivate, i našeg modela. U nemačkom modelu, prvo, nikom živom ne bi palo na pamet da tu decu plaća ispod minimalca; drugo, obaveza

poslodavca je da ono dete koje je obučavao zaposli nakon završetka školovanja. Jedino to je dualno obrazovanje. To se dete, dakle, za vreme školovanja obrazuje u firmi u kojoj će nastaviti da radi, prema potrebama tog poslodavca.

Ako obrazujemo decu za određene poslodavce, kako vi nama ovde govorite, zašto nema obaveze tih poslodavaca da zaposle tu decu? Ili im ta deca trebaju samo da rade dok se školuju, a kada prestanu da budu učenici, kada treba da postanu pravi radnici, onda poslodavci odjednom više nemaju potrebe za njima.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Jelena Žarić Kovačević.

Izvolite.

JELENA ŽARIĆ KOVAČEVIĆ: Zahvaljujem, poštovani predsedavajući.

Poštovani ministre sa saradnicima, član 15. govori o sadržini ugovora o dualnom obrazovanju. Sadržina ugovora je nešto što će biti predviđeno ovim zakonom kada on bude usvojen i nešto što nikako ne može da sadrži stvari koje su predviđene u obrazloženju ovog amandmana.

Naravno, radi se u učenju uz rad i o radu uz učenje, tako da se teorijska nastava praktično spaja sa praktičnom nastavom, i radi se o osposobljavanju učenika. Da li će ti učenici kasnije biti zaposleni kod tih poslodavaca ili kod nekih drugih poslodavaca, to u ovom trenutku nije bitno u raspravi o ovom amandmanu zato što će svakako ti učenici biti osposobljeni i više upošljivi nego što su bili do tada. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Na član 15. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici zajedno Vjerica Radeta, Nikola Savić i Zoran Krasić, zajedno Marinika Tepić, Zoran Živković, Jovan Jovanović, Aleksandra Čabraja i Sonja Pavlović, zajedno Branka Stamenković, Ljupka Mihajlovska, Ana Stevanović, Vladimir Đurić, Jasmina Nikolić i zajedno Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Nenad Konstantinović, Goran Bogdanović i Zdravko Stanković.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Nikola Savić.

NIKOLA SAVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, gospodine ministre, ovo je još jedan od amandmana kojim SRS izražava svoj stav prema celokupnom ovom zakonu.

Članovima od 13. do 28. regulišu se ugovori. Ako se to malo bolje pogleda, vidi se da se bezmalo svaki drugi član odnosi na predmet ugovora. Ako je nešto tako dobro, ako je neki zakon tako dobar, kao što vi tvrdite ovde i kao

što tvrde poslanici vladajuće većine, zašto onda to nešto što je dobro, uspešno i kvalitetno podupirati tolikim brojem članova zakona koji se odnose na ugovore?

Mi smatramo da su ovi ugovori nepovoljni za sve ugovorne strane: i za poslodavca i za učenike. O učenicima su juče gotovo ceo dan govorile moje kolege, a što se tiče poslodavaca, ja sam juče naveo jedan ilustrativan primer, gde bi bukvalno sve trebalo da padne u vodu, vaša koncepcija, ukoliko bismo prihvatili ovo.

Smatram da se ovaj zakon pre svega donosi zbog nekih stranaca, zbog neke strane firme koja će u narednom periodu doći, jer bukvalno nijedna naša, domaća firma i nijedan naš, domaći poslodavac neće moći ovo da ispuni. Poslodavcu se nameće da učenje kroz rad vrši o svom trošku, što je, jednostavno, suprotno svakoj logici. On ima svoj interes, a interes je da ostvaruje profit. Ne može neko ostvarivati profit na taj način što će o svom trošku, besplatno i plus uz druge materijalne troškove nekog obučavati. Takvih sigurno neće biti. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Marinika Tepić.

Izvolite.

MARINIKA TEPIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Imate još jednu ženu narodnu poslanicu, nije teško zapamtiti.

Elem, amandman Nove stranke i Kluba samostalnih poslanika na član 15. zakona o dualnom obrazovanju glasi – briše se, kao i amandmani na sve članove ovog zakona, stoga što smatramo da je zakon izuzetno štetan i da ga treba povući iz procedure, što ćemo činiti kroz naše apele i tokom današnjeg dana, gospodine ministre, nadajući se da ćete se ohrabriti da učinite ono za šta zapravo znate da je ispravna stvar. Ali, kažem, nemojte ni danas dopustiti da vam laskaju aplauzi većine, jer vi znate da je ovo izuzetno štetno za naše mlade naraštaje i da zakonom o dualnom obrazovanju zapravo legalizujete dečji rad kao najjeftiniju radnu snagu u Republici Srbiji.

Još jedan dokaz nalazi se upravo u članu 15, kao i u nekoliko članova u ovom delu zakona koji govore o ugovorima u dualnom obrazovanju koji se zaključuju između škole i poslodavaca. Vi ste u članu koji tretira sadržinu ugovora pobrojali sve elemente koje ugovori treba da sadrže, osim definisanja toga da ti ugovori treba da budu javni, transparentni, dakle, da na internet sajtu škole ovi ugovori između škole i poslodavaca, a tiču se naše dece, budu javno objavljeni.

To je primedba koju je uputila i označila i Agencija za borbu protiv korupcije, koju vi niste uzeli u obzir, nažalost. Nemojte, molim vas, da krenete stopama predsednice Vlade, koja toliko promoviše transparentnost a kada joj se

postave nezgodna pitanja kaže – neću da odgovaram na ta pitanja. Nemojte to da radite. Dajte razmislite još jednom, ko god da predloži neki korektivni amandman u ovom pravcu. Ovi ugovori koji se tiču dece – pobogu, gospodine ministre – moraju biti javni, a ne tajni.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Ana Stevanović.

Izvolite.

ANA STEVANOVIĆ: Zahvaljujem se, predsedavajući.

Takođe narodna poslanica, moram da se pridružim koleginicama koje su malopre govorile.

Naš amandman što se tiče ovog člana, kao i na sve ostale članove, glasi – briše se. Već smo juče govorili da smatramo da je ovaj zakon strahovito štetan, da se ne može donositi pre nego što se uradi korenita reforma celokupnog obrazovnog sistema, počev od predškolskog obrazovanja, preko osnovnoškolskog, sve do srednjoškolskog.

I sami znamo da obrazovanje, edukacija više nego bilo šta drugo poboljšava naše šanse za bolji život. Ovo, nažalost, nije moja misao, nju je izrekao Nelson Mandela, čuveni afrički političar i filantrop, tako da vas molim da uzmete i tu misao prilikom daljeg razmatranja ovog zakona.

Moramo da budemo svesni, već smo juče govorili o tome, a moram da ponovim i danas, da obrazovanje dece u ogromnoj meri zavisi od finansijskog stanja roditelja. Roditelji u Srbiji su strahovito siromašni i ne treba da dozvolimo da deca ispaštaju, da deca budu žrtve materijalnog stanja svojih roditelja.

Kako bismo ponudili jednake šanse za svu decu, zato što sva deca treba da budu jednaka i da imaju jednake šanse, apelujem na vas, ministre, kao i na celokupno Ministarstvo, ali i na ostalu javnost, pa čak i na narodne poslanike iz pozicije, da usvojimo amandmane koji se tiču naših besplatnih udžbenika. Jedan takav akt, jedan takav postupak pruža jednake šanse za svu decu.

Mi smo sveli računicu da besplatni udžbenici za svu decu, na primer, u Beogradu iznose isto koliko koštaju jarboli i fontane. Jarboli i fontane su potpuno nepotrebni, a obrazovanje naše dece je najvažnija stvar na koju možemo da obratimo pažnju, koju možemo da poboljšamo i koju, između ostalog, moramo da poboljšamo na svaki mogući način. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Miroslav Aleksić.

MIROSLAV ALEKSIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovani gospodine ministre, mi smo podneli amandman da se ovaj član obriše zato što zapravo razotkriva suštinu i nameru usvajanja jednog ovakvog zakona, a to je da se Srbija pretvori u zemlju jeftine radne snage.

U ovom članu ste pobrojali sve ono čime želite da zaštitite poslodavca nauštrb škole i nauštrb đaka. Nigde u obavezama u ugovoru koji poslodavac potpisuje sa školom ne stoji da li će on tom učeniku plaćati doprinose, da li će on imati sutradan obezbeđen posao u toj firmi ili ne. Vi želite da praktično prebacite teret školovanja đaka na privatne poslodavce, ali ste tu zaboravili jednu drugu stvar, ili možda niste, a to je da privatni poslodavci za one novce koje daju zaposlenima žele rad i rezultate, u cilju ostvarivanja profita.

Prema tome, vi na ovaj način, ovakvim ugovorom, čašćavate verovatno predstavnike krupnog kapitala koje dovodite u državu i dajete im 10.000 evra po zaposlenom radniku, da mogu dobiti jeftinu radnu snagu u vidu đaka koji treba da se osposobljavaju da sutradan obavljaju, po pravilu, najprostije poslove u ovim firmama koje se inače bave najprostijom proizvodnjom.

Vi nemate u Srbiji, nažalost, „Mubadalu“, koja proizvodi čipove, za koju ste obećali da ćete je dovesti u Srbiju još, čini mi se, 2012, 2013. godine, već imate firme koje pletu kablove i obavljaju druge manipulativne, najprostije poslove. Zato vam i treba takva radna snaga.

Prema tome, predlažem da se ovaj član zakona briše, zato što direktno ugrožava prava đaka u Srbiji.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Milija Miletić.

Izvolite.

MILIJIA MILETIĆ: Zahvaljujem se, uvaženi predsedavajući.

Uvaženi ministre, vi ste predložili zakon koji je potreban našim mladima, našoj deci, da nauče da rade i kroz rad da od toga mogu sutra da žive.

Predlažem da se odbaci ovaj predloženi amandman jer mislim da sve što je dobro neko želi da kritikuje; što se kaže, traži se dlaka u jajetu. Odbacimo ovaj amandman, kolege poslanici. Dajmo podršku mladima, da nauče da rade i držimo se onog „Ko radi, ne boji se gladi“ i ne stidimo se toga, jer treba raditi.

Kao poslanik Ujedinjene seljačke stranke glasaću protiv ovog predloženog amandmana, a glasaću za vaš zakon jer mislim da je dobar.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Dragan Vesović.

Izvolite.

DRAGAN VESOVIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

Gospodine ministre, član 15 – Sadržina ugovora, pod brojem 4) – obaveza poslodavca da izvodi učenje kroz rad o sopstvenom trošku. To sam pitao i u diskusiji u načelu, kada je bila. Ovo je, blago rečeno, meni čudno, ne mogu da razumem ekonomski interes poslodavca da primi neobučenog radnika, da mu daje nevezano koliko novca, da mu plaća putne troškove, i to je predviđeno, da

mu daje topli obrok i da, zato što je on neobučen, mora jednog obučenog radnika da da njemu kao instruktora da ga obučava. Gde je tu ekonomski interes poslodavca? To su uglavnom privatne firme ili strani investitori, kako god.

Evo, postavljam pitanje, ako bi meni neko u ordinaciju poslao učenika srednje škole da ga obučavam, pa zašto bih ja to radio o svom trošku, a da uz to ne znam i nemam sigurnost, jer, naravno, ne mogu je imati, i tu se ne ljutim kada se nameće obaveza poslodavcu od strane opozicionih predstavnika da treba da primi radnika? Pa ako on nije sposoban ili ako neadekvatno završi, on ga ne može primiti.

Dakle, povodom ove tačke i onoga što sam pričao u načelu postoji kod mene ogroman, opravdan strah da će se tu ubacivati novac, ne znam iz kojih izvora, i da će onda Privredna komora moći da ostvari svoje interese, pošto je ona unija poslodavaca, favorizovanjem pojedinih poslodavaca i da tu može da bude jezgro korupcije.

Dakle, objasnite mi kako je moguće da poslodavac, koji je njegov interes... Mi pričamo o tome da je ovo kapitalizam, pričamo da te firme moraju da imaju interes. Koji je njegov interes ako on nema nikakvu garanciju? Ili će mu, kao što sam rekao u diskusiji u načelu, novac na određeni način dotirati država ili strane zainteresovane strane, poput GIZ-a, šest miliona evra, ili Švajcarske privredne komore, dva miliona evra, pa će se na taj način taj novac slivati u te džepove? Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima ministar Mladen Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Naravno da je osnovni interes da dobije obučenog stručnog radnika, jer kako će da razvija biznis sa nestručnim i neukim radnicima.

Kada govorimo o nemačkom modelu, mnogo puta sam rekao da nismo prepisali ni od Nemaca, ni od Austrijanaca, ni od Švajcaraca. I da hoćemo, ne možemo. Mi imamo u strukturi mnogo više malih i srednjih preduzeća i naš model mora da se razvija prema toj osnovi. Čak je i predsednik Vučić jednom prilikom rekao, kada su bili predstavnici švajcarske vlade, da će subvencije ići ka malim i srednjim preduzećima.

Mi tek gradimo model, tako da je to nešto što ćemo svakako sagledati, šta će naredne dve godine reći. Imamo i velike kompanije, ali ne u onom broju koji zahteva dualno obrazovanje u klasičnom smislu reči. Otuda nemamo mogućnost da za sve druge, mala i srednja preduzeća, pravimo model obaveznosti i poslodavca, i staža i svega toga.

Vidite samo koliko je spočitavanja prema dobrim namerama, a zamislite da je to tvrdo tako ušlo, verovatno bih ja bio kamenovan ovde do sada.

Kada je u pitanju pravo dece na obrazovanje, podsetio bih neke od poslanika da mi imamo obuhvat preko 98% u osnovnom obrazovanju i više od 85% u srednjem. Ne znam šta dodati tome. Da li su svi dobili pravo da se školuju? Apsolutno jesu, i to nikakve veze nema sa siromaštvom. Spremiću vam podatke koliko stipendija, kredita država Srbija daje, koliko učeničkih domova daje. I na tome će se raditi intenzivno, tako da ne vidim... To je kucanje na otvorena vrata. To je jedna fraza koja je nedokazana, potpuno neosnovana.

Kada je u pitanju priča da Hrvatska izbegava, Hrvatska se sada interesuje za naš model. Sekretarijat *ERI SEE* za Jugoistočnu Evropu i te kako izučava ono što mi radimo ovde u regionu.

Inače, Slovenija nije radila po nemačkom modelu, nego po austrijskom, a sada radi svoj vlastiti model. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Milanka Jevtović Vukojičić.

MILANKA JEVTIĆ VUKOJIČIĆ: Zahvaljujem.

Treći dan slušam dosta neistina i čistih manipulacija od pojedinih članova pojedinih opozicionih partija. Ili namerno manipulišu i stvaraju strah, pre svega kod učenika i njihovih roditelja, ili zaista nisu pročitali ni jednu jedinu zakonsku odredbu koja se tiče Predloga zakona o dualnom obrazovanju.

Najpre moram da istaknem da apsolutno nije tačno da nije postignuta transparentnost ovih ugovora. Naime, i škole i poslodavci su u zakonskoj obavezi da u roku od osam dana od dana potpisivanja ugovora dostave ugovor Ministarstvu za obrazovanje, a poslodavci su dužni da dostave ugovor Privrednoj komori. Ministarstvo obrazovanja takođe je u zakonskoj obavezi, kao i Privredna komora Srbije, da sve ove ugovore objavi na svojoj zvaničnoj internet stranici.

Ono što se podmeće i učenicima i njihovim roditeljima, to je da je u pitanju rad, odnosno da je u pitanju jeftina radna snaga. Ovde ni u kom slučaju nije u pitanju jeftina radna snaga, niti je u pitanju rad. Ovde je u pitanju učenje kroz rad, i to je ono što treba da doprinese dodatnom kvalitetu obrazovanja i vaspitanja, odnosno dodatnom kvalitetu da se spoji struka, da se spoji teorijsko i praktično znanje i da poslodavci dobiju funkcionalnu i kvalitetnu radnu snagu.

Takođe moram da istaknem da su poslodavci u periodu od 2003. do 2012. godine, upravo zato što nisu imali kvalifikovanu radnu snagu, za dodatne obuke morali da potroše tri i po milijarde evra, umesto da odmah dobiju kvalifikovanu radnu snagu koja će zarađivati u skladu sa svojom stručnošću i sposobnošću.

Još jednu stvar moram da kažem...

(Predsedavajući: Privodite kraju, kolegice.)

Poštovani učenici, svaki učenik u zemlji Srbiji ima pravo na izbor, ima pravo da u skladu sa svojim sposobnostima i stručnošću izabere svoje ...

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolegice Vukojičić.

Poslanička grupa SNS nema više vremena za raspravu u pojedinostima.

Na član 15. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici Marko Atlagić i Marijan Rističević.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Marko Atlagić.

Izvolite.

MARKO ATLAGIĆ: Na početku, gospodine potpredsedniče, da vam dam podršku oko termina „poslanik“. Verovatno neki nisu učili – udžbenik Gaja Petrovića „Logika“, iz gimnazije – znači, ne kaže se „poslanica“ nego „poslanik“. „Poslanica“ se govori: „poslanica apostola Pavla Rimljanima“, u tom smislu se ta reč može upotrebiti.

Sada, dozvolite da kažem o članu 15. Mislim da je on izvanredno koncipiran pošto se radi o obaveznim elementima ugovora o dualnom obrazovanju. Vlada je ovde predložila četrnaest elemenata, ali su tri bitna od ovih četrnaest, a to su: obaveze škole u vezi sa realizacijom učenja uz rad i kroz rad, obaveze poslodavca s druge strane, plan i program učenja kroz rad itd.

Laži su, gospodine ministre, da se ovim zakonom legalizuje najjeftinija radna snaga, to su podvale opozicionih poslanika. Ako se radi o učenju kroz rad i za rad, onda je obrnuto – radi se, dakle, o skupoj radnoj snazi, jer bolje će raditi učenik koji ima određenu praksu i teoriju, nego onaj koji ima samo teoriju.

Pošto je ovaj zakon proizašao iz Zakona o osnovama sistema, koji smo doneli, čiji ste vi bili inicijator, a i realizator, zaista mogu reći da je ovo prvorazredni pedagoški iskorak vas kao ministra prosvete. Vi ste uradili u ovom smislu više za godinu dana nego svi prethodni ministri u prethodnim vladama, kada se radi o reformi vaspitanja i obrazovanja. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo, ovde se radi o ugovornom odnosu. Da li, gospodine ministre, radnici mogu da budu i poslodavci? Naravno da mogu. Ja ću navesti primer „Prve petoletke“, koja je imala 16.000 radnika. Kada su uzeli da je vode ovi usrećitelji, upropastili su je. Stavili taštu ove nove nade Vuka „Potomka“ Jeremića za zamenika generalnog direktora. Fabrika

propadne, 16.000 zaposlenih ostane bez posla. Danas oni pričaju o jeftinoj radnoj snazi, a oni su lustrirali radnike.

Posle lustracije, gle čuda, majstori se udruže. Gospodine ministre, udruže se majstori, strugari, bravari, udruže se i zakupe deo pogona, njih nekoliko stotina, mislim da se radi o sedamsto. Vi to svakako bolje znate od mene. I, za razliku od ovih novih nada Vuka „Potomka“ Jeremića, oni rade pozitivno. Da li su oni sebi poslodavci? Jesu. Da li njima treba dualno obrazovanje? Tašta im ne treba. Tašta i njen favorit i favorit Vuka „Potomka“ su pokazali svoje, jer su upropastili 16.000 radnih mesta. Da li njima treba dualno obrazovanje? Da, trebaju im naslednici, trebaju im majstori. Ne da radi njih sedamsto, već, kada obrazuju nove, da radi hiljadu, dve hiljade, da prenesu svoje znanje na neku novu generaciju.

Zato ovi ugovorni odnosi mogu da budu između majstora i majstora. Majstori mogu da budu i majstori i poslodavci. To se pokazalo kao efektivno i efikasno, za razliku od ovih raznih usrećitelja Vuka Jeremića. Dakle, majstori su majstori i kad vode firmu. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na naziv iznad člana 16. i član 16. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Aleksandra Jerkov, Goran Ćirić, Balša Božović, Gordana Čomić, Dragoljub Mićunović, Nataša Vučković, Vesna Marjanović, Dejan Nikolić, Maja Videnović, Radoslav Milojičić, Goran Ješić, Tomislav Žigmanov, Dušan Petrović, Veroljub Stevanović i Dušan Milisavljević.

Reč ima narodni poslanik Balša Božović.

BALŠA BOŽOVIĆ: Zahvaljujem, gospodine Arsiću.

Dakle, član 16. Imamo situaciju u kojoj Privredna komora izdaje potvrdu preduzećima koja mogu da sklapaju ugovor sa školom u kojoj će deca raditi najteže poslove. Dakle, sami poslodavci sebi određuju da li mogu ili ne mogu da sklapaju ugovor sa školom u kojoj će deca raditi. I onda mi kažete da je ovo obrazovanje za 21. vek, u kojem Privredna komora odlučuje šta je interes učenika.

Kako možete da nas uverite u to da će Privredna komora, koja je sastavljena od poslodavaca gde će ta deca raditi, više voditi računa o deci a ne o poslodavcima od kojih je Privredna komora sačinjena? Kažete nam da će oni kojima je interes što veća zarada voditi više računa o deci koja će raditi u tim preduzećima, nego o samim preduzećima. Dakle, vlasnik preduzeća, vlasnik firme sam sebi daje dozvolu da zaključi ugovor sa školom. Hoćete da mi kažete da će on više voditi računa o deci koja dolaze kod njega na tzv. praksu, odnosno na robovski rad, a ne o svom profitu zbog kojeg je to preduzeće i osnovano?

Ovo je član koji treba izbrisati, a ovaj zakon je zakon kojeg će se svaki roditelj u Srbiji stideti zato što će svoje dete na kraju primorati da dođe u situaciju da sam poslodavac bira sebe, sklapa ugovor sa školom, kako ćete po zakonu, kako ste rekli, više voditi računa o toj deci nego o samom poslodavcu. To je ironija, to je sramota, i to u ovoj Srbiji nikada neće moći da napravi od našeg društva pravedno društvo. Nikada nećemo moći da objasnimo toj deci i njihovim roditeljima šta zapravo vi radite kao Vlada Republike Srbije. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Na član 16. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici: zajedno Vjerica Radeta, Tomislav Ljubenović i Zoran Krasić, zajedno Marinika Tepić, Zoran Živković, Jovan Jovanović, Aleksandra Čabraja i Sonja Pavlović, zajedno Branka Stamenković, Ljupka Mihajlovska, Ana Stevanović, Vladimir Đurić i Jasmina Nikolić i zajedno Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Nenad Konstantinović, Goran Bogdanović i Zdravko Stanković.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Branka Stamenković.

Izvolite.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Hvala.

Kao što je bio slučaj sa svim dosadašnjim amandmanima i sa svim budućim na ovaj predlog zakona, naš amandman glasi – briše se. Mi čvrsto stojimo pri stanovištu da zakon o dualnom obrazovanju ne treba donositi i da probleme koje on pokušava da reši možemo da rešimo na sasvim drugačiji način.

Jedno od obrazloženja predlagača je da deca završe srednje stručne škole i nemaju praktičan rad i da je to razlog što uvodimo dualno. Molim vas, to može da se reši na potpuno drugi način. Mi imamo srednje stručne škole, dovoljno je da se postaramo da ih reformišemo na takav način da deca unutar njih imaju praksu.

Ono što predlagač zakona radi uvođenjem dualnog – prebacuje odgovornost za organizaciju obrazovnonastavnog rada sa države na privatni sektor. Država ima zadatak da organizuje obrazovni proces na svim nivoima obrazovanja i ne sme ga prebacivati na privatni sektor, jer, kao što u ovom predlogu zakona vidimo, postoji velika opasnost da u tom slučaju deca budu izložena riziku eksploatacije, pretvaranja u jeftinu radnu snagu i nemaju nikakve garancije da će nakon završetka tog dualnog, nesrećnog obrazovanja uopšte moći da zadrže posao na radnom mestu na kome su učila kako da rade taj posao.

I u Finskoj imamo zanatlije i stručne radnike. Oni ih ne obučavaju kroz dualno, nego na neki drugi način. Predlažem da se okrenemo finskom modelu i da se manemo nemačkog. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Zoran Živković.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Načelno ste čuli šta mislimo Nova stranka, Klub samostalnih poslanika i ja o ovom zakonu. Ova rasprava o amandmanima je samo prilika da se iznesu novi dokazi o besmislenosti ovog zakona.

U članu 16. stav 2. kaže: „Prilikom izbora poslodavca škola je u obavezi da se rukovodi najboljim interesom učenika“. To zvuči jako lepo i ne znači ništa. Šta znači „najbolji interes učenika“ – svih učenika zajedno, pojedinačnih učenika ili jednog jedinog učenika?

Recimo, uzmimo jedan primer iz života Srbije u poslednjih pet godina. Imali smo dve velike laži, pardon, obećanja, neki kažu da su to laži: da ćemo napraviti, da će ova vlast napraviti fabriku čipova u Pančevu, investitor je „Mubadala“ i, druga, da će se FAP iz Priboja pretvoriti u deo velikog koncerna SISU iz Finske. Sad zamislite jednog momka koji hoće da upiše srednju školu po dualnom obrazovanju i u dilemi je da li da ide za neko zanimanje koje je vezano za računare, odnosno čipove, ili za neko koje je vezano za proizvodnju kamiona. Šta ćemo sa njim ako se desi, kao što se desilo, da nema ništa ni od jednog ni od drugog posla, a da su te fabrike potpisale tzv. ugovore sa Privrednom komorom?

Šta se dešava, ministre, sa tim momkom? On je postao specijalista za jednu oblast, na nivou srednje škole, recimo, nešto vezano za čipove i od te fabrike nema ništa. Šta on da radi sutra? Šta da radi posle pet godina? Da li mora ponovo da ide u neku novu školu dualnog obrazovanja ili na neki kurs ili da beži iz zemlje? To je potpuno besmislena stvar. Znači, niko vam ne garantuje održivost posla za koji se to dete školuje, a to je rizik za celu generaciju.

Znači, reforma srednjeg obrazovanja je potpuno neophodna; treba da bude obavezno, treba da bude usmereno tako da se stiču znanja neophodna za početak rada na jednom poslu, a naravno da specijalizacija svuda u svetu...

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Tomislav Ljubenić.

TOMISLAV LJUBENIĆ: Hvala.

Poslanička grupa SRS podnela je amandman na član 16. Predloga zakona o dualnom obrazovanju. Mi smo ovim amandmanom predložili da se član 16, kao i svi ostali članovi Predloga zakona, briše. To predstavlja naš stav o tom zakonu i uopšte o onome što je definisano u članu 16, a odnosi se na zaključivanje ugovora o dualnom obrazovanju, tj. zaključivanje ugovora između

škole koja bi sprovodila ovakvu vrstu obrazovanja i potencijalnog poslodavca kod koga bi se obavljao rad.

Naš generalni stav prema čitavom ovom zakonu je da nema uslova, da nemamo privredni ambijent, da nema kapaciteta u privredi. Svima je dobro poznato da su pogoni u novootvorenim firmama tzv. inostranih investitora u Srbiji na određeno vreme, dok traju subvencije koje je država Srbija dala. Uslovi za rad kod takvih poslodavaca nisu nešto čime bi se iko mogao pohvaliti. Radnici su uglavnom zaposleni na određeno vreme, sa zaradama minimalne cene rada ili ispod.

Sam koncept zakona nije dobar i ne predstavlja način za smanjenje broja nezaposlenih. Zato smo predložili da se svi članovi ovog predloga zakona izbrišu i da se odustane od njegovog usvajanja. Zato treba brisati i ovaj član 16. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Krsto Janjušević, povreda Poslovnika.

Izvolite.

KRSTO JANJUŠEVIĆ: Poštovani predsedavajući, uvaženi ministre dame i gospodo narodni poslanici, član 107, dostojanstvo Narodne skupštine.

Smatram da je govornik pre par minuta grubo prekršio Poslovnik, tačnije izneo neistine vezano za FAP iz Priboja, pa ću pokušati da vam kažem, da bi to bilo i dokazano: dakle, FAP je u UPPR-u, idemo na redefinisane dužnikopoverilačkih odnosa, čuvamo pravni subjektivitet FAP-a i nastavljamo proizvodnju. FAP je na korak od namenske industrije.

FAP je bio na pragu da ga preuzme jedna finska kompanija, veoma uspešna. Kada su Finci došli u Priboj, prvo što su tražili, nisu ušli u FAP, tražili su da obidu Srednju tehničku školu i sa svim đacima obavili razgovore. Nažalost, ti razgovori nisu uspeli, ali nikada nije prestalo da se radi na građenju FAP-a na realnim osnovama.

Dakle, mi smo u Priboju dali sve, i ova vlada, da se napravi tada uspešna finska kompanija, a neko je dao sve, i u tome uspeo, da napravi uspešnu vinsku kompaniju. Tu je valjda razlika ... (Isključen mikrofon.)

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Janjuševiću.

(Krsto Janjušević: Dozvolite još samo jednu rečenicu.)

Smatram da nije učinjena povreda Poslovnika, člana 107.

Reč ima narodni poslanik Branka Stamenković.

Izvolite.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Hvala.

Povreda Poslovnika, član 103. st. 7. i 8. Prethodni kolega se javio po Poslovniku, a ušao je u repliku. Sad, shodno stavu 8. ovog člana, predsedavajući

bi trebalo da Poslaničkoj grupi SNS za kaznu oduzme dva minuta koja njihova poslanička grupa ima za raspravu. Vi to ne možete učiniti zato što su oni potrošili sve vreme koje im je stajalo na raspolaganju. Tu vidimo zašto se ovo dešava, zašto se neko javlja po Poslovníku, a onda priča nešto što veze sa Poslovníkom nema.

Stoga predlažem, a pozivam se na član 109, i pozivam vas, pošto ne možete da oduzmete dva minuta, da mu umesto toga izreknete opomenu. Jer, član 109. kaže da se opomena izriče narodnom poslaniku, između ostalog, ako drugim postupcima narušava red na sednici ili postupa protivno odredbama ovog poslovníka, što je on i učinio.

Znači, očekujem od vas, predsedavajući, da, shodno članu 109. stav 1. poslednja alineja, izreknete opomenu i, što je još važnije, da ubuduće svakog prekinete kada se javi po Poslovníku a krene to da zloupotrebljava i ne priča po Poslovníku nego o nečem sasvim drugom. Hvala unapred.

PRESEDAVAJUĆI: Koleginice Stamenković, neću da izreknem opomenu kolegi Janjuševiću zato što sam isključio mikrofon kada sam video u kom pravcu to ide. Za razliku od nekih drugih kolega, on nije jurio mene ovde po sali i pokušavao fizički da se obračuna sa mnom zato što mu je mikrofon isključen. Tada se dobijaju opomene.

Reč ima narodni poslanik Miroslav Aleksić.

MIROSLAV ALEKSIĆ: Zahvaljujem.

Predlog našeg poslaničkog kluba je da se i član 16. briše, iz nekoliko razloga. Prvo, zašto ne stoji da škola zaključuje ugovor barem sa dva poslodavca, ukoliko ih ima na teritoriji grada ili opštine gde se škola nalazi? Drugi razlog zašto treba obrisati ovaj član jeste – šta će raditi škola, odnosno njeni đaci tamo gde ne postoji adekvatan poslodavac kod koga bi mogli da pohađaju svoje zanimanje? Da li će ići u neki drugi grad ili drugu opštinu ili ćete ekspresno naći i dovesti, kao i do sada, nekog stranca koga ćete častiti desetinama hiljada evra da ekspresno napravi neku fabriku, a onda mu dati i radnu snagu koja će mu raditi po ceni od 70% od minimalne zarade, naravno, nauštrb domaće privrede, nauštrb obrazovanja?

Da ne govorim o tome da danas, što se tiče privatnih poslodavaca u Srbiji, govorim o našim domaćim preduzetnicima, imate 39.600 blokiranih privrednih društava, 30% više nego prošle godine. Zašto? Zato što ne prepoznajete da u Srbiji treba razvijati njih, da treba domaću privredu razvijati, sa domaćim privrednicima, nego čašćavate strance. A i ovaj zakon je zapravo nešto što ste pripremili da biste i dalje izlazili u susret i bili servilni prema strancima. Danas blokada domaćih privrednika u Srbiji iznosi dve i po milijarde. Ovaj

zakon niti će pomoći obrazovanju, niti domaćim privrednicima, već će samo ići korak dalje u stvaranju Srbije kao zemlje jeftine radne snage, što će nam biti, izgleda, jedina prednost, ukoliko nastavite sa ovakvom ekonomskom politikom, u odnosu na zemlje iz regiona. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima ministar Šarčević.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Evo, ponovo da objasnimo ovu kategoriju, 70% minimalca: ako učenik radi dva dana u nedelji po šest sati, to je dvanaest sati, a radna nedelja je četrdeset sati; ako primi od 25.000 nadoknadu kao džeparac 70%, to je 17.800 ili 17.300, tako negde. Ne isplati se poslodavcu ova metodologija, onda bi mnogo skuplje plaćao učenike da oni rade stvarno, nego se obučavaju za rad. Ovo je samo dobra namera da on te momke ili devojke vidi, snimi i zadrži.

Niko ne postavlja pitanje ovde da li je poslodavac neko ko ima pravo na izbor. Pa jeste.

Pomenuo je malopre poslanik Rističević kako je izgledalo nekada kada je država bila menadžer. Recimo, u rakovičkom basenu, gde sam radio dobar deo svog radnog veka, nastao je i fakultet u to vreme, kojem se svako podsmevao. To je tadašnji FON, koji je bio potreba. Tad nije bilo menadžera i trebalo je da se stvori neka elitna grupa ljudi. Majstora je bilo, odličnih, perfektnih inženjera i majstora. Evo, FON slavi sutra pedeset godina i čast mi je što je to jedan od naših najboljih fakulteta, po svim kriterijumima.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Vladimir Đurić.

VLADIMIR ĐURIĆ: Hvala.

Svaka čast FON-u. Da li znate kolika je zarada diplomiranog mastera sa FON-a? Četrdeset hiljada.

(Aleksandra Tomić: Zavisi gde.)

U inostranoj kompaniji koja se bavi telekomunikacijama, u krem sektoru 21. veka, master sa FON-a u Beogradu, zarada 40.000 dinara.

(Aleksandar Martinović: U kojoj kompaniji?)

Predsedavajući, molim vas da opomenete kolege prekoputa da se suzdrže od dobacivanja. Ja neću izgovoriti ime kompanije.

(Predsedavajući: Kolega Đuriću, ja vas molim, vi ste se javili po amandmanu, vi ne govorite o amandmanu.)

Po amandmanu, da.

(Predsedavajući: Ne govorite o amandmanu.)

Takođe bih pitao, ako imamo nemački model ugovora o dualnom obrazovanju, zašto nismo usvojili isto ono što postoji u Nemačkoj, da zarada tog učenika od prvog ka drugom, trećem i četvrtom razredu raste? Zašto smo je

zakucali na 70% minimalca? U Nemačkoj učenik četvrtog razreda na dualnom obrazovanju zarađuje više od onog u prvom razredu. Kod nas je to zakucano.

Što se tiče kolega prekoputa, zamolio bih ih da ne dobacuju i da ne spominju stečajne upravnike. Razumem da im je kolega Radulović stalno na pameti, ali neka se suzdrže i ponašaju pristojno. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Na član 16. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici Marko Atlagić i Marijan Rističević.

Reč ima narodni poslanik Marko Atlagić.

MARKO ATLAGIĆ: Poštovani potpredsedniče, u ovom zakonu radi se o ugovoru o dualnom obrazovanju, ali u prvom redu o obavezama škole, koja zaključuje ugovor o dualnom obrazovanju sa jednim ili eventualno sa više poslodavaca. Prilikom izbora, ono što je jako bitno, škola će se voditi interesima učenika.

Ovde su, inače, interesi učenika na prvom mestu. Nije tačno, što nam opozicioni poslanici podmeću, da Privredna komora ima samo svoj interes. Interesi Privredne komore jesu interesi naših učenika; interesi poslodavaca kao drugog subjekta su interesi naših učenika, i interesi škole kao trećeg faktora u ovom procesu dualnog obrazovanja jesu interesi učenika. Šta to znači? Da dobijamo učenike obučene na najsavremeniji način, čija će produktivnost biti na visokom nivou, s jedne strane, a, s druge strane, i solidna osnova za dalje školovanje.

Ako nam podmeće osoba koja je bila najgori đak u istoriji Treće gimnazije, poštovani roditelji, onda nemojte da im verujete.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, ovde se govori o najboljem interesu učenika. Najbolji interes učenika je da znaju, da rade, da proizvode i da se kroz život usavršavaju. Nema većeg interesa od znanja.

Ne razumem, a govorim o pojavi kojoj će ovi majstori stati na kraj, pojava se zove „Kradulović Del Boj kompani“. Ta pojava stečajne mafije neće više biti moguća kada majstori uzmu stvar u svoje ruke, kad steknu zanate, kad oni koji budu želeli da produže steknu fakultetsko obrazovanje, pa kada postanu i majstori i menadžeri, pa kada budu poznavali svoj posao, onda neće govoriti – živela digitalizacija, ua poljoprivreda. To smo juče čuli. Poljoprivreda, koja daje suficit 2,7 milijardi. Naša najbolja privredna grana, koja će davati još više.

Zamislite osobu koja je protiv poljoprivrede, a gleda u pasulj! To je gotovo neverovatno. Onda se toj osobi stalno javlja nešto u kugli i stalno diže Poslovnik misleći da je to ona kugla. Takvu pojavu ne razumem.

Najbolji interes učenika je da ako se školuju za orezivače vinograda, ne dobiju od države 550.000 evra. Ne treba njima stan od 500.000 evra, od 200 kvadrata; mislim da je od Koromana kupljen, moj kolega vinodelac, to poljoprivrednici imaju. Nije njihov interes da „klepe“ 550.000 evra i zemljište iz restitucije, i još da ga država plati petsto pa da koštaju milion državu. Njihov interes je da donesu milion državi.

Zato je najbolji interes učenika da se sklopi takva vrsta ugovora i da se obrazuju, da znaju manuelno da rade, da budu vrhunski majstori i na korist svojoj porodici, državi i ovom društvu. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 16. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Sanda Rašković Ivić, Dijana Vukomanović i Đorđe Vukadinović.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na naziv iznad člana 17. i član 17. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Aleksandra Jerkov, Goran Ćirić, Balša Božović, Gordana Čomić, Dragoljub Mićunović, Nataša Vučković, Vesna Marjanović, Dejan Nikolić, Maja Videnović, Radoslav Milojević, Goran Ješić, Tomislav Žigmanov, Dušan Petrović, Veroljub Stevanović i Dušan Milisavljević.

Reč ima narodni poslanik Gordana Čomić.

GORDANA ČOMIĆ: Zahvaljujem.

Za član 17, kao i za sve druge članove, imamo predlog da se briše, jer smatramo da je zakon o dualnom obrazovanju loš, da ne donosi nikakve koristi ni roditeljima ni sistemu, niti unapređuje znanje u Srbiji, da je nastao na dogovoru eksperata švajcarske privredne komore, da nije autentično srpski i da nema načina da za dve godine, kada počne da se primenjuje, pokušamo da izmerimo šta će on dati za petnaest godina. Zgodan je za folklor i, ovako, za razmenu, kome šta padne na pamet da priča. I to je zdravo, ljudi se istresu, nalupetaju se svašta, ali im posle bude lakše. Ali to nema veze sa obrazovanjem dece za bilo koju profesiju, pa tako ni za onu koja će biti na listi dualnog obrazovanja.

Član 17. traži od škole i Privredne komore da u roku od petnaest dana od dana zaključenja ugovora o dualnom obrazovanju objavljuju na svojoj zvaničnoj internet stranici osnovne informacije o planu i programu nastave i učenja i druge informacije od značaja za izvođenje učenja kroz rad. Koje su to druge informacije? Na koji način se objavljuje ugovor?

Ovaj zakon je... Čak i da prihvatimo da Švajcarci znaju šta treba i kako treba urediti dualno obrazovanje u Srbiji, čak i da prihvatimo, ovde u članovima koji definišu ugovore i u drugima vidimo niz manjkavosti koje su nedopustive.

Svaka vrsta odbrane da je naša kritika o lošem dualnom obrazovanju vezana sa bilo kojim događajem iz prošlosti... Evo, ja ću da vam olakšam, da ne morate više da koristite folklor. Otkud mi u ovoj situaciji u 2000-im godinama kada su devedesete bile zlatno doba Srbije? BDP je rastao 4,5% godišnje, banke su bile ugledne, putovalo se svuda, nije bilo rata pa nismo ni mogli učestvovati u ratu, pa nije bilo ni ratnih zločina, nije bilo nijednog dana bez blagostanja u Srbiji. Devedesete su bile omen blagostanja i sreće u kojem su ljudi uživali. Slažu se poslanici većine. I onda nekako, u nekim godinama posle devedesetih, eto Demokratske stranke sa koalicionim partnerima, Socijalističkom partijom Srbije, Socijaldemokratskom partijom Rasima Ljajića, Savezom vojvođanskih Mađara, da upropasti sve to blagostanje, a da se sada opseti i dođe k sebi kao koalicioni partner Srpske napredne stranke, isti ti ljudi, iste te stranke.

Da nije bilo tog blagostanja devedesetih, možda bismo mi umeli ovde da razgovaramo, a ne da koristimo folklor, međusobno ruganje, diskvalifikaciju ljudi, vređanje žena umesto dijaloga o oblasti koja je značajna za nekoliko hiljada dece, za dve godine od danas. Ako će vam tako biti lakše, eto vam: devedesete su bile blagostanje i svi problemi su nastali 2001. godine, pa tako i ovi koje imamo sa obrazovanjem.

Poricanje realnosti, milo dušama raznih, neće tu realnost promeniti. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI (Đorđe Milićević): Reč ima narodni poslanik Vladimir Orlić.

Izvolite.

VLADIMIR ORLIĆ: Dakle, još jednom, pominjanje stranke kao osnov, ali, hvala lepo, odlična prilika da prokomentarišemo i ono što se čulo u dosadašnjoj raspravi, a verovatno traži po rečenicu ili bar po pitanje s naše strane.

Naravno da uopšte nije pitanje da li trebaju ili ne trebaju ovoj sali, ovoj skupštini folklor, ruganje, uvrede, napadi na žene. Što se nas tiče, to je više nego jasna stvar – naravno da ne trebaju. Samo mala napomena: nemojmo onda te stvari ni da radimo sa druge strane, ni da ih tolerišemo, podstičemo i ohrabrujemo. Ako toga nema sa te strane, neće ga biti uopšte, to je valjda više nego jasno.

Što se tiče devedesetih i dvehiljaditih, imamo mi više nego jasno sećanje na njih, hvala na brizi. Između ostalog, zbog toga se i staramo da to sećanje ne izbledi kod građana koji sve ovo prate, baš zbog toga što smatramo da je važno sećati se stvari na pravi načini, baš onako kako su bile, i uvažavati svačiju ulogu u svemu tome. Na žalost onih koji sede sa druge strane, to što je nečija uloga u svemu tome bila ne tako časna nije stvar nad kojom se mi brinemo.

Ali, pitanje je obaveza za poslodavca koji treba da nekoga zaposli sutra. Samo kratak komentar, pošto je to više puta pomenuto danas – kakve obaveze za te poslodavce postoje sada? Koliko je to velika i snažna obaveza koja postoji sada pa će biti ugrožena kada usvojimo zakon o dualnom obrazovanju? To neko da objasni, pa možda ima smisla da ponovi tu tezu iznova. Neće objasniti niko, kažem vam ponovo. Kao što neće objasniti ni koliko je tačno subvencija odobreno domaćim, a koliko stranim pravnim licima. Jasno je da mi nećemo taj odgovor čuti dok traje ova sednica.

Da u zemljama na koje se ugledamo niko ne bi platio učenika ispod minimalca... Jedno nagradno pitanje za danas: ti što to iznose kao vrhunski zaključak ove rasprave neka nam kažu koliko iznosi npr. minimalna cena rada u Švajcarskoj. Evo, to da nam odgovore. Mislim da će odgovor i za njih same biti više nego interesantan.

Što se tiče – i time završavam, gospodine predsedavajući – uloge Privredne komore Srbije, pročitajte najzad tu strategiju o kojoj govorite tako, možda ćete baš tamo pronaći to što vas zanima.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospodine Orliću.

Na član 17. amandman su, u istovetnom tekstu, podneli narodni poslanici: zajedno Zoran Krasić, Marina Ristić i Vjerica Radeta, zajedno Marinika Tepić, Zoran Živković, Jovan Jovanović, Aleksandra Čabraja i Sonja Pavlović, zajedno Branka Stamenković, Ljupka Mihajlovska, dr Ana Stevanović, Vladimir Đurić i mr Jasmina Nikolić i zajedno Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Nenad Konstantinović, Goran Bogdanović i Zdravko Stanković.

Reč ima narodni poslanik Vjerica Radeta.

Izvolite.

VJERICA RADETA: Član 17. govori o objavljivanju na zvaničnoj internet stranici, rekla bih, ničega, jer kažete da škola i Privredna komora u određenom roku objavljuju na svojoj internet stranici osnovne informacije o planu i programu nastave i učenja i druge informacije od značaja za izvođenje učenja kroz rad. I da nismo protiv donošenja zakona o dualnom obrazovanju, poslanici SRS-a bi stavili ozbiljnu primedbu na ovaj 17. član, jer, zaista, ovo što ste predvideli da treba da se objavljuje na zvaničnoj internet stranici nikome neće dati nikakvu ozbiljnu informaciju.

Mi ovde imamo problem sa ugovorima koje zaključuju škole uz pomoć Privredne komore, škole i poslodavci, i imamo problem realnog života. O tome smo vam, ministre, govorili. Kada su u pitanju direktori, naravno ne svi, ali nažalost popriličan broj direktora koji su postali menadžeri, ozbiljno ulaze u kojekakve dilove kada je u pitanju organizovanje ekskurzija i kupovina

udžbenika. Vi to sigurno znate. Verovatno znate i mnogo više imena nego što ih znamo mi, mada dosta znamo. Ali kada bi se desilo to dualno obrazovanje, izbor tog poslodavca opet je pao na direktora i opet će tu biti dilovi. To nije dobro.

Možda ne zvuči baš lepo da na ovaj način govorimo o direktorima škola, ali govorimo o realnom životu. Žao mi je onih direktora koji svoj posao rade pošteno, što se sad ne zna koji su to a koji nisu, ali mi moramo da uvedemo red u sve obrazovne ustanove. Moramo da krenemo ili od sužavanja ingerencija direktora menadžera ili od ozbiljnijih kazni, pre svega novčanih kazni, kojima treba da budu podvrgnuti. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima predlagač amandmana, narodni poslanik Branka Stamenković.

Izvolite.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Hvala.

Odgovorna država organizovaće proces obrazovanja, od predškolskog preko osnovnoškolskog pa sve do srednjoškolskog, tako što će sama preuzeti odgovornost za organizaciju nastave, a neće svoju odgovornost prebacivati na privatni sektor, predajući maloletnike poslodavcima da od njih prave jeftinu radnu snagu, kao što je to slučaj sa ovim Predlogom zakona o dualnom obrazovanju, za koji se mi uporno i dosledno zalažemo da se povuče iz procedure i da se reforma srednjoškolskog obrazovanja napravi na drugi način, ali tek nakon što reforma krene od temelja, od predškolskog, koje mora da bude dostupno svima, preko osnovnoškolskog, gde kao država moramo prestati da prebacujemo odgovornost za obrazovanje dece sa države na roditelje, kao i troškove kao bajagi besplatnog obrazovanja sa države na roditelje, i obezbediti svoj deci obrazovanje u potpunosti pokriveno iz budžeta Republike Srbije, počev od udžbenika.

Poslanička grupa Dosta je bilo izračunala je da je potrebno na godišnjem nivou odvojiti samo 0,15% iz budžeta Republike Srbije da bi sva deca u osnovnim školama u zemlji Srbiji dobila besplatne udžbenike. Time bismo rasteretili roditelje tog stravičnog finansijskog udara u septembru. U tom smislu, pozivamo predlagača zakona da krene u temeljne reforme, prve koje su nam neophodne. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima predlagač amandmana, narodni poslanik Zoran Živković.

Izvolite.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Član 17. je nastavak ove priče o ugovoru koji navodno garantuje nešto. Ovde piše da škola i Privredna komora, najkasnije u roku od 15 dana od dana zaključivanja ugovora o dualnom obrazovanju,

objavljaju na svojoj zvaničnoj internet stranici... Ko, na kojoj stranici? Piše – škole i Privredna komora na svojoj stranici. Imaju zajedničku stranicu? Ili je – na svojim stranicama? Objavljaju informacije o planu i programu nastave i učenja i druge informacije od značaja za izvođenje učenja kroz rad. Ali ne objavljuje se ugovor, ili se bar to ne vidi iz ovog člana kao obaveza.

Znači, prvo, da vidimo koliko tu ima internet stranica, jedna, dve, tri ili jedna zajednička? Drugo, zašto se ne objavljuje ugovor? Pa zato što je loš, zato se ne objavljuje.

Voleo bih, pošto slušamo ceo dan o uspesima ove velike industrijalizacije Srbije pod Aleksandrom Vučićem i aktuelnom vladajućom garniturom, da nam se dostavi, to nije pitanje za ministra prosvete, ali recimo za ministra za rad, kolike su prosečne plate u tim čudima od firmi koje su osnovane u poslednje tri, četiri, pet godina. Bilo bi jako interesantno da vidimo šta čeka ovu decu koja treba da idu u dualno obrazovanje. Voleo bih da to preskoči 22.000, 23.000 dinara, ali teško da će moći da prosečna plata bude veća, jer je takva realnost.

Povucite zakon, jer se već po Srbiji priča o tome da su roditelji počeli da prete deci; kada nešto ne rade dobro, kažu im – poslaću te na dualno obrazovanje ako ne budeš dobar. Prema tome, ja vas molim da sprečite nasilje nad decom i na taj način.

Pitanje je da li je moguće da neko završi neko obrazovanje za visokospecijalizovan posao a da posle promeni mesto stanovanja i ode u mesto gde nema fabrike za koju se školovao. To je pitanje slobode kretanja.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospodine Živkoviću.

Pravo na repliku, pominjanje predsednika Srpske napredne stranke, narodni poslanik Vladimir Orlić.

Izvolite.

VLADIMIR ORLIĆ: Dobro, pošto smo, izgleda, došli u period kad se postavljaju pitanja... Je l' tako? Tako sam ja ovo razumeo.

Naravno da su potpune besmislice da se nešto radi ispod minimalnih cena ili na nivou minimalnih cena; postoji definisano koliko nešto mora da iznosi, a to nešto koliko mora najmanje je iznad tih minimalnih cena. To zna svako ko se uopšte potrudio da se malo zainteresuje za problematiku.

Prosečna plata u tim firmama koje vas toliko zanimaju takođe je poznata i objavljuje se baš u tim nedeljnicima koji sve najgore i najcrnje pišu i o Aleksandru Vučiću i o Srpskoj naprednoj stranci, pa im valjda iz tih razloga verujete. Oni kažu da je ta prosečna plata toliko da se poravna na godišnjem

nivou na tih 12–14 meseci, o kojima mi pričamo onima koji žele da čuju i razumeju, sa onim što u proseku ulaže država. Više nego jasno, čista priča.

S druge strane, pošto smo u tim pitanjima, evo, mene na primer zanima koliko je prethodni govornik ljudi zaposlio u svom vinogradu, ili vinskom podrumu, ili šta je već imao. Kolike je prosečne plate tamo dao ljudima? Da li su bile na nivou minimalca ili su bile bolje? Koliko su bile bolje? Koliko su puta bile veće od prosečne plate u njegovo vreme?

Koliko je investitora doveo? Koliko je investitora domaćih pomogao, a koliko stranih, i koliko je to ukupno radnih mesta? Kolike su plate na svim tim radnim mestima? Koliko su puta bile veće od prosečne plate u Srbiji u njegovo vreme? Kada sve zajedno sumira i podvuče, kako bi ocenio sopstveno učešće u devastaciji države sa stotinama hiljada izgubljenih radnih mesta? Koliko stotina hiljada manje bismo mi izgubili da on nije bio toliko uspešan u tim svojim programima? Eto, to bih ja voleo da čujem sada. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Sada je gospodin Orlić postavio vama pitanje, imate osnova za repliku.

Izvolite, dva minuta.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Hvala na svim ovim pitanjima.

Prvo privatno preduzeće osnovao sam 1988. godine. Po Zakonu o udruženom radu to se zvalo ugovorna organizacija udruženog rada, za ove što misle da znaju nešto o pravu i ekonomiji. Radilo je, za nekih petnaestak godina, između osam i petnaest radnika; svi su imali plate koje su bile tri puta veće od prosečne plate u Srbiji danas. Kroz četiri privatna preduzeća čiji sam vlasnik ili suvlasnik bio u budžet Srbije od 1988. godine do pre dve-tri godine, kada sam ponovo ušao u politiku, uplaćeno je blizu tri miliona evra poreza, plus plate, plus sve ostalo.

U vreme privatizacije od, recimo, februara 2003. do februara 2004. godine, a snosim odgovornost i za ono što je bilo pre u privatizaciji, to znači za 2002. godinu, privatizovane su mnoge firme, gde su danas prosečne plate od dva do tri puta veće nego što su u bilo kom preduzeću koje je smandrljano u poslednjih četiri-pet godina. Recimo, novo preduzeće koje je osnovano, prva grinfild investicija, naravno najbolja u istoriji Srbije, ali stvarno, ne zato što to neko laže, jeste „Bol pekidžing“, koji je napravljen u to vreme, koji i dan-danas radi fenomenalno i lider je na tržištu regiona, a i šire, što bi neki voleli da kažu.

Ono što je privatizovano, hoćete „Beopetrol“, hoćete duvanski sektor, bilo šta od toga, to su firme za primer bile u tom vremenu, a i dan-danas su sigurno bolje nego ovi „klematorski“ veliki poduhvati koji se dešavaju.

Prema tome, hvala vam na ovom pitanju. Ja sam ponosan na to što je urađeno. Dolazili su strani investitori. Ponosan sam na svoj doprinos budžetu Republike Srbije u poslednjih trideset godina.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospodine Živkoviću.

Povreda Poslovnika, narodni poslanik Vladimir Đukanović.

Izvolite.

VLADIMIR ĐUKANOVIĆ: Zaista, predsedavajući, povreda Poslovnika člana 107, vređanje dostojanstva ovog parlamenta. Ne može neko ko nema nikakvo obrazovanje da priča o reformi obrazovanja, to je potpuno neverovatno. Zamolio bih vas da ovakve stvari zaista više ne dopuštate. Vređa se kompletno građanstvo, vređa se ovaj parlament.

Pritom, jedina dobra stvar koju je rekao, to je da su u njegovo vreme izvršene pljačkaške privatizacije. Baš taj „Beopetrol“ je mogao da kaže kako je privatizovan i kako su se negde na nekim pumpama van ove zemlje dogovarali aranžmani za prodaju „Beopetrola“.

Tako da bih vas zamolio da nam neko ko je inače dobio bespovratne pare od države da bi otvorio vinograde, odnosno da bi imao vinograde kaže koliko je tu ljudi zaposlio i koliko je ljudi imalo koristi od svega toga što je dato. Hvala vam.

(Zoran Živković: Povreda Poslovnika.)

PRESEDAVAJUĆI: Gospodine Đukanoviću, ukazali ste na povredu člana 107. Da li želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika? (Ne.)

Zahvaljujem.

Povreda Poslovnika, narodni poslanik Balša Božović.

Izvolite.

BALŠA BOŽOVIĆ: Članovi 107. i 108, iz prostog razloga što dozvoljavate da narodni poslanici Srpske napredne stranke nameću stavove da narodni poslanik, iz koje god partije da dolazi, ne može da govori o bilo kom zakonu dok oni ne daju autorizaciju da je taj neko zaista poslanik koji o tome sme nešto da kaže. Svaki narodni poslanik u ovom domu je, naravno, tu da bi govorio o zakonima, da bi se u skladu sa Ustavom i zakonom borio za svoje stavove, svoje amandmane, svoje predloge zakona, svoje izmene i dopune. Dakle, to je naša jedina obaveza zbog koje smo mi danas ovde.

Ne možete govoriti nekome da li je obrazovan ili neobrazovan. Kao što i sami znate, morate da imate osnovnu školu da biste mogli da se kandidujete i da postanete narodni poslanik. Ono što je situacija sa onima koji su kupovali diplome, koji su kupovali svoje magistarske ili doktorske radove ili plagirali

svoje naučne radove, da li oni zaista smatraju da ih to kvalifikuje da se možda više bave zakonima nego neko ko je pošteno stekao svoje obrazovanje, ili ko je pošteno stekao, kao gospodin Živković, svoju imovinu?

Molim vas da reagujete na način da jednostavno stavite u istu ravan sve narodne poslanike koji sede u ovom domu zato što je jako važno da imamo minimum uvažavanja jedni prema drugima, ukoliko ne želite da potpuno upropastimo ovaj dom i da on zaista izgubi svaki smisao i prestane da postoji. Ako kažete nekome da ne sme da govori o nekom zakonu, mislim da je to urušavanje ove institucije, koja je možda i poslednja koja je ostala, a slabo funkcioniše u ovom trenutku.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospodine Božoviću.

Ukazali ste, gospodine Božoviću, na povredu Poslovnika, člana 108: „O redu na sednici Narodne skupštine stara se predsednik Narodne skupštine“. Govoreći o ukazanoj povredi Poslovnika, između ostalog, istakli ste da neko od poslanika ne može da govori i da poslanicima nije dozvoljeno da govore u sali Narodne skupštine Republike Srbije. Govorili ste o poslanicima opozicije, što naravno nije tačno, jer vi ste upravo imali pravo da ukažete na povredu Poslovnika. Vi ste to učinili u dva minuta, koliko je predviđeno Poslovníkom o radu Narodne skupštine.

Ovde smo imali razmenu mišljenja i otvoreni dijalog. Niko nikoga nije želeo niti imao nameru da spreči da govori o onome što jesu tačke dnevnog reda današnjeg zasedanja. Da, imali smo otvoreni dijalog pozicije i opozicije, što je po meni jako dobro i treba da postoji, to je demokratsko sučeljavanje mišljenja.

Dakle, smatram da nisam povredio ukazani član Poslovnika.

Da li želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika? (Ne.) Zahvaljujem.

Izvolite, gospodine Živkoviću. Povreda Poslovnika.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Član 27, to je da ste vi kao predsedavajući zaduženi za primenu ovog poslovnika. Bio je jedan pokušaj jednog od poslanika sa druge strane da me uvredi. Naravno, pokušaj je bio neuspešan, pre svega zbog onoga ko je to pokušao, a, drugo, ako je to važno za srpsku javnost, za dualno obrazovanje, za budućnost Srbije i za ne znam šta je već danas tema...

Hoćete li da sprečite, nešto krči sa druge strane? Sad mnogi krče s druge strane.

PRESEDAVAJUĆI: Samo mi recite u čemu je povreda.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Znači, ako je to važno...

Da li mislite da je ovo atmosfera za govor?

PREDSEDAVAJUĆI: Kolega Živkoviću, obrazložite u čemu je sadržana povreda Poslovnika.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Dakle, povreda je zato što ste dopustili neuspeli pokušaj da budem uvređen što se tiče mog obrazovanja.

Da obavestim nesretnog kolegu i srpsku javnost da sam ja završio svoje obrazovanje pre 35 godina. Pa, ako je neko hteo nešto da mi prigovori, ja nisam od onih koji to završavaju kada ih pogura vetar vlasti. Ja nisam među onima koji tvrde da im ne treba ni osnovna škola da bi bili poslanici, što se potpuno slažem, i postoji najmanje 126 očiglednih dokaza za to u srpskom parlamentu.

Što se tiče mog komentara na to...

PREDSEDAVAJUĆI: Kolega Živkoviću, hoćete li se obratiti, molim vas, meni?

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Molim vas da mi dopustite da vam kažem šta je vaša povreda Poslovnika.

PREDSEDAVAJUĆI: Ja vam, naravno, dopuštam, ali u čemu sam povredio Poslovnik? Morate mi obrazložiti.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Time što niste sprečili nesretni pokušaj nesretnog poslanika da me uvredi. To piše u Poslovniku. Član 27. definiše da ste vi odgovorni za sprovođenje Poslovnika.

Tražim da se o tome glasa.

Sve informacije o mom poslovanju, o mojoj školi, ako vas već interesuje...

(Isključen mikrofoni.)

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Gospodine Živkoviću, koliko sam shvatio, želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni.

Nije na meni da vodim računa o vašem obrazovanju, već da vodim sednicu Narodne skupštine Republike Srbije i da poštujem Poslovnik, što i činim, naravno.

Povreda Poslovnika, narodni poslanik Vladimir Đukanović.

Izvolite.

VLADIMIR ĐUKANOVIĆ: Ovog puta, predsedavajući, ukazujem na član 103. stav 1. jer ste morali da mu date da reklamira povredu Poslovnika neposredno po učinjenoj povredi, a to ste prekršili.

Zaista, nikog ovde nisam želeo da uvredim, niti sam uopšte imao tu nameru. Pričao sam o nečemu što je fakat. Nisam tražio da nekom zabranite da govori, samo sam ukazao da je malo uvredljivo da neko ko nema nekakvo obrazovanje može da nam priča o reformi obrazovanja. Samo sam o tome

govorio. Slobodno je svakome da priča, ali je činjenica da se dotični gospodin sam uvredio jer se očigledno prepoznao u tome da je to surova istina. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Đukanoviću, nisam mogao da povredim član 103. stav 1. jer se kolega Živković neposredno javio i ukazao na povredu Poslovnika, ali pre njega se javilo još nekoliko poslanika pa sam samo ispoštovao redosled.

Da li želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika? (Ne.)

Povredu Poslovnika, narodni poslanik Balša Božović.

Izvolite.

BALŠA BOŽOVIĆ: Član 103. stav 7. To što je maločas rekao prethodni kolega ne stoji u Poslovniku, ne stoji u zakonu, nema osnova u Ustavu o nečemu takvom. Dakle, zabraniti nekome zato što je on kao prethodni govornik procenio da je neko obrazovan ili neobrazovan i vama spočitava da li nekome smete da dozvolite da razgovara o bilo čemu potpuna je besmislica i, verujte mi, nešto što ne može apsolutno nikako da stoji. Ja se zaista zalažem za to da Marijan Rističević govori o ovom zakonu bez obzira na to što je neobrazovan. Mislim da svaki narodni poslanik ima pravo da govori o tome, šta god da je na dnevnom redu.

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Božoviću, ne možete imenom i prezimenom kvalifikovati, ne možete kroz povredu Poslovnika nastaviti replikom i ne možete se direktno obraćati narodnim poslanicima koji uopšte nisu učestvovali u ovoj raspravi i kvalifikovati ih na ovakav način.

(Balša Božović: Samo sam se obratio i mislim da i on ima pravo da se obrati.)

Shvatio sam šta mislite. Svako ima pravo da se obrati, ali samim tim što svako od poslanika ima pravo da ukaže na povredu Poslovnika, da dobije reč, ima i legitimno pravo na svoj stav, a ja ne mogu da predvidim kakav će taj stav biti. Kolega Đukanović je izneo svoj lični stav, a ja vam opet kažem – nije na meni da procenjujem obrazovanje narodnih poslanika, na meni je da vodim sednicu Narodne skupštine.

Povredu Poslovnika, narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, ovde smo svi jednaki. Nije ovo Srpska akademija nauka, da bi akademici tipa Balša, veliki znalci, oni koji se nikada u životu nisu oznojili, a kamoli znojavi vode napili...

Reklamiram član 108. i član 109. Trebalo je da obratite pažnju, jer je pokušao da vodi sednicu i, pored mere upozorenja, trebalo je da mu izreknete opomenu. Ali ja cenim vašu popustljivost.

Pokušao je čovek da me uvredi po obrazovanju. Na dnevnom redu je dualno obrazovanje. Kao neko ko je išao u školu od 1972. do 1976. godine, u Mašinsku tehničku školu – koja je bila najteža škola u Indiji, posle toga je išla Ekonomska gimnazija – morao sam da prođem delimično kroz dualno obrazovanje da bih znao šta sve zanatlije rade da bismo mogli da ih servisiramo tehnologijama itd. Prošao sam to dualno obrazovanje, radio sam u poljoprivredi i više puta sam se oznojio i zato ne mogu da doživim nikakvu uvredu ni od njega ni od Tanje Jordović, koja je rekla da mi zbog toga što govorim o dualnom obrazovanju treba vezati konzerve za rep. Ja taj rep nemam, a posebno nije žute boje.

Dakle, verujem da sam potpuno kvalifikovan – ministar je tu – da govorim o onome kroz šta sam ja prošao a on nije. Meni otac nije završavao Pravni fakultet u kafiću „Bona fides“. Njegov fakultet je bio javno-privatno partnerstvo, delimično je bio državni, delimično privatni kod Vodineličke, članice njegove stranke. Ja nisam imao nesreću da prođem takvo obrazovanje i zato ne doživljavam nikakvu uvredu od njega.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika? (Ne.) Zahvaljujem.

Povreda Poslovnika, narodni poslanik Vladimir Đurić.

Izvolite.

VLADIMIR ĐURIĆ: Hvala, predsedavajući.

Ja bih samo veoma kratko reklamirao član 27. stav 2. koji kaže da se predsednik Narodne skupštine, u ovom slučaju vi kao predsedavajući, stara o primeni ovog poslovnika.

Narodna skupština je ono što joj samo ime govori. Dobro bi bilo za ovo društvo da u Narodnoj skupštini ima narodnih poslanika svih obrazovnih profila i svih nivoa obrazovanja, jer bi na taj način Narodna skupština oslikavala stanje društva i stanje naroda koji na izborima, fer i demokratskim – nadamo se da ćemo i takve jednom dočekati – delegira narodne poslanike da zastupaju interese građana ovde.

Poslovnik proističe iz Zakona o Narodnoj skupštini, a Zakon o Narodnoj skupštini proističe iz Ustava. Pošto je poželjno, kako rekoh, da ovde imamo sve obrazovne profile i pošto je to u skladu sa Poslovnikom, zakonom i Ustavom, smatram da je nedopustivo da bilo ko od narodnih poslanika procenjuje da li je

neki drugi narodni poslanik dovoljno obrazovan, samim tim kompetentan da o nekoj temi raspravlja, pa bih vas molio da kao predsedavajući reagujete na to.

Jer, svaki obrazovni nivo i svaki obrazovni profil, ako su časno i pošteno stečeni, ako nisu zasnovani na plagijatima i krađi tuđeg znanja i intelektualne svojine, svako takvo obrazovanje je za poštovanje. I posao koji se na osnovu takvog obrazovanja radi, ako se obavlja časno, bez nameštenih tendera, zloupotrebe uticaja, političkog i sličnog, svaki takav posao je za poštovanje, bez obzira na to da li je zasnovan na obrazovanju stečenom u srednjoj stručnoj školi, dualnom, gimnazijskom, fakultetskom ili doktorskom obrazovanju. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Sve to, kolega Đuriću, ima veze sa članom 27. i onim što se dešavalo u Narodnoj skupštini? Da, ali ukoliko ste shvatili onaj prvi deo izlaganja, kada ste ukazali na povredu Poslovnika, člana 27, ono o čemu ste govorili je upravo ono što sam ja maločas govorio.

S druge strane, složit ćete se sa mnom, nemoguće je predvideti o čemu će poslanici govoriti kroz povredu Poslovnika i kada govorimo o tačkama dnevnog reda.

Uvažiću vaš apel. Zahvaljujem, kolega Đuriću.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje o povredi Poslovnika? (Ne.)

Kolega Orlić već jako dugo čeka na repliku.

Da li hoćete da govorite? Jako dugo čekate jer je bio niz povreda Poslovnika, i čisto da ispoštujemo sada redosled.

Izvolite sada, kolega Orliću.

VLADIMIR ORLIĆ: Hvala na tome, gospodine predsedavajući, gledaću i da ja ispoštujem sa svoje strane, da ne bude osnova da širimo priču dalje, ali ovo poslednje što sam čuo, verujte, ne mogu da ne prokomentarišem. Ovo je stvarno bio vrhunac licemerja danas, zaista vrhunac.

Sve je lepo i sve tačno – pošteno učio, bilo šta završio, Skupština je laička, svako ima pravo da govori na svaku temu, ma sve savršeno, ali gde to da nam kažu oni koji su dojadili Bogu i narodu pričajući o tome da neki narodni poslanik ne može da bude predsednik skupštinskog odbora zato što nije dovoljno stručan, zato što nije završio nešto što oni smatraju da treba da završi. I sad su se opametili pa drže lekcije ostalima da svaki poslanik može na svaku temu. Pa, jeste, samo mi to pričamo sve vreme. Da li smo do nekoga doprli, videćemo. Videćemo, nisam baš neki optimista, ali pratićemo nastavak dana.

Hteo sam, u stvari, da zahvalim što odgovor na svoja pitanja nisam dobio malopre. Dakle, nisam čuo za koliko stotina hiljada izgubljenih radnih mesta stojimo bolje zahvaljujući onome koji je sve znao, samo, izgleda, nije baš sam

posebno upošljavao. Nisam čuo kolike su bile fenomenalne prosečne plate, njegovom zaslugom. Evo, da pokažem svu dobru volju ovog sveta, da uvažim onih desetero ljudi koji su zaposleni osamdeset i neke, pa da pretpostavljam da su bili zaposleni i u tim vinogradima – znači, pola miliona ljudi na ulicu, a desetero su pomogli. Ako je to bilans uspeha, što se mene tiče – kapa dole.

U tom smislu ne čudi me što su ljudi sa tim nivoom razumevanja i stručnosti u stanju da danas reklamiraju, kroz neki program za Beograd, da će sve ugovore u gradu Beogradu staviti na internet, evo, koliko sutra, samo da pobede. A kada ih se pita „Što to niste uradili u svoje vreme?“, znate šta kažu? „Internet u naše vreme nije bio toliko razvijen pa nismo mogli.“ E, koliko je to ozbiljno, toliko je i sve ostalo što od njih možemo da čujemo.

Ja bih ovim, ako se vi slažete, završio; dovoljno su rekli sami o sebi. Poslednja rečenica, gospodine predsedavajući – kultura i obrazovanje je bilo taman toliko da se samo čeka...

(Isključen mikrofon.)

Molim vas, dajte mi da završim.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Orliću.

Reč ima narodni poslanik...

(Zoran Živković: Replika.)

Ne, nemate osnova za repliku. Ne, nećemo se igrati.

(Zoran Živković: Moja je obaveza da objasnim.)

Gospodine Živkoviću, ovakvu raspravu nećete voditi u sali Narodne skupštine Republike Srbije. Pitanje ste postavili vi...

Molim vas, samo trenutak. Imali ste dodatna dva minuta da date odgovor, kolega Orlić je imao dodatna dva minuta, dakle sada se vraćamo na dnevni red.

Reč ima predlagač amandmana Miroslav Aleksić.

Izvolite.

MIROSLAV ALEKSIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Naš predlog je da se obriše član 17. jer, kao i ostali članovi ovog zakona o dualnom obrazovanju, ne postiže suštinu i u kom smeru bi trebalo sistemski rešiti obrazovni sistem u Srbiji.

Naravno, u ovom članu je još jednom pokazano da je Privredna komora ta koja procenjuje poslodavca i nosilac je ovog projekta. Ako je Privredna komora ta, jasno je da se ovde ne radi ni o kakvom poboljšanju stanja u obrazovnom sistemu Srbije, već o poboljšanju u odnosu na poslodavce, koji će dobiti jeftinu radnu snagu.

Dalje, ako pogledamo na osnovu iskustva šta je radila Privredna komora u nekim ranijim godinama, jedan ministar privrede, od pet-šest koliko ih se promenilo u poslednjih pet godina, koji je bio predsednik Privredne komore Srbije, hvalio se svojim radom, da je za godinu dana ugasio preko petsto privrednih subjekata u Srbiji. Dakle, to je bila njegova referenca, posle čega ste ga smenili, verovatno nije bio adekvatan. Ali on je, nažalost, uradio ono što možda nije trebalo raditi ukoliko smo razmišljali da dualno obrazovanje treba da bude neki vid prakse.

Vi ste danas po gradovima širom Srbije pogasili sve ozbiljne firme, počev od IMT-a koji se pominje, preko „Prve petoletke“ u Trsteniku, koju ste ugasili 1. januara 2016. godine, i mnogih drugih firmi u Srbiji, koje jesu bile možda preduzeća koja su mogla da budu u ovoj kategoriji poslodavaca za dualno obrazovanje. Danas će ti poslodavci biti raznorazne strane firme, koje kao svoj proizvod imaju žice i kablove kao nekakve komponente za industrije širom sveta. To je zapravo način na koji vi vidite ekonomiju i zapošljavanje u Srbiji u narednom periodu.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Aleksiću.

Reč ima narodni poslanik Neđo Jovanović, po amandmanu.

Izvolite.

NEĐO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem se, predsedavajući.

Već, otprilike, drugi-treći dan se kroz amandmane i kroz raspravu u načelu od strane opozicije promovise samo jedno, a to je obesmišljavanje zakona, pri čemu se ne može obesmisлити suština onoga što se ovim zakonom postiže, odnosno cilj koji se ovim zakonom postiže. Ako to uspeju, a siguran sam da ne mogu da uspeju jer dualno obrazovanje nije naša tvorevina i niko nije izmislio toplu vodu sa dualnim obrazovanjem, imajući u vidu činjenicu da ono postoji u svim pristojnim, uređenim državama koje posvećuju dužnu pažnju obrazovanju dece, onda taj cilj niko ovde nije uspeo da obesmisli, niti će uspeti.

Ono što je jako dobro, ministre, a mislim da ste i vi to prepoznali, jeste činjenica da poslodavci danas sigurno nisu oni koji su bili poslodavci od 2002. do 2012. godine, kada smo po jednom kriminalnom Zakonu o privatizaciji imali upravo ono na šta opozicija ukazuje, a to je izrabljivanje radne snage, koja je, nažalost, kao radna snaga prestala da postoji zbog toga što je na stotine hiljada ljudi završilo na ulicama.

Danas smo ovde u diskusiji od jednog opozicionog poslanika čuli hvalospeve, kako su uspešno privatizovane neke firme. Hajmo onda da govorimo jezikom istine pa da kažemo danas našim roditeljima šta je to što je bilo od 2002. godine, a šta je to što je danas.

Fabrika „Magnohrom“ u Kraljevu imala je nekoliko hiljada zaposlenih ljudi. Po tom istom Zakonu o privatizaciji, došli su oni koje su bukvalno odabrali nazovidušebrižnici za državu od 2002. do 2012. godine, braća iz Indije, opustošili fabriku „Magnohrom“, ostavili sablasno prazne hale i doveli do toga da Kraljevo ostane grad u kome privreda umire. To se dešavalo i u mnogim drugim gradovima, gospodine ministre. To se dešavalo i u Novom Pazaru, gde je otprilike nekoliko hiljada ljudi ostalo bez posla u „Holdingu Vojin Popović“; to se dešavalo i u Priboju, gde je veliki broj zaposlenih u „Epoksidu“ i „Poliesteru“ takođe ostao bez posla zahvaljujući tom famoznom Zakonu o privatizaciji i „uspešnim“ privatizacijama koje su ovde danas glorifikovane; to se desilo i sa Užicem i saobraćajnim preduzećem „Raketa“, gde je nekoliko stotina ljudi ostalo bez posla.

Ako je tako, onda danas i naša deca i naši roditelji mogu biti srećni što takvih više nema, što su te privatizacije naša prošlost i što te privatizacije ni u kom slučaju ne mogu da budu svetlo ili ogledalo na koje opozicija danas ukazuje obesmišljavajući ovaj zakon.

Zbog toga imate podršku za ovaj koncept koji ste ustrojili. A ovde se namerno deca vređaju i pojednostavljuje priča podvodeći učenike pod jeftinu radnu snagu, bez bilo kakvog prizvuka o tome da se sprovodi nastavnoobrazovni program po određenim planovima, gde će nastavnici razredne nastave pratiti obuku dece i njihovo stručno usavršavanje, gde će se njihov rad u praktičnom smislu ocenjivati, gde će se nadzirati gde oni rade praktično, na licu mesta, u pogonu, za mašinom, za alatom – to se očigledno uopšte ne posmatra, ta percepcija kod opozicije ne postoji. Bitno je ukazati da se deca tretiraju kao robovi, bitno je da se vezuje za nekih petnaest, šesnaest, dvadeset hiljada dinara.

Nije to suština. Nije suština da li će učenik biti plaćen ili ne, suština je da li će steći praktična znanja ili neće. Ako ne bude stekao praktično znanje, teorijsko znanje nema vrednost. To je osnovni cilj.

Zbog toga predlažem da se amandmani, naročito poslednji amandman koji je predložen, ne prihvate.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima predstavnik predlagača, ministar Mladen Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Dao bih neke komentare na neke od izjava poslanika, kao odgovor njima i javnosti.

Naravno da smo vrlo svesni da imamo i dobrih i loših direktora škola, ali smo nedavno u ovom domu usvojili Zakon o sistemu obrazovanja i vaspitanja, gde su kazne za direktore koji krše pravila vrlo drastične. Trenutno se održavaju

aktivni direktora po čitavoj Srbiji i komentarišu i obrazlažu svi elementi tog zakona. Ako to ne bude dovelo u red, sistem gubljenja funkcije direktora je pojednostavljen. Međutim, ide se na obuku, trenutno se radi obuka sa najboljima, jedna vrlo popularna mera, samo dvodnevna obuka. To su ljudi koji su ekstremno najbolje ocenjeni, tako da njih treba da na neki način nagradimo kroz tu meru.

Kada govorimo o finskim majstorima, postoje u Finskoj sve gimnazije, i oni taj koncept već napuštaju. Ali to je samo odnos, kako ćete nešto zvati. Ja sam mogao u reformi gimnazije da izmislim, recimo, pojam „tehnološka gimnazija“, da sve tehničke škole tako zovemo. Mi smo čuvali neki nacionalni identitet kada je u pitanju i nacionalna gimnazija i nacionalna srednja stručna škola.

I ovo što kaže kolega Živković, pretilo se nekada – ići ćeš ti meni na zanat. Sad, da li je dualno ili je ovaj ili onaj, to je stara floskula. I u Beogradu, tako je.

Međutim, to sve nije bitno da je tako, ali ja mislim da su mnoga rešenja u Zakonu o sistemu obrazovanja i vaspitanja kao bitna načela uspostavljena, a odnos teorije i prakse je uvek bio jako bitan u obrazovanju. (Zoran Živković: Replika.)

PREDSEDAVAJUĆI: Pomenuo vas je u pozitivnom kontekstu, niste shvatili.

Na član 17. amandman, u istovetnom tekstu, poneli su narodni poslanici prof. dr Marko Atlagić i Marijan Rističević.

Reč ima narodni poslanik Marko Atlagić.

Izvolite.

MARKO ATLAGIĆ: Poštovani potpredsedniče, ovde se radi o članu zakona po kojem škola i Privredna komora Srbije, najkasnije u roku od petnaest dana od dana zaključivanja ugovora o dualnom obrazovanju, objavljuju na zvaničnoj internet stranici osnovne informacije iz tog ugovora.

Vrlo je bitan i lični primer, kao što su rekli poslanici opozicije. Najbolji lični primer Srpske napredne stranke pokazao je i naš ministar, Mladen Šarčević, koji je dobio jednu od najprestižnijih nagrada na svetu za realizaciju određenih rezultata u vaspitanju i obrazovanju.

Kada je u pitanju, gospodine ministre, dualno obrazovanje, sada vam govori čovek koji je to realizovao od 1983. do 1990. godine, koji je pored dualnog obrazovanja – ovo da razuverimo poslanika opozicije – formirao tvornicu, školu sa tri linije: mašinska obrada, livenje, galvanizacija itd. Sretan sam što su moji bivši đaci sada jedni od najboljih menadžera, ne samo u Srbiji nego i u Evropi. Jedan od njih, u Beogradu, jeste i Petar Matić, vlasnik „Ušća“.

Nije tačno i podvala je da je kazna za učenike ako pohađaju dualno obrazovanje, naprotiv. Ko se zalaže i ko to govori? Oni koji su, na primer, govorili u ovom visokom domu da škola nije vaspitna ustanova, oni koji su proizvodili vakcinu od jogurta i od vode, jer da nisu to proizvodili, to bi radili učenici iz veterinarske škole.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Atlagiću.

Reč ima predlagač amandmana, narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, Privredna komora, javno objavljivanje... Bilo je ovde zamerki mog kolege poljoprivrednika, gde bi njegovo dualno obrazovanje bilo objavljeno, s obzirom da je završio večernju školu uz večeru – što je bila bolja večera, to su bile bolje ocene. Nadam se da je to objavljeno negde u nekom kafanskom jelovniku.

(Predsedavajući: Kolega Rističeviću, hajdemo o amandmanu, molim vas, na član 17. Izvolite.)

Po amandmanu je, Privredna komora u kojoj su kafedžije, objavljivanje, internet. Imali smo zamerku na objavljivanje od onih čije večernje ili celovečernje obrazovanje nikad nije objavljeno.

Dakle, ja sam svedok da je Privredna komora reagovala i javno objavila podatak po pitanju majstora u Duvanskoj industriji Niš. Rekli su – majstori traže da se objavi podatak da Duvanska industrija Niš vredi milijardu i dvesta. Moj kolega poljoprivrednik ju je prodao za 450.000.000, za proviziju od 12.000.000 dolara. To su majstori rekli da se objavi u Privrednoj komori. I dobro je da ovde objavljujemo čak i prilikom dualnog obrazovanja ugovor, informacije, da budu javni.

Ne možete imati ukusan hleb ako nemate pekara, mlinara; ne možete ako nemate poljoprivrednika, traktoristu; ne možete imati traktor ako nemate strugare i glodače. Ne možete govoriti „ua poljoprivreda“ i tražiti, ne znam, da se objavi i broj cipela učenika.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Rističeviću.

Na naziv iznad člana 18. i član 18. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Aleksandra Jerkov, Goran Ćirić, Balša Božović, Gordana Čomić, Dragoljub Mićunović, Nataša Vučković, Vesna Marjanović, Dejan Nikolić, Maja Videnović, Radoslav Milojević, Goran Ješić, Tomislav Žigmanov, Dušan Petrović, Veroljub Stevanović i Dušan Milisavljević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Maja Videnović.

Izvolite.

MAJA VIDENOVIC: Hvala, gospodine potpredsedniče.

Gospodine ministre, dame i gospodo, sada prelazimo na član 18. koji govori o raskidu ugovora od strane poslodavca. Znete, tokom nekoliko dana, od rasprave u načelu kada smo konkretizovali osnovne probleme koji se odnose na ovaj zakon i svih ovih dana rasprave o amandmanima, na nekoliko stvari potcrtali smo značaj pogrešnosti i štetnosti ovog zakona – od toga da je ova država i ova vlada predstavila dualno obrazovanje kao prioritet, umesto reformu obrazovanja, inovacije, zanimanja budućnosti itd., do pogrešnih ciljeva, koji ne samo da su pogrešni nego su i netačni. Juče smo govorili o tome da ste, potpuno neverovatno, za ciljeve dualnog obrazovanja predvideli da će učenici time steći samopouzdanje da izražavaju sopstveno mišljenje, učenici od kojih ovim pravite jeftinu radnu snagu, uplašenu, zastrašenu, tihu, koji će raditi na nekim radnim mestima, koji će otići.

Dakle, sada govorimo o raskidu ugovora od strane poslodavca. Molim vas da se svi koncentrišemo na tačku 4) koja kaže da poslodavac ima pravo da raskine ugovor kada „nastupe nepredviđene tehnološke, ekonomske ili organizacione promene kod poslodavca koje sprečavaju, otežavaju ili bitno menjaju obavljanje delatnosti“.

Ko utvrđuje da su nastupile okolnosti koje su predviđene u tački 4) ovog člana? Ko je taj ko u ime poslodavca potvrđuje verodostojnost činjenice da poslodavac kaže – da vam kažem nešto, draga deco koju smo koristili kao jeftinu radnu snagu prethodnih godinu dana, nastupile su nekakve nepredviđene tehnološke, ekonomske ili organizacione okolnosti? Ko je taj koji utvrđuje da su takve okolnosti zapravo nastale i šta se dešava sa tom decom?

To se odnosi, u narednim članovima, na to da je škola onda u obavezi da nađe novog poslodavca, koji: a) možda ne postoji, b) možda je otišao iz zemlje ukoliko je radio sličan posao, jer ste prestali da mu dajete subvencije, v) možda ne radi na tehnologijama, mašinama na kojima su deca kod prvog poslodavca radila.

Dakle – pozdravljam priliku da se konsultujete sada – građani, učenici i roditelji od vas očekuju odgovore na ova pitanja. Znete, kada kažete da su naši argumenti neistiniti i kada ne možete da ih opovrgnete, kada dođemo do ugovornih obaveza koje decidno i taksativno govore koje su obaveze između poslodavca i učenika, one demantuju sve ono što ste prethodno govorili.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 18. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici: zajedno Vjerica Radeta, Zoran Krasić i Aleksandar Šešelj, zajedno Marinika Tepić, Zoran Živković, Jovan Jovanović, Aleksandra Čabraja i Sonja

Pavlović, zajedno Branka Stamenković, Ljupka Mihajlovska, dr Ana Stevanović, Vladimir Đurić i mr Jasmina Nikolić i zajedno Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Nenad Konstantinović, Goran Bogdanović i Zdravko Stanković.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Zoran Krasić.

Izvolite.

ZORAN KRASIĆ: To je amandman na član 18. Predloga zakona, koji pokušava da reguliše nešto što ima naslov Raskid ugovora. Kada se pogleda ovaj član, onda vidimo da se termin „ugovor“ uzima kao format za jedan papir, ali se zaboravlja da je ugovor zakon između ugovornih strana. A sve ovo što se navodi kao mogući razlozi za raskid ugovora, tu vidimo nešto drugo – da predlagač ne zna šta je ništavost, a šta je rušljivost.

Očigledno da je to nekako ukomponovano da liči na nešto, ali, ja ću sada da podsetim predlagača, u ovom vašem konceptu dualnog obrazovanja trebalo bi da obezbeđujemo i kvalifikovane vozače i kvalifikovane rukovaoce građevinskim i drugim mašinama.

Kažite mi kako će u dualnom obrazovanju dete od 15, 16 i 17 godina da sprovodi praksu u saobraćajnoj firmi i da mu se plaća 91 dinar radni čas koji provede tamo, a poslodavac nema apsolutno nikakve koristi od njega jer taj ne može da vozi na ulici jer nema vozačku dozvolu. Ili kod rukovalaca građevinskim mašinama – oni dobijaju nešto što je interna potvrda da je osposobljen, ima 45 časova, rukovao je mašinom *Hitachi*, *MAN*; svaki proizvođač ima u okviru prodaje svog proizvoda i posebno obučavanje, a to su neke moderne mašine koje menjaju po nekoliko desetina ili stotina radnika.

Nedorečen je ovaj sistem, to je osnovna primedba. Lepo ovo zvuči, ali u praksi ga nema.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima predlagač amandmana, narodni poslanik Sonja Pavlović.

Izvolite.

SONJA PAVLOVIĆ: Hvala.

Klub samostalnih poslanika je predvideo brisanje ovog člana iz sledećih razloga. Gospodine Šarčeviću, hajde malo da se ponašamo kao poslovni ljudi koji štite interese svoje ugovorne strane u ovom ugovoru. Nadam se da ćemo se složiti da je naša strana u ovom ugovoru škola, odnosno dalje učenik koji pohađa tu školu. Iz tog razloga nama zaista nije jasno zašto se predlagač zakona stavlja u ulogu zaštitnika poslodavca.

Naime, ovim članom propisano je da će poslodavac, pored ostalih slučajeva, raskinuti ugovor o dualnom obrazovanju usled nepredviđenih

tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promena. Škola treba da bude ta koja stiče pravo da raskine ugovor ukoliko nastanu ovakve situacije. Znači, mi ne možemo štiti drugu ugovornu stranu ako smo ozbiljni poslovni ljudi, moramo štiti svoju ugovornu stranu i molim vas da tako razmišljate.

U celom ovom zakonu svi članovi su poređani redosledom: raskid ugovora od strane poslodavca, pa tek nakon toga raskid ugovora od strane škole, i za ugovor o učenju kroz rad i za ugovor o dualnom obrazovanju.

Poslodavac može da ispunjava sve uslove, da nije u procesu likvidacije, da nije u procesu stečaja, da mu nisu blokirani računi, međutim, ne isplaćuje svoje radnike. Evo, taj slučaj imamo sa „MBA Ratko Mitrović“ na Slaviji, što se izvodi. Ti radnici nisu dobili svoje plate, nemaju zdravstveno osiguranje, nisu im overene knjižice. Šta se tek dešava sa decom koja dolaze u takve firme? Možda oni nisu isplatili radnike jer nisu dobili sredstva od investitora, ali to nas ne interesuje. Nas interesuje šta se dešava sa decom. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima predlagač amandmana, narodni poslanik Vladimir Đurić.

Izvolite.

VLADIMIR ĐURIĆ: Zahvaljujem.

Dakle, član 18, koji definiše raskid ugovora učinjen od strane poslodavca, trebalo bi gledati u kontekstu člana 15. koji definiše obaveznu sadržinu tog ugovora. Tamo je napisano da ugovor mora da sadrži razloge za prestanak važenja i raskid ugovora, ali se ne navodi, recimo, nikakav obavezan otkazni rok.

Ovde u tački 4) piše da poslodavac može raskinuti ugovor sa školom ako kod poslodavca nastupe nepredviđene tehnološke, ekonomske ili organizacione promene koje sprečavaju, otežavaju ili bitno menjaju obavljanje delatnosti. Šta znači „bitna izmena obavljanja delatnosti“? Koji stepen sprečavanja i otežavanja obavljanja te delatnosti treba da se dogodi i koje vrste nepredviđenih tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promena bi trebalo da se dogode pa da poslodavac može raskinuti ugovor sa školom, bez zakonom propisanog minimalnog otkaznog roka, jer se on u članu 15. koji definiše sadržaj tog ugovora ne navodi?

Govorimo o stručnim srednjim školama, sa specifičnim profilima. Firme koje se kao potencijalni poslodavci ovde spominju su specifične, uskospecijalizovana zanimanja su u pitanju. Poslodavac pod ovako nedefinisanim, proizvoljno propisanim uslovima može da raskine ugovor i da se deci dogodi diskontinuitet u nastavi, a da škola onda ima problem da nađe alternativnog, takvog specifičnog poslodavca, jer njih u Srbiji nema previše. Mi

nemamo i „Boing“, i „Lokid“, i „Erbas“ i „Daglas“, mi imamo „Jat tehniku“. Gde ćemo poslati tu decu dalje na obuku? Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima predlagač amandmana, narodni poslanik Marko Đurišić.

Izvolite.

MARKO ĐURIŠIĆ: Hvala, predsedavajući.

Ja ću isto da se posvetim tački 4) u ovom članu, koja govori o situaciji da poslodavac može da raskine ugovor o dualnom obrazovanju ako „nastupe nepredviđene tehnološke, ekonomske ili organizacione promene kod poslodavca“. Znači, ovo je napisano tako da može da se desi uvek kada poslodavcu to odgovara. On može samo da pošalje dopis – zbog, kaže, nastupanja nepredviđenih tehnoloških okolnosti, moramo da raskinemo ugovor o dualnom obrazovanju. I nikakve obaveze dalje taj poslodavac nema prema učenicima koji su obavili jedan deo učenja uz rad, ili tek treba da obave jedan deo učenja uz rad po ovom zakonu.

Ovo najbolje pokazuje koja je svrha ovog zakona – da poslodavci, to ponavljamo sve vreme, dobiju priliku da angažuju mlade ljude, da ih plaćaju 70% od minimalne zarade u Srbiji, da oni za njih rade posao kada i koliko to poslodavcu odgovara, a kad mu više ne treba takva radna snaga, on će otkazati ovaj ugovor, bez ikakvih posledica, ikakvih sankcija.

To je problem ovog zakona, jer nije pisan da bi se osposobila radna snaga u Srbiji, kao što ovde slušamo. Kao da je to problem, kao da su ljudi u Srbiji, pre svega mladi ljudi, lenji, pa neće da rade, nego nemaju gde da rade. Ako nisu članovi SNS-a ili SPS-a, oni nemaju gde da rade. I kada rade, nemaju nikakvu perspektivu. Da li poslodavci kojima dajete subvencije iz državnog budžeta zapošljavaju ljude na neodređeno? Ne. Svi do jednog su zaposleni na određeno: tri meseca, šest meseci, tri meseca, šest meseci, pa mala pauza, pa opet iznova. Godinama rade na određeno, nemaju nikakvu perspektivu. Rade za minimalne zarade.

To je ekonomska politika ove vlade. Zato mladi ljudi odlaze iz Srbije, ne vide ovde svoju budućnost. Zarade su male; ne možete da dođete do posla ukoliko niste član vladajuće stranke i nemate nikakvu ekonomsku izvesnost i sigurnost da ćete taj posao imati u godinama ispred vas.

Pogledajte poslovanje NIS-a: 2012. godine skoro 12.000 zaposlenih, danas nešto manje od 4.000. Svi zaposleni su prebačeni na agencije, na agencije za lizing radnika, i tamo rade za minimalne plate, rade na određeno vreme. Ne mogu da zasnuju porodicu, ne mogu da uzmu kredit, ne mogu ništa. A vi ćete ovim zakonom to sada da uradite i deci.

Od nekih kolega poslanika slušamo ovde primere iz raznih sredina u poslednjih dvadeset-trideset godina, kako to u njihovim sredinama radi. Pa kako radi ako je ovo prvi put da donosimo zakon o dualnom obrazovanju? Kako je to bilo pre dvadeset ili trideset godina ako je sad ovo prvi put? Pa nije ovako, zato što ovo nije dualno obrazovanje što piše u ovom zakonu. Ovo je učenje uz rad, praksa, a ne dualno obrazovanje, ponoviću to ovde svaki put.

Dualno obrazovanje je kada se mlad čovek zaposli kod poslodavca, dobije sva prava koja mu po zakonu sleduju i ovde u državi Srbiji, nažalost, minimalna, i na penziona, i na zdravstveno osiguranje, i na sindikalno organizovanje, ono malo zaštite koju zakon još uvek u Srbiji pruža, i onda radi znajući da može u toj kompaniji, ukoliko je dobar radnik i ukoliko uči, da ostane da radi do kraja života.

Šta će ovde da zna? Ništa. Da će da završi neku praksu, da će za to biti plaćen 70% od minimalca, ali za to vreme mu se neće računati ni staž ni ništa. E, to je vaše dualno obrazovanje, koje to nije.

Zato nemojte da navodite te primere, jer oni nemaju veze sa onim što se zove dualno obrazovanje. Jer ako to imamo, šta je onda ovo? Kako je ovo tako epohalno, revolucionarno i reformski ako je to postojalo i ranije? Postojalo je – praksa, postoji i danas, i ovo nije ništa novo. Samo dajete otvorene, odvezane ruke poslodavcima da rade šta hoće, kako hoće, za male pare, jer je to vaša ekonomska politika. Vi se radujete kada Rumunija podigne minimalnu cenu rada, jer će sad poslodavci umesto u Srbiju da dođu u Rumuniju. Pa neće. Neće. I, stopa rasta u Rumuniji je 6%, u Srbiji nije ni 2%. To je vaša ekonomska politika.

PREDSEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Pravo na repliku, spominjanje političke stranke, narodni poslanik Vladimir Orlić.

Izvolite.

VLADIMIR ORLIĆ: Objašnjavali mi, dame i gospodo – ali kad neko ovde svraća samo kada nema šta drugo da radi ili kad mu je kod kuće dosadno, onda taj neko to i ne čuje – na temu kako danas mogu da se zaposle samo oni koji su u Srpskoj naprednoj stranci, ili da rade, kako beše, sa perspektivom ili bez. Objašnjavali mi i pominjali da ima ovde ne jedan, nego više primera, oni koji sede s druge strane sale, a zaposleni su, i to baš za državne institucije rade, lepo tamo primaju platu, ništa im ne fali. Jesu li to članovi Srpske napredne stranke ili tih stranaka koje predstavljaju ovde? Ja bih rekao da su, ipak, neki drugi.

Je l' beše članovi porodica tih ljudi takođe najnormalnije rade za državne institucije, razne institucije? Pominjali smo i brojne sudove, i Agenciju za borbu protiv korupcije, evo i Narodnu skupštinu. Da li to znači da su ti ljudi poslali

članove svoje porodice u Srpsku naprednu stranku? Biće, ipak, da nisu. Znaju oni vrlo dobro da nisu, nego je nešto drugo ovde u pitanju – licemerje, ali i nepažnja. Nepažnja, dame i gospodo, jer baš neko na koga se te stvari odnose dođe ovde i kaže – ne može da se radi bez članstva u Srpskoj naprednoj stranci. Bez pola problema.

Druga stvar, malopre je njegov kolega ustao i pričao – privatni vlasnik preduzeća traži, šta, rad i rezultate, ne zanimaju ga ni stranke, ni ostali bakrački. Rekao njegov čovek. Znači, to je osnov po kom se zapošljava u privatnom sektoru danas. Da li je tako? Da li ste odgovorili sami sebi ili treba nešto da dodam?

Jedna stvar: ne samo privatan poslodavac, i država želi za ono što plaća rad i rezultate. Ne samo danas, želela je i onda kada je bivši predsednik, čuveni maneken, na svoj posao dolazio u pola dvanaest, pio kafu, ostajao do 12.00-12.15, pa odatle na lep ručak, pa s ručka na još lepšu večeru, s večere u dobar noćni provod, na dobro spavanje, pa sutradan Jovo nanovo, opet oko jedanaest, pola dvanaest na posao. To su bili rad i rezultati koje su oni isporučivali, sve ostalo „Živ mi Todor da se čuje govor“.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Miletić Mihajlović.

MILETIĆ MIHAJLOVIĆ: Dakle, ovde je reč o amandmanu koji se odnosi na raskid ugovora od strane poslodavca. Ja ću se osvrnuti upravo na tvrdnje da je ovim zakonom praktično dozvoljeno korišćenje, iskorišćavanje, da ne kažem eksploataciju učenika u smislu da ih poslodavac koristi za radne zadatke u procesu rada, za proizvodnju, za sam proces itd., na osnovu koga se ostvaruje određeni učinak, koji naravno na tržištu ima određenu vrednost.

Mislim da u procesu obrazovanja nijedan poslodavac ne može da očekuje takav radni učinak na osnovu koga će profitirati, odnosno zaraditi. Nema govora o tome da se ovim zakonom omogućava iskorišćavanje, odnosno eksploatacija učenika i da će u određenom trenutku, kada dovoljno iskoristi radnu snagu, odnosno te učenike, moći da raskine ugovor.

Uostalom, cena koja je predviđena za plaćanje učenika koji provode vreme u učenju kroz rad, 70% od minimalne cene, nema smisao nadoknade onoga što učenik uradi; više se to može shvatiti kao podsticaj ili investicija poslodavca u ono što će sutra on dobiti, kao i celo društvo – kvalifikovanog mladog čoveka sa kompetencijama, koji će biti potreban u daljem procesu rada. A tek onda poslodavac može dobiti od tog novog stručnjaka određenu korist.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar Mladen Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Samo nekoliko odgovora.

Ko će utvrditi da li je neka kompanija u problemima i ne može dalje da sprovodi nastavu uz rad? To smo već u članu 12. regulisali formiranjem Komisije za utvrđivanje ispunjenosti uslova, tako da tu nema nikakve dileme.

Uloga Privredne komore je da prati likvidnost i poslovanje oko 97.000 privrednih društava u Srbiji. U ovom trenutku ih je oko dvesta ušlo u sistem dualnog obrazovanja, tako da imamo jako mnogo kapaciteta da brinemo da ćemo imati u početku razvoja ovog modela obrazovanja mnogo kompanija koje mogu da zadovolje potrebe. Svakako, kolega Jokić je više puta istakao značaj školskih radionica, tako da mi svugde gde su očuvani modeli srednjih stručnih škola, da li su u pitanju tekstilne, mašinske, sve druge, taj resurs čuvamo.

Kada je u pitanju obuka vozača, zasad nemamo dogovore sa kompanijama koje bi radile te dualne modele, ali postoji obuka u saobraćajnim školama, saobraćajno-tehničkim školama, takođe i u određenim tehničkim školama, u Kragujevcu, Beogradu i mnogim drugim mestima, koja se obavlja na zatvorenim poligonima, uz dosadašnju praksu. Sigurno ćemo i tu osmisliti taj profil i videti kako on ide dalje. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Na član 18. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici Marko Atlagić i Marijan Rističević.

Reč ima narodni poslanik Marko Atlagić.

MARKO ATLAGIĆ: Poštovani potpredsedniče, gospodo narodni poslanici, kako smo videli, u prethodnom članu govorili smo kako je vrlo transparentno odredio poslodavac kada raskida ugovor, a u ovom članu 19. kada škola raskida ugovor. Mislim da su sva četiri ova elementa vrlo transparentno određena i da nema nekih problema oko toga.

Sve u svemu, radi se o jednom divnom zakonu o dualnom obrazovanju i, kako naši politički protivnici kažu, ne radi se ovde ni o kakvom iskorišćavanju radne snage. Naprotiv, radi se zaista o dobro obučenicima u teoriji i praksi, jer, dozvolićete, citiraću Lenjina koji je rekao: „Nema teorije bez prakse, ni prakse bez teorije“. Upravo u njihovom vremenu vladanja učenici su, nažalost, imali teoriju na minimumu, a praksu uopšte nisu imali. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, raskid ugovora je definisan.

Navešću primer. Ovde smo imali predstavnike stranke bivšeg režima koji su govorili kako to preko nekih agencija rade ljudi za jeftine pare. Raskinut je ugovor u NIS-u sa svim radnicima, bez ikakvih prava u zakonu.

Zašto je prodat NIS? Da bi neko bio izabran za predsednika. Usudiću se da kažem, vrlo jeftino, samo zato da bi neko bio izabran za predsednika. Setite se onog velikog otimanja oko stolice između Koštunice i onog što je izabran, koji je prolongirao kosovsku nezavisnost samo dok on ne bude izabran, pa posle zakletve, dva dana, proglašena na njihov zahtev. Raskid ugovora je usledio posle te prodaje. Nije bilo definisano. Svi zaposleni su otišli u agenciju i svi su posle dobili tri puta manju platu, svi radnici. Tako je njima bilo do radnika.

Kada neradnici odlučuju o radnicima oni ne definišu njihova prava jer misle – samo kada su njihovi džepovi puni, da svi drugi džepovi mogu da budu prazni, da može da bude siromaštvo, koje je bilo neizdrživo za gledanje. Danas, kada neko pokušava da zanovi majstore, zanatlije, privredu, njima to ne odgovara. Oni imaju neku svoju virtuelnu privredu, gde niko ništa ne mora da radi, gde će akademici da prave obuču, gde će akademici da seku limove itd. Njima nije do radnika, oni su od radnika napravili jadnika. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 18. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Sanda Rašković Ivić, Dijana Vukomanović i Đorđe Vukadinović.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na naziv iznad člana 19. i član 19. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Aleksandra Jerkov, Goran Ćirić, Balša Božović, Gordana Čomić, Dragoljub Mićunović, Nataša Vučković, Vesna Marjanović, Dejan Nikolić, Maja Videnović, Radoslav Milojević, Goran Ješić, Tomislav Žigmanov, Dušan Petrović, Veroljub Stevanović i Dušan Milisavljević.

Reč ima narodni poslanik Gordana Čomić.

GORDANA ČOMIĆ: Zahvaljujem.

Član 19, kao i rubrum, predložili smo da se briše, pošto je ovaj zakon o dualnom obrazovanju loš i neće doneti nijednu dobru posledicu niti za obrazovni sistem, niti za sistem rada na koji se ovde toliko pozivamo.

Član 19. predložen je za brisanje jer govori o raskidu ugovora od strane škole, pa kaže u tački 3) – ako poslodavac izvrši povredu zabrane iz člana 10. ovog zakona, tada škola raskida ugovor. Član 10. u dva stava kaže sledeće: u prvom stavu da se „zaštita prava učenika u dualnom obrazovanju ostvaruje u skladu sa zakonom kojim se uređuju osnove sistema obrazovanja i vaspitanja, zakonom kojim se uređuje srednje obrazovanje i vaspitanje, zakonom kojim se uređuje oblast rada i zaštite na radu, propisima kojima se uređuje zabrana

obavljanja opasnog rada za decu i ovim zakonom“. Već smo imali komentar da mi nemamo listu opasnih poslova, koja je inače utvrđena, mi to nismo usvojili, nismo ratifikovali; oblast opasnog rada za decu takođe; izmene i dopune Zakona o radu tek slede. I to je legalno, idete zakon po zakon pa ćete menjati i jedan i drugi.

No, drugi stav ovde kaže: „Tokom učenja kroz rad kod poslodavca zabranjeni su diskriminacija učenika, fizičko, psihičko, socijalno, seksualno, digitalno i svako drugo nasilje, zlostavljanje i zanemarivanje učenika, u skladu sa zakonom kojim se uređuju osnove sistema obrazovanja i vaspitanja i drugim zakonom“.

Vi ste u dva stava člana 10, na koji se član 19. poziva, prepisivali odredbe iz jednog zakona, ne sve, a ne možete da prepisete odredbe iz drugih zakona koje ste naveli u članu 10. jer ih nema ni u Zakonu o radu, kao što nemamo listu opasnih poslova.

Stojimo čvrsto na tome da je situacija sa dualnim obrazovanjem takva da posla ima. I robovi su imali posao, posla uvek ima. Žene, znate, imaju posla po ceo dan, samo što taj posao nije plaćen. Na tom besplatnom ženskom radu se zasniva štošta, a vi ovde predlažete da se razvoj Srbije zasniva na besplatnom dečjem radu. Loše i neprihvatljivo.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 19. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici: zajedno Vjerica Radeta, Sreto Perić i Zoran Krasić, zajedno Marinika Tepić, Zoran Živković, Jovan Jovanović, Aleksandra Čabraja i Sonja Pavlović, zajedno Branka Stamenković, Ljupka Mihajlovska, Ana Stevanović, Vladimir Đurić i Jasmina Nikolić i zajedno Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Nenad Konstantinović, Goran Bogdanović i Zdravko Stanković.

Da li neko želi reč? (Da.)

Narodni poslanik Zoran Krasić.

Izvolite.

ZORAN KRASIĆ: Pa jeste, to je član 19 – Raskid ugovora od strane škole. Obrazovanje jeste javnopravna stvar, a ne stvar obligacionih odnosa ili nečega što pripada ugovornom pravu. Međutim, vi ste pokušali da to regulišete na ovaj način pa ste naveli slučajeve kada raskid ugovora može da traži škola, a razlozi za raskid ugovora nisu na strani škole niti na strani poslodavca nego mogu da budu i sasvim treće vrste. Tu se vidi kompletan apsurd kada se obrazovni proces tretira kao ugovorni odnos, bez obzira na to da li je ugovorni odnos između škole i poslodavca ili je ugovorni odnos između učenika i ovoga što vi nazivate poslodavcem gde treba da se vrši praksa. To je krunski dokaz

nedorečenosti jednog sistema, koji će u praksi da stvori velike probleme jer poluistina, polulaž, nedorečenost jednog sistema stvarno izaziva problem.

Vi ste ovde napravili grešku što ste sve ovo digli na nivo zakona iako je ovo suštinski materija za podzakonske akte, za programe obrazovnih institucija, koje treba da imaju i jedan fleksibilan pristup kako da se sprovede ta radna praksa za one obrazovne profile za koje je to potrebno.

Mene čudi da se niste više opredelili za nešto što ima bolju tradiciju kod nas, a to je stipendiranje učenika, uz obavezu da onaj ko plaća stipendiju ima pravo da iškolovanog učenika, majstora zanata drži u radnom odnosu najmanje u dvostruko dužem vremenskom periodu nego što je trajalo školovanje. Mislim da je to mnogo bolje i stimulativnije i nešto što stvara mnogo veći motiv kod mladih generacija, da ulaskom u obrazovni proces za sticanje stručnog obrazovnog profila već ima izvesnost da kroz tri-četiri godine počinje da radi u jednoj ozbiljnoj, zdravoj firmi i da ima obavezu da šest do osam godina bude u tom radnom odnosu.

Zato kažem, nama je bio potreban autentičan obrazovni sistem koji liči na ovo što vi kažete da je dualno, kako bismo zadovoljili pre svega onu stranu u ovom procesu, a to je obrazovna strana, to je učenik koji stiže znanja.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Marinika Tepić.

Izvolite.

MARINIKA TEPIĆ: Poslanica.

Zahvaljujem, predsedavajući.

PRESEDAVAJUĆI: Koleginice Tepić – vratiću vam reč – nemojte da me terate da kršim Ustav, zakon i Poslovnik, molim vas.

MARINIKA TEPIĆ: Nemojte, molim vas, vi da tumačite Ustav, zakon i Poslovnik. Imam pravo da se izjašnjavam i da me oslovljavate kako ja smatram da treba.

Dakle, mi iz Nove stranke i Kluba samostalnih poslanika tražimo da se član 19. ovog štetnog zakona o dualnom obrazovanju briše, kao i svi drugi članovi, pa i sam zakon da se povuče iz procedure, na šta imate pravo, gospodine ministre, do kraja ove rasprave. Sigurna sam da ćete u jednom trenutku, kada budete ostali sami i dobro i duboko razmislili, takvu odluku i doneti.

Član 19. je loš nastavak odredaba koje su i u prethodnim članovima sadržane a tiču se ugovora između škole i poslodavaca o dualnom obrazovanju, koji takođe definiše uslove raskida, kao što je prethodno u drugim članovima definisano šta sve treba da sadrže ugovori. Ali mi kao narodni poslanici, možda kao roditelji, kao zainteresovani građani nikada nećemo moći da vidimo ugovore

između škole i poslodavaca, odnosno oni se neće nalaziti na internet stranici škola koje ove ugovore potpisuju.

Škole nisu privatne, ovde raspravljamo o državnim školama. Vi ste državno ministarstvo, a ne ministarstvo poslodavaca, ne ministarstvo Privredne komore i ne ministarstvo u interesu bilo koga drugog osim učenika, đaka i škola. Prosto je neverovatno da ste sve drugo zakitili u ovim odredbama, samo ne da taj ugovor između škole i poslodavaca bude javan, dostupan roditeljima, da u svakom trenutku znaju na šta se škola obavezala, a i na šta su se poslodavci obavezali.

Samo još da stavite oznaku tajnosti, kao što je Vlada stavila na dokumentaciju o kamerama na Kosovu... (Isključen mikrofon.)

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Branka Stamenković.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Hvala.

I ovim amandmanom Poslanička grupa Dosta je bilo traži da se briše predloženi član, kao i svi ostali članovi. Tačnije, da se ovaj zakon povuče iz procedure i da se ne donese.

Ako donesemo ovaj zakon, naredne dve godine ćemo sve raspoložive resurse, kako ljudske tako i finansijske, i kompletnu pažnju usmeriti na uvođenje tog dualnog obrazovanja. Resurse, ljudske i finansijske, koje nemamo u dovoljnoj meri i koje bismo mnogo korisnije upotrebili da smo ih okrenuli ka reformi kompletnog obrazovnog sistema, počev od predškolskog, preko osnovnoškolskog obrazovanja.

Da smo to uradili, rezultati na kraju osnovnoškolskog obrazovanja, koji su godinama, decenijama unazad loši, poboljšali bi se. U tom slučaju, imali bismo na kraju osnovnoškolskog obrazovanja potpuno drugačiju situaciju i mnogo manju potrebu da uvodimo dualno obrazovanje, jer bi bilo manje dece koja nemaju dovoljno znanja da upišu gimnaziju nego moraju da idu na neke stručne zanate.

Taj manji broj uvek ćemo imati, ma koliko da budemo reformisali osnovnoškolsko obrazovanje. U tom slučaju, dovoljno će biti, umesto uvođenja dualnog obrazovanja, da se postaramo da srednjoškolsko obrazovanje u srednjim stručnim školama ne bude isključivo teorija već da unutar njega bude i praksa.

Tako rade socijalno odgovorne države. One na sebe preuzimaju odgovornost za obrazovni proces, kako u gimnazijama tako i u srednjim stručnim školama, i ne prebacuju tu odgovornost na privatni sektor i poslodavce, kojima je glavni interes, nakon što donesemo ovaj zakon o dualnom obrazovanju, da što jeftinije dobiju radnu snagu. Oni neće biti u obavezi da plaćaju toj deci ni

minimalnu propisanu zaradu u Republici Srbiji, već će ih plaćati manje od minimalne zarade. Pritom, ne moraju da im uplaćuju penziono osiguranje i dobijaju jeftinu radnu snagu. Uvođenjem dualnog obrazovanja rizikujemo, izlažemo maloletnu decu nepotrebnom riziku da budu eksploatisana od strane poslodavca. Ne mora da znači da će biti, ali nema potrebe da ih izlažemo tom riziku.

Stoga apelujem još jednom da se iz procedure povuče zakon o dualnom obrazovanju i da resurse, kako ljudske tako i finansijske, okrenemo na gorući problem, da reformišemo i poboljšamo kvalitet predškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja. Pre svega, da roditelje rasteretimo stravičnog finansijskog pritiska koji osnovno obrazovanje predstavlja, pošto je to obrazovanje samo kao bajagi besplatno. Svi roditelji znaju da onog trenutka kada dete krene u osnovnu školu moraju da zavuku ruku duboko u džep, počev od kupovine udžbenika, koji uopšte nisu jeftini, koji iznose između 10.000 i 17.000 dinara.

Ako neko prosečno domaćinstvo, koje u proseku zarađuje oko 57.000 dinara mesečno, ima više od jednog deteta, to je prosto neizdrživi trošak u septembru. Roditelji moraju da podižu kredite da bi deci kupili udžbenike. Molim vas, toga nema ni u Bocvani; u Bocvani su udžbenici besplatni.

Apelujem da resurse okrenemo poboljšanju kvaliteta osnovnoškolskog i predškolskog obrazovanja, a da svaku priču o dualnom obrazovanju povučemo iz procedure i ostavimo za trenutak u kome nam osnovnoškolsko obrazovanje radi na vrlo kvalitetnom i visokom nivou. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Po Poslovniku, narodni poslanik Vladimir Orlić.

VLADIMIR ORLIĆ: Biće kratko, gospodine predsedavajući.

Član 106. i pitanje teme dnevnog reda. Mislim da ne bi bilo loše, ne tražim da se glasa, samo malo da povedemo računa, da bi ova rasprava imala neki smisao; da se povede računa i da se skrene pažnja kad se dogodi, a sad se upravo dogodilo, da narodni poslanik promaši zakon o kom raspravlja; da mu se ljubazno ukaže na to, pošto i dalje raspravljamo o ovom zakonu o dualnom obrazovanju, tek ćemo kasnije o zakonu koji se tiče predškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja. Verujem da je reč o nenamernoj pogrešci, ali kad se dogodi, da se ukaže na to, čisto da narodni poslanik ne bi gubio vreme, ni svoje za raspravu, a i da bi uvažili malo vreme ostalih prisutnih i građana koji ovo gledaju.

Druga napomena nije toliko za vas koliko možda za tehničku službu: ako postoji neki digitron, da se doda narodnim poslanicima, jer ona prosečna

vrednost udžbenika nikako se ne uklapa u onih 0,15% budžeta, ako smo tako čuli. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Po Poslovniku, narodni poslanik Sonja Pavlović.

SONJA PAVLOVIĆ: Poštovani predsedavajući, povređen je član 108 – o redu na sednici Narodne skupštine brine se predsednik Narodne skupštine.

Ne znam dokle imate nameru da pustite poslanika Orlića da vodi ovu skupštinsku raspravu i umesto vas određuje kad je šta koji poslanik pogrešio. Razumem da su potrošili vreme, znači neracionalno su ga koristili, i moraju da snose posledice toga. Tako da te replike, replika replikine replike, ne znam ni ja iz kog razloga, i povrede Poslovnika koje to zapravo nisu ukazuju na to da njima fali vreme. Žao mi je, potrošili su ga, moraće da čekaju do sledeće sednice. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Koleginice, kolega Orlić je koristio isto pravo koje imate i vi. Zašto vama onda to smeta?

(Sonja Pavlović: Imate li vi pravo?)

Dobio je pravo da prijavi povredu Poslovnika. Smatra da sam ja previše tolerantan prema poslanicima opozicije koji o amandmanu u kome piše: „Škola raskida ugovor o dualnom obrazovanju ukoliko...“, pa imate tačke 1), 2), 3) i 4), pa ima još jedan stav, pričamo o besplatnim udžbenicima.

Prihvatam da je moja greška što tako demokratski nastupam prema svim poslanicima. Ali onda dozvolite da to bude prema svima, a ne samo prema onima koji su vama dobri i sviđaju se.

Da li želite da se Skupština u danu za glasanje izjasni o povredi Poslovnika?

Reč ima narodni poslanik Marko Đurišić.

MARKO ĐURIŠIĆ: Hvala, predsedavajući.

Član 19, kao što ste i vi malopre pročitali, govori o situacijama kada škola može da raskine ugovor o dualnom obrazovanju, nabraja nekoliko tačaka. Suština je da se ovde sublimiraju uslovi za raskid ugovora kada poslodavac prekrši neke od obaveza iz prethodnih članova.

Ono što je u tački 1), tu se poziva na član 12. stav 8, a član 12. se opet bavi ulogom Privredne komore u ovom zakonu. Zadržao bih se možda na tome, da ponovo naglasim da je potpuno neprimereno da Privredna komora zauzima ovakvo mesto u zakonu o dualnom obrazovanju, kako ga vi zovete. Ja ponavljam da to nije zakon o dualnom obrazovanju; treba da pogledate zakone o dualnom obrazovanju u zemljama na koje se pozivate – Nemačkoj, Austriji, Švajcarskoj – i vidite šta podrazumeva dualno obrazovanje u tim zemljama.

Dakle, ovde ste uveli Privrednu komoru kao nekog policajca koji će da motri na poslodavce. Znači, Komora će formirati komisiju, komisija će se onda baviti time da li se ispunjavaju uslovi iz člana 12. ovog zakona. Ako ustanovi da se ti uslovi ne ispunjavaju, predložiće Privrednoj komori da donese rešenje o prestanku važenja ugovora o dualnom obrazovanju.

Interesantno je kako za ovih pet i po godina Vlada na razne načine, kroz razne zakone, uvodi Privrednu komoru u delove života u kojima apsolutno nije mesto Privrednoj komori: od upravitelja zgrada, od davanja raznih javnih ovlašćenja Privrednoj komori za izdavanje dozvola, i sada ovde u obrazovanju.

Privredna komora će imati komisiju, biće tamo i neki članovi iz Ministarstva, neki ljudi koji rade u prosveti, znači, nastavnici. Jedina dobra stvar, što izričito piše, jeste da za rad u toj komisiji oni neće primati naknade. Dobro je da ste to stavili. To davanje naknada po raznim komisijama i radnim telima je način na koji vlast korumpira i drži pod kontrolom državne službenike. Stavite ih u jednu-dve komisije, a oni za 30.000-35.000 dinara mesečno, ako se sastanu jednom ili jednom u tri meseca, za taj mali dodatak, ljudi ćute i trpe da se njihovo znanje nipodaštava i da dolaze ovakvi zakoni u proceduru, da se donose razna druga podzakonska i slična dokumenta koja nemaju nikakve veze sa realnošću.

Ovaj član zakona je štetan. Ceo zakon je štetan, ministre, ponavljaćemo to do kraja ove rasprave. Povucite zakon.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar Mladen Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Samo par informacija, vezano za ovo što je koleginica Čomić govorila.

Vlada donosi uredbu 1. januara 2018. godine, gde će se utvrditi taj opasni rad koji se ne preporučuje deci u bilo kojim okolnostima kada je rad u pitanju, a samim tim i obrazovanje i priprema za to.

Ono što je jako važno, neko je pomenuo, mislim kolega Krsić – stipendiranje učenika. Ovde se u članu 33. istog zakona te odredbe napominju, ali su nas iz Zakonodavstva opomenuli da ne moramo da preslikavamo iz Zakona o učeničkom i studentskom standardu, gde je predviđeno stipendiranje od strane i države i poslodavca. Mislim da će to biti vrlo važan posao u sledećem periodu.

Još jednom ću ponoviti da je ovaj naš model razvojni model zakona o dualnom obrazovanju, koji nije prepisan od Nemaca, Švajcaraca i Austrijanaca te nema ta rešenja koja pominjete.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 19. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici Marko Atlagić i Marijan Rističević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima Marko Atlagić.

Izvolite.

MARKO ATLAGIĆ: Poštovani potpredsedniče, ovaj zakon o dualnom obrazovanju je naš. Kako reče ministar Šarčević, nije ni nemački, ni švajcarski, niti bilo čiji model, ali je uzeto iz svih ponešto i vodilo se računa o našim uslovima, to je ono što je bitno.

Imam osećaj, zaista, da pojedini poslanici nisu pročitali zakon, a to dokazuje kada se povezuje jedan sa drugim, a kada dođu na ovaj drugi zakon, onda ga spajaju sa prethodnim itd.

Sve u svemu, kada su u pitanju poslodavac i škola, vrlo jasno su definisane obaveze, i jedne i druge, kada se raskine ugovor. Isto tako, znaju se obaveze, ko preuzima učenika, kao i s druge strane, kada se traži drugi poslodavac.

Ono što je bitno, opozicioni poslanici nastoje dokazati da se ovde radi o izrabljivanju učenika, maltene, da se školuju za fizičku radnu snagu. U njihovom periodu vlasti nije bilo radnih organizacija, nije bilo poslodavaca, nije bilo preduzeća, pa, prema tome, nije moglo ni biti dualnog obrazovanja. Zalažu se za haos koji je vladao u to vreme. Međutim, Srbija danas radi i gradi. Prođite, prošetajte Srbijom uzduž i popreko, a i gradom Beogradom – u Srbiji se radi i gradi. Gradiće se i raditi još više, uvođenjem dualnog obrazovanja. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, kao neko ko je prošao kroz dualno obrazovanje pozdravljam mogućnost da škola raskine ugovor.

Takođe, kolegama koje se ovde zalažu isključivo za digitalno obrazovanje moram da kažem da toga nema bez dualnog obrazovanja. Kako mislite... Evo, ova pojava iz „nikad im dosta nije bilo“, kako oni misle da se, recimo, napravi kompjuter bez radnika? Ko će napraviti kućište? Mora da postoji radnik koji će napraviti kućište. Neko mora da napravi čip. Neko mora to da zalemi. Modem, neko to mora da uradi. Čak i kuglu, za ove koji gledaju u nju. Ne može da bude digitalna, neko mora da je napravi. I one natalne karte takođe neko mora da proizvede. Svi koji to koriste sada su protiv dualnog obrazovanja.

Znači, neki majstori moraju to da naprave. Ne možete imati ukusnu voćku, ne možete imati bilo šta, ne možete imati računar, a da prethodno to neko

fizički nije uradio. Zato ne razumem tu njihovu potrebu da kažu – dosta nam je radnika, dosta nam je zanatlija, dosta nam je poljoprivrednika, mi hoćemo da sve bude digitalno. Ne može sve da stane u 42 graške pasulja i ne može sve da stane u staklenu kuglu, niti u natalne karte. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Ana Stevanović.

Izvolite.

ANA STEVANOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Javila sam se po Poslovniku, konkretno da ukažem na član 104. stav 2. koji kaže: „Ako se uvredljivi izrazi odnose na poslaničku grupu, odnosno stranku čiji narodni poslanici pripadaju toj poslaničkoj grupi“ itd., znate već i sami kako ide.

Molim vas da reagujete na ovakve izraze, na ovakve ocene, ovakve kvalifikacije. Šta znači „nikad im dosta nije bilo“? Možemo i mi isto tako da se izrazimo o bilo kojoj drugoj grupi, ali nećemo, to prosto nije naš stil, nije naš manir. Molim vas da reagujete na ovo. Ovakvim stvarima se unižava ne samo dostojanstvo Narodne skupštine kao takve već i svih narodnih poslanika. Molim vas, reagujte, nemojte ćutati na ovakve stvari, nemojte ih dozvoljavati. Svi vide o čemu se tu zapravo radi.

PRESEDAVAJUĆI: Koleginice Stevanović, ne mogu da pretpostavljam šta ko vidi, nego šta ko čuje.

(Ana Stevanović: Nemojte se praviti blesavi, molim vas.)

Da se ne pravim blesav? Zahvaljujem.

Na član 19. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Nenad Čanak, Olena Papuga i Nada Lazić.

Vlada i Odbor za obrazovanje, nauku, tehnološki razvoj i informatičko društvo prihvatili su amandman. Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo smatra da je amandman u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom Republike Srbije. Konstatujem da je ovaj amandman postao sastavni deo Predloga zakona.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na naziv iznad člana 20. i član 20. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Aleksandra Jerkov, Goran Ćirić, Balša Božović, Gordana Čomić, Dragoljub Mićunović, Nataša Vučković, Vesna Marjanović, Dejan Nikolić, Maja Videnović, Radoslav Milojević, Goran Ješić, Tomislav Žigmanov, Dušan Petrović, Veroljub Stevanović i Dušan Milisavljević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Jerkov.

Izvolite.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem.

Dakle, u pitanju je član 20, za koji mi smatramo da je jedan od najnemoralnijih članova u ovom zakonu. Zbog čega to smatramo? Zato što se iz onoga što piše u ovom članu vidi da je vas baš briga za decu koja upisuju dualno obrazovanje, da vas uopšte ne interesuje šta će s njima biti, da vas uopšte ne interesuje gde će ona nastaviti školovanje, da li će nastaviti školovanje, da li ćete ih upropastiti u godinama koje dolaze ili će ipak nešto uspeti da naprave od svog života.

Zbog čega to govorimo? Zato što ovde u stavu drugom...

Ako može gospodin da ne zagovara ministra, veoma je važno ovo što govorimo zato što je ovo član koji je dokaz za sve ono što tvrdimo od početka rasprave.

Dakle, kaže: „Ako je ugovor o dualnom obrazovanju raskinut iz razloga propisanih u članu 18. tačka 4) ovog zakona“, a to je ona situacija o kojoj je govorila koleginica Videnović, kada škola kaže – draga deco, kod nas je došlo do izvesnih promena, vi se ovde više nećete školovati, u toj situaciji „učenje kroz rad učenicima obezbeđuje škola kod drugog poslodavca s kojim ima zaključen ugovor o dualnom obrazovanju“.

Gospodine Arsiću, da li možete da zamolite ministra da konsultacije sa narodnim poslanicima obavlja u vreme kada ne traje zasedanje Narodne skupštine, zbog toga što je ovo o čemu govorim izuzetno važno?

Na osnovu čega predlagač smatra da će škola moći da nađe istu firmu, sa istim potrebama za dečjim radom, istim mašinama, istim obrazovnim profilima, u istom mestu, u istoj opštini i da će sva ta deca moći sada odjednom da se presele u neku novu kompaniju da rade?

Gospodine Šarčeviću, užasno je važno da na ovo odgovorite, jer ako nemate odgovor na ovo pitanje, to znači da je vas za tu decu baš briga. Kako će škola da nađe novu firmu u kojoj će sva ta deca da rade?

Ako je neko dve godine učio da zavrće jedan šraf na jednoj mašini, ta firma sada saopštava deci, roditeljima i školi da oni više neće da učestvuju u programu dualnog obrazovanja, a vi ste im omogućili da to bez jednog jedinog razloga učine, kako će škola da nađe firmu u koju će svi učenici da pređu da rade, na istim mašinama, na istim obrazovnim profilima, u istoj opštini? Ne znam da li vi mislite da decu terate da putuju satima do nove škole, odnosno do novog radnog mesta.

To što tu firmu čak niste obavezali ni na to da završi proces školovanja dece, ni da nađe drugu firmu koja bi mogla biti partner, pokazuje da sve što radite radite isključivo u korist lažnih investitora.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 20. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici: zajedno Vjerica Radeta, Filip Stojanović i Zoran Krasić, zajedno Marinika Tepić, Zoran Živković, Jovan Jovanović, Aleksandra Čabraja i Sonja Pavlović, zajedno Branka Stamenković, Ljupka Mihajlovska, Ana Stevanović, Vladimir Đurić i Jasmina Nikolić i zajedno Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Nenad Konstantinović, Goran Bogdanović i Zdravko Stanković.

Reč ima narodni poslanik Zoran Krasić.

Izvolite.

ZORAN KRASIĆ: Član 20. Predloga zakona odnosi se na posledice raskida ugovora, i sada se tu navode neke posledice.

Za nas koji smo podneli amandman važno je nešto drugo: svaki raskid ugovora, u zavisnosti od toga koji su razlozi, koja strana traži, da li su razlozi ništavost ili rušljivost, stvara odgovarajuće pravne posledice. Generalno, pravna posledica jeste restitucija, da se sve vraća u pređašnje stanje. Naravno, moguće su i druge varijante, u zavisnosti od toga ko je kriv.

Ali kada se pogledaju sve pravne posledice raskida ugovora, vidimo da restitucija nije baš moguća, da su pravne posledice pogodile poslodavca, da su pravne posledice pogodile učenika na osposobljavanju uz rad, a da jedina koja nije pogođena pravnim posledicama jeste škola. Zašto? Do raskida, profesori su primili platu. Vrlo prosto i jednostavno. Od raskida, nešto drugo se dešava.

Gospodine Šarčeviću, Narodna skupština daje najveći doprinos tzv. dualnom obrazovanju – vidite, mi ovde u našim bifeima imamo ovu decu koja su na školovanju, ona završavaju ugostiteljstvo, da budu konobari. Reklo bi se da to jeste neko dualno obrazovanje; nema ugovora, ima mnogo više nekog automatizma. Svaka čast. Ali 99,9% ljudi koji imaju ugostiteljske objekte, kafiće itd. nema ništa od tog obrazovanja, niti su konobari, niti su ne znam šta. Znae, to na neki način čini ovaj koncept malo besmislenim.

A sada moram da vam kažem jednu stvar: ova deca u ugostiteljskoj školi, gospodine Šarčeviću, kada uče kako treba da se servira, imaju posebnu nastavnu lekciju – pražnjenje pepeljare. Oni u školi uče kako da se prazni pepeljara, a, u praksi, svuda je zabranjeno da se puši.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Vladimir Đurić.

Izvolite.

VLADIMIR ĐURIĆ: Hvala.

U članu 20. zakona o dualnom obrazovanju navedeno je da ako je ugovor o dualnom obrazovanju raskinut na inicijativu poslodavca, usled nepredviđenih tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promena kod poslodavca koje sprečavaju, otežavaju ili bitno menjaju obavljanje delatnosti, škola je dužna

obezbediti nastavu đacima i učenje kroz rad kod drugog poslodavca. To je nelogično. Poslodavac raskida ugovor na svoju inicijativu, dovodi školu u problem, škola gubi lokaciju za održavanje nastave, gubi uslove za održavanje nastave i zbog tog poteza poslodavca – neka se škola izvoli snaći.

Radi se o poslodavcima specifičnih profila. Ovo nije Nemačka. Mi imamo jedan „Fijat“, mi nemamo „Opel“, „Folksvagen“, „BMV“, „Mercedes“. Mi imamo jedan „Fijat“. Šta će se dogoditi, recimo, u Kragujevcu, gde ćemo slati decu, kako ćemo rešiti problem kada poslodavac raskine taj ugovor?

Uzgred, on po članu 15. ne mora u tom ugovoru da navede otkazni rok, ne mora da ga ugovori. Dakle, zbog nekih nepredviđenih okolnosti, organizacionih, recimo, tipa ukinuo je projektni biro, nema ga više, on proglasi da su tu bitno promenjeni uslovi za održavanje nastave, raskine ugovor, nema otkaznog roka i sad škola treba da nađe neku drugu „Zastavu“, u Kragujevcu ili bilo gde u Srbiji, kao da mi tih „Zastava“ imamo da padaju s neba i da ih beremo sa grane.

Ko će rešiti problem diskontinuiteta u nastavi, gubitka časova dok se alternativni poslodavac ne pronade? Hoće li deca imati problema s izgubljenim časovima, nadoknadom rada vikendom i da li će im se uopšte pronaći alternativni poslodavac?

Dakle, mi nismo protiv koncepta dualnog obrazovanja kao takvog i protiv stručnog srednjeg obrazovanja kao takvog i učenja uz rad i sticanja praktičnih znanja. Ne može svako u ovoj zemlji biti doktor nauka, neko mora biti kvalitetan automehaničar, nije to sporno, ali uslovi na koje ovaj zakon „sleće“ u srpsko društvo potpuno su nepripremljeni. Puno praznina je ostavljeno ovde, stvorićemo probleme i domašaji ovog zakona će biti problematični. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Jovan Jovanović.

JOVAN JOVANOVIĆ: Zahvaljujem.

Ovaj član odnosi se na posledice raskida ugovora. U stavu 1. propisano je da ako je ugovor o dualnom obrazovanju raskinut zato što je školi zabranjen rad ili je ukinuta, zato što prestaje da ispunjava propisane uslove za obrazovni profil u kome poslodavac realizuje učenje kroz rad ili zato što ne ispunjava obaveze predviđene ugovorom o dualnom obrazovanju, nastavak obrazovanja obezbeđuje druga škola koju odredi Ministarstvo u dogovoru sa poslodavcem.

Predloženim rešenjem nije dovoljno jasno određeno na osnovu kojih kriterijuma niti u kom roku Ministarstvo donosi odluku o tome koju će školu odrediti.

Takođe, stavom 3. predviđeno je da ukoliko je škola raskinula ugovor o dualnom obrazovanju zato što je poslodavcu oduzeta potvrda, odnosno zato što poslodavac ne ispunjava obaveze predviđene ugovorom o dualnom obrazovanju, škola organizuje učenje kroz rad, uz podršku Ministarstva, jedinice lokalne samouprave i Privredne komore Srbije, kod drugog poslodavca sa kojim zaključi ugovor o dualnom obrazovanju.

Predloženim rešenjem nije jasno određeno koje kriterijume će koristiti škola prilikom odlučivanja o zaključenju ugovora o dualnom obrazovanju sa određenim poslodavcem, šta podrazumeva podrška Ministarstva, jedinica lokalne samouprave i Privredne komore, kao i u kom roku je škola dužna da organizuje učenje kroz rad.

Na ovo je ukazala i Agencija za borbu protiv korupcije, tako da iz tog razloga smatramo amandman opravdanim i tražimo brisanje. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Marko Đurišić.

Izvolite.

MARKO ĐURIŠIĆ: Naslov iznad ovog člana je „Posledice raskida ugovora“. Kada pročitate, vidite da niko ovde neće biti odgovoran ni za šta ako se ugovor raskine, da će se sva šteta prebaciti na leđa učenika. Jer, kako će ti učenici nastaviti učenje kroz rad kod drugog poslodavca ako škola nema potpisan ugovor? U kom roku će, kako ovde kaže stav 3, škola, uz podršku Ministarstva, lokalne samouprave i Privredne komore, zaključiti novi ugovor? Šta će sa izgubljenim vremenom?

Šta ćemo sa onim fondom obaveznog učenja stručnih predmeta, učenja kroz rad, kako propisuje ovaj zakon, od 20 do 80%, kada će se to obaviti ako, recimo, Ministarstvo ne može, uz podršku Privredne komore i lokalne samouprave, dva-tri meseca da nađe odgovarajućeg poslodavca, koji nema interes?

Da li ćemo onda slati te učenike pedeset, šezdeset, sto kilometara daleko kod nekog poslodavca? Ko će to plaćati? Ko će snositi te troškove? Ili će oni sedeti kod kuće i čekati, pa će onda morati da rade i kada ne traje školska godina, vikendom ili u neko drugo vreme?

Mislim da je ovaj član u suštini besmislen, jer nikakve posledice ne utvrđuje i ne definiše ko je odgovoran za te loše posledice koje će se desiti. Kao što je i ovaj član loš, loš je i ceo zakon. Još jednom, ministre: povucite ovaj zakon o kvazidualnom obrazovanju.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima ministar Mladen Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Ne mora da bude ista firma. Ako je u pitanju prelaženje na sličnu vrstu posla, može da bude srodna firma.

Ponovo govorimo o tome da u sadašnjem modelu srednjeg stručnog obrazovanja imamo školske radionice. Ovde je samo razlika u kvalitetu. Ako su školske radionice mesta gde se ta nastava sada odvija, a bolja je tehnologija tamo gde se odvija u procesu proizvodnje, napravićemo onaj međukorak koji je dovoljan da se, dok se ne nađe druga kompanija, to odvija u školskom ambijentu. Time se, na neki način, ne zaustavlja proces nastave, samo što se gubi na kvalitetu.

Kad govorimo o konobarima i kuvarima, pa, Beograd postaje turistička destinacija, mnogo je hotela... Nije to samo obuka od mesec-dva dana i može da konobariše ko god otvori kafić; oni moraju da znaju strane jezike, niz drugih stvari, čak i psihologiju uče i neke druge bitne predmete. O tome se jako vodi računa.

Nema brzine ako govorimo da će se ovaj zakon primenjivati 2019. godine. Za sada je, ponovo ističem, samo dvesta kompanija ispunilo uslove i kriterijume ovakve vrste, tako da se o tome vodi računa. Uvode se oni profili za koje postoji veliko interesovanje tržišta, tako da sada imamo samo 19 profila. U planu su građevinski, upravo ugostiteljsko-turistički, postepeno se to dozira. Države koje ovo rade godinama su, takođe, ovo postepeno uvodile i modifikovale u hodu. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Saglasno članu 27. i članu 87. st. 2. i 3. Poslovnika Narodne skupštine, obaveštavam vas da će Narodna skupština danas raditi i posle 18 časova, zbog potrebe da Narodna skupština što pre donese akte iz dnevnog reda ove sednice.

Sada, u skladu sa članom 87. stav 1, određujem pauzu u trajanju od jednog sata.

Sa radom nastavljamo u 15.00 sati.

(Posle pauze – 15.05)

PRESEDAVAJUĆI: Dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo sa radom.

Na član 20. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici Marko Atlagić i Marijan Rističević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, u cilju efikasnosti, kao nekadašnji proizvođač, ja ću ovo izlaganje skratiti. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 20. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Boško Obradović, Srđan Nogo, Marija Janjušević, dr Dragan Vesović, mr Ivan Kostić, Zoran Radojičić i prof. dr Miladin Ševarlić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik dr Dragan Vesović.

Izvolite.

DRAGAN VESOVIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

Gospodine ministre, član 20. govori o posledicama raskida ugovora. U obrazloženju zbog čega je amandman odbijen dobili smo: „Amandman se ne prihvata jer će škola, Ministarstvo i Privredna komora Srbije obezbediti nastavak započetog školovanja“, sad posebno naglašavam, „u opremljenoj školskoj radionici ili na drugi adekvatan način, posebno ukoliko se radi o završnim godinama učenja“.

Malopre ste dali delimičan odgovor kada ste odgovarali kolegici Jerkov. Ono što je meni jako interesantno jeste – koji su to drugi adekvatni načini? Šta ćemo ako se to učenje kroz rad obavlja kod poslodavca koji nema komparativnog poslodavca na teritoriji gde se obavlja? Onda se vraćamo na školske radionice.

To je meni jasno, ali gde smo onda u problemu? Pričali smo juče o primerima gde se obavlja učenje kroz rad u preduzećima koja imaju visokosofisticiranu tehnologiju. Mi to ne možemo imati u školskim radionicama i učenici će na neki način sigurno biti oštećeni jer neće moći da postignu adekvatnu količinu znanja. Onda, u stvari, dolazimo na ono što sam ja rekao, da će ona teorija da će oni moći da se bave privatnim radom pasti u vodu jer neće biti adekvatno obučeni.

Dakle, jedina olakšavajuća okolnost jeste što imamo taj period od dve godine.

Ali još jedna stvar u članu 20. meni se ne sviđa. Tu se kaže da će taj rad da organizuje škola, uz podršku Ministarstva i jedinice lokalne samouprave. Šta ćemo ako se takva stvar dešava u lokalnoj samoupravi koja inače ima mali budžet i spada u nerazvijene delove Republike Srbije? Sve su to stvari o kojima treba razmisliti, jer u tim sredinama je potreba za dualnim obrazovanjem možda jače izražena nego u uslovno razvijenim sredinama.

Bez obzira na to što ste juče na izvestan način dobili preporuku da ne slušate šta predlažemo, ja sam zahvalan što shvatate o čemu vam pričam. Pokušajte da u periodu koji nastupa nađete rešenja. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na naziv 2. dela Glave III, naziv iznad člana 21. i član 21. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Aleksandra Jerkov, Goran Ćirić, Balša Božović, Gordana Čomić, Dragoljub Mićunović, Nataša Vučković, Vesna Marjanović, Dejan Nikolić, Maja Videnović, Radoslav Milojević, Goran Ješić, Tomislav Žigmanov, Dušan Petrović, Veroljub Stevanović i Dušan Milisavljević.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 21. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici: zajedno Zoran Krasić, Nikola Savić i Vjerica Radeta, zajedno Marinika Tepić, Zoran Živković, Jovan Jovanović, Aleksandra Čabraja i Sonja Pavlović, zajedno Branka Stamenković, Ljupka Mihajlovska, dr Ana Stevanović, Vladimir Đurić i mr Jasmina Nikolić i zajedno Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Nenad Konstatinović, Goran Bogdanović i Zdravko Stanković.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Branka Stamenković.

Izvolite.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Hvala.

Nama su potrebni i zanatlije i majstori, to nije sporno. Ono što je sporno jeste način na koji smo rešili da ih obrazujemo. Predlagač zakona namerava da uvede dualno obrazovanje i da majstore i zanatlije obučava u privatnom sektoru, prebacujući odgovornost za obrazovanje na privatne poslodavce. Poslanička grupa Dosta je bilo smatra da odgovornost za obrazovanje majstora i zanatlija treba da preuzme država, i to tako što će poboljšati kvalitet obrazovanja u srednjim stručnim školama uvodeći praksu na kojoj će budući majstori i zanatlije sticati praktična znanja.

Na kraju, povrh i više od reforme unutar postojećeg srednjoškolskog stručnog obrazovanja nama pre svega trebaju besplatni udžbenici. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 21. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici Marko Atlagić i Marijan Rističević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, ovaj amandman smo podneli u želji da ojačamo predlog Vlade i da potvrdimo njihovo nastojanje.

Nemamo ništa protiv besplatnih udžbenika, njih će zaraditi majstori i zanatlije. Njih će zaraditi majstori i zanatlije kada dignu privredu, kada se rešimo stečajnih upravnika, kada se rešimo raznih hohštaplera političke prirode koji su prodali celu našu privredu za 6,7 milijardi, a ostavili naduvan javni sektor.

Kada se rešimo svega toga... U ovoj državi je zavladała finansijska disciplina, koje nije bilo. Kada se rešimo svega toga, onda ćemo moći da imamo besplatne udžbenike, jer će nići nove fabrike traktora, imaćemo ponovo nešto što je bio IMR, nešto što je bio IMT, nešto što je bio „Zmaj“. Već sam govorio, da podsetim, da je samo IMT, bez Rakovice, proizvodio traktore u vrednosti današnjih petsto miliona evra godišnje, plus priključne uređaji i mehanizacija, plus jednoosovinski traktori u Knjaževcu, plus fabrika prikolica u Loznici.

Dakle, kada ponovo budemo imalo vredne, dobre, strpljive, radne zanatlije, kada ponovo budemo imali strugare, glodače u punom kapacitetu, kako to oni kažu, zaposlene, a ne samo vračare, tračare itd., onda ćemo imati i besplatne udžbenike, jer će oni za svoju decu zaraditi svojim rukama i napuniti budžet Republike Srbije. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar gospodin Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Samo malo objašnjenje ili komentar ovoga o čemu smo govorili malopre, vezano za lokalne samouprave: slažem se da treba pojačati baš one koje su nerazvijene i koje će pre ovaj koncept prihvatiti. Težište Ministarstva prosvete i nauke je na njima. Mi to radimo na terenu, tako da ćemo o tome i te kako voditi računa.

Drago mi je da smo se složili da je tehnološki napredak ako odvedete mladog čoveka da radi u modernijoj kompaniji, gde je tehnologija kudikamo bolja nego ona koju država može da pruži u radionici. Time bih se i koleginci zahvalio na komentaru, ali ovo mora da se kombinuje. Zaista je dobro odvesti momka za klasičan strug, ali i odvesti ga na CNC mašinu, da vidi kako se radi kada se to projektuje i koristi IT tehnologija. Tako da su svi modeli prihvatljivi. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na naziv iznad člana 22. i član 22. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Aleksandra Jerkov, Goran Ćirić, Balša Božović, Gordana Čomić, Dragoljub Mićunović, Nataša Vučković, Vesna Marjanović, Dejan Nikolić, Maja Videnović, Radoslav Milojičić, Goran Ješić, Tomislav Žigmanov, Dušan Petrović, Veroljub Stevanović i Dušan Milisavljević.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 22. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici: zajedno Vjerica Radeta, Nataša Jovanović i Zoran Krasić, zajedno Marinika Tepić, Zoran Živković, Jovan Jovanović, Aleksandra Čabraja i Sonja Pavlović, zajedno Branka Stamenković, Ljupka Mihajlovska, dr Ana Stevanović,

Vladimir Đurić i Jasmina Nikolić i zajedno Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Nenad Konstantinović, Goran Bogdanović i Zdravko Stanković.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Branka Stamenković.

Izvolite.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Hvala.

Da ponovim još jednom da nama trebaju i zanatlije i majstori. To nije sporno. Sporno je i sporimo se ovde o načinu na koji smatramo da oni treba da se edukuju. Mi smatramo da država treba da preuzme odgovornost za to i da se oni edukuju unutar obrazovnog sistema uvođenjem prakse u srednje stručne škole, umesto što će se slati u privatni sektor, da ih izlažemo riziku da budu eksploatisani od strane poslodavaca kao jeftina radna snaga.

Međutim, još jednu stvar bih htela da naglasim. Pored zanatlija i stručnih majstora, nama trebaju i inovatori i preduzetnici, jer gde će raditi ti majstori i zanatlije, u kojim to kompanijama ako nemamo inovatore koji će pokrenuti, osnovati i razviti kompanije u kojima će ti majstori i zanatlije da rade? Da bismo imali inovatore, moramo pod hitno da krenemo u temeljnu reformu našeg zaostalog i nepravednog predškolskog i osnovnoškolskog sistema. Moramo proces nastave, način na koji se izvodi nastava pod hitno da menjamo. Moramo da prestanemo da guramo decu 21. veka da se na silu boga uklope u obrazovni sistem koji radi po modelima iz 19. veka. Ne možemo očekivati da se deca ovog novog doba prilagode školstvu 19. veka. Moramo školstvo da prilagodimo deci, a ne obrnuto. To je jedini način da imamo inovatore, koji će pokrenuti kompanije u kojima će moći da se zaposle stručni majstori, zanatlije.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Nataša Jovanović.

Izvolite.

NATAŠA SP. JOVANOVIĆ: Gospodine ministre, zbog javnosti i onih koji nas prate, građana Srbije, roditelja i, na kraju, potencijalnih i budućih učenika, da ponovim stav Srpske radikalne stranke da smo protiv dualnog obrazovanja. Evo, na primeru ovog člana koji sada razmatramo i na koji smo podneli amandman objasniću zbog čega to nije dobro.

Dakle, iako ste ovo hteli i zamislili, ovo je projekat koji apsolutno nije i neće biti primenljiv u Srbiji iz mnogih razloga, a, naravno, vi ćete da implementirate ovaj zakon na sve moguće načine. Ovde ćete doći u problem da budući poslodavac koji će da angažuje učenika za određenu delatnost, posle otkazivanja ugovora, što su predvideli neki članovi ranije, apsolutno može, što bi se narodski reklo, da se pravi blesav. To je najpre zbog činjenice, u šta sam

apsolutno uverena, da će u izboru poslodavaca – jer ste takvu ulogu, koja je neprimerena u obrazovnom sistemu, dali Privrednoj komori Srbije – ključnu reč imati upravo Privredna komora Srbije.

I, šta će da se desi kod mene u Kragujevcu, u Užicu i drugim gradovima, Pirotu, Vranju ako neko od poslodavaca za određene delatnosti ne želi da napravi angažman sa tom i tom školom za takav angažman učenika, odnosno dualno obrazovanje? Jednostavno će morati.

Ima ljudi koji prate ovaj prenos, koji su preduzetnici, koji ne žele da uđu u takav odnos sa državom, odnosno sistemom obrazovanja. Iako su veoma uspešni i imaju svoje mini-fabrike, svoje delatnosti, proizvodnju itd., oni to ne žele, ali biće naterani, u to sam apsolutno ubeđena. Kao što se ljudi teraju, zakon je takav – što bi takođe trebalo da bude predmet Ustavnog suda za ocenu ustavnosti – da plaćaju članarinu za Privrednu komoru Srbije, za koju se već decenijama pitamo... To nije sada, od kada je naprednjačka vlast, ni ovi „žuti“, čiji je predsednik Komore bio ministar, pa predsednik Komore. Znam da smo još u vreme, juče smo pominjali, socijalističkog samoupravljanja – jer je moj prvi radni odnos zasnovan 1987. godine u velikom sistemu „Zastave“, odnosno izvoznog proizvoda „Zastave impeks“ – morali da plaćamo članarinu i velike kotizacije i bili naterani da sve radimo kako nam diriguje. Još je splet okolnosti da Komora bude baš u neposrednoj blizini firme o kojoj pričam, koja je bila moje prvo radno mesto. I, da moramo da radimo po njihovim diktatima. Isto će biti kada se bude implementirao ovaj zakon, a to nije dobro. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 22. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici Marko Atlagić i Marijan Rističević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo, najvažnije u ovom ugovoru su materijalno i finansijsko stanje učenika koje se definiše ovim ugovorom. Dakle, da naši gledaoci znaju da nema robova, da nema besplatne radne snage, da i deca znaju da mogu da zarade još u fazi svog školovanja.

Ovi neradnici koji pričaju o radu pomalo me vređaju. Ako su gledali američke filmove, videli su da najveći poslodavci, najveći industrijalci vežbaju svoju decu uvodeći ih u prvu fazu proizvodnje, pa do kraja. Da bi dobro rukovodili, morali su da prođu obuku, morali su da uče i da rade, da uče kroz rad. Oni koji nisu imali svoje firme, deca su raznosila pice, učila da budu ugostitelji, raznosila novine. Mogla su se povrediti dok biciklom raznose novine, ali je

poenta bila u tome da nauče da poštuju novac i da nauče da se živi od zaradenog a ne od zaduženog.

Ovi koji nam zameraju, njima je glavni proizvod bio dug, mašta, iluzije i sitno seckana magla na kockice. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Samo dva objašnjenja.

Nijedan poslodavac nije prinuđen da prihvati ugovor za dualno obrazovanje. Može da ide na klasičan način, sam da obrazuje ili sa tržišta rada da uzme, kako njemu odgovara.

Kada je u pitanju ukupan kvalitet obrazovanja u Srbiji, on je pokrenut usvajanjem Zakona o sistemu obrazovanja i vaspitanja u ovom domu vrlo skoro. Mislim da je danas i objavljen okvir plana i programa, ili kurikuluma. Takođe, obavestiću ukupnu javnost da je reformisan prvi razred prvog ciklusa osnovne škole, kao i peti razred, početak drugog ciklusa, već gotov i u fazi objavljivanja, a završava se reforma gimnazije i srednjeg stručnog, tako da je obuhvaćen ceo doakademski deo, a 2018. počinje da se realizuje.

Obuke koje treba da se dese predviđene su kroz SBS, odnosno evropsku pomoć od 27,4 miliona evra, tako da smo mi ispunili sve zadatke koji nas očekuju. Koncept koji smo izabrali jeste ishodno učenje, znači, jedan vrlo savremen koncept i mislim da će se sve ovo vrlo brzo desiti. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima Nataša Jovanović, po amandmanu.

Izvolite.

NATAŠA SP. JOVANOVIĆ: Ne, ja ću kratko repliku, kolega Arsiću.

Dakle, gospodine ministre, nisam mislila da će to biti pod moranje, nego mi dosadašnje iskustvo govori da to nije baš tako jednostavno. Jer, ako se oslone samo na Nacionalnu službu za zapošljavanje, iako ona vodi evidenciju po profilima zaposlenosti...

I sama sam imala ne negativno iskustvo, nego neuspeh kao preduzetnik, u pokušaju da zaposlim – na kraju, i da pomognem onima za profil koji mi je bio potreban – određen broj mladih ljudi sa Nacionalne službe za zapošljavanje. Sećam se da je preko dvadesetoro njih došlo na razgovor i da se ispostavilo da su to deca koja su završila tu i tu stručnu školu, a da nemaju ta iskustva. Onda se na kraju dogodilo, to je ono što hoću da kažem kao primer, da su osobe koje imaju neko više obrazovanje angažovane na poslu koji je zahtevao srednju stručnu školu. Samo sam to htela da ilustrujem kao primer.

PRESEDAVAJUĆI: Na član 22. amandman, sa ispravkom, zajedno su podneli narodni poslanici Balint Pastor, Elvira Kovač i Arpad Fremond.

Vlada i Odbor za obrazovanje, nauku, tehnološki razvoj i informatičko društvo prihvatili su amandman. Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo smatra da je amandman u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom Republike Srbije. Konstatujem da je ovaj amandman postao sastavni deo Predloga zakona.

Na član 23. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici: zajedno Vjerica Radeta, Miljan Damjanović i Zoran Krasić, zajedno Marinika Tepić, Zoran Živković, Jovan Jovanović, Aleksandra Čabraja i Sonja Pavlović, zajedno Branka Stamenković, Ljupka Mihajlovska, Ana Stevanović, Vladimir Đurić i Jasmina Nikolić, zajedno Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Nenad Konstantinović, Goran Bogdanović i Zdravko Stanković i zajedno Aleksandra Jerkov, Goran Ćirić, Balša Božović, Gordana Čomić, Dragoljub Mićunović, Nataša Vučković, Vesna Marjanović, Dejan Nikolić, Maja Videnović, Radoslav Milojičić, Goran Ješić, Tomislav Žigmanov, Dušan Petrović, Veroljub Stevanović i Dušan Milisavljević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Zoran Krasić.

Izvolite.

ZORAN KRASIĆ: Ovaj član odnosi se na mogućnost da se ugovor o dualnom vaspitanju zaključi sa više poslodavaca, verovatno u skladu sa programom obrazovanja i ukoliko se ukaže potreba da praktični deo treba kod više poslodavaca da se radi. Međutim, pošto se radi o konceptijskom neslaganju, mi smo, naravno, podneli amandman kojim smo tražili brisanje i ovog člana.

Ja vam samo skrećem pažnju na neka rešenja iz ovog člana, da taj ugovor u ime maloletnog učenika zaključuju roditelji, a prema zakonu o porodičnim odnosima roditeljsko pravo obavljaju oba roditelja, pa razmislite šta sve može na toj relaciji da se desi oko toga što ste vi rekli da je forma ulaska u ovaj odnos ugovor.

Ali ono što je po meni mnogo važnije, na šta treba skrenuti pažnju, jeste da u nekim zemljama, koje su naravno mnogo razvijenije od nas, postoje neka rešenja koja nisu slična ovima, tako da pored obaveznog srednjeg obrazovanja, koje je poprilično razučeno – može biti stručno, može biti i akademsko ili opšte – mnoge države dolaze do pravih zanatlija putem tzv. kurseva, jer nivo stečenog srednjeg obrazovanja omogućava da polaznik u nekoj drugoj ili trećoj etapi savlada neke kurseve i postane kvalifikovan radnik. Nešto slično je u Americi: kada imaju problem sa velikim brojem nezaposlenih, obično ti nezaposleni idu na

prekvalifikacije, pa neki imaju i po deset kurseva, deset različitih osposobljenosti, deset različitih zanata.

Naravno, mogućnost da se putem kursa dođe do vrlo kvalitetnog radnika jesu tzv. interne diplome, interne kvalifikacije, a, zašto ne reći, i one kvalifikacije koje se stiču u kazneno-popravnim zavodima, gde je mogućnost da se sedam-osam zanata savlada. U Turskoj čak, pošto dve i po godine služe vojsku, posle godinu dana oni godinu i po dana provode na gradilištima u Rusiji i stiču sa radom i zanimanja tesar, zidar, betonjerac itd.

Znači, postoje različiti sistemi, ali svi koji su definisali te sisteme vodili su računa o svom unutrašnjem stanju, mentalitetu, karakteru, ekonomskim potencijalima, mogućnostima i potrebama.

Samo da vam skrenem pažnju, po meni je to vrlo važno – mi možemo da obrazujemo čoveka i da on dođe na biro za zapošljavanje, a onda biro za zapošljavanje preuzima obavezu da ga dokvalifikuje, prekvalifikuje. Ta dokvalifikacija, prekvalifikacija, da li traje tri meseca, šest meseci ili malo duže, naravno, ide na teret države, a kao krajnji rezultat ima neku diplomu, neko uverenje da je osposobljen. Ako te stvari malo drugačije okrenemo, onda možemo pre nego što čovek dođe na biro za zapošljavanje iste te stvari da završimo kroz sistem obrazovanja sa praksom.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Branka Stamenković.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Pre neki dan pričam sa jednim kuvarom koji mi se žali kako današnja deca, kada izađu iz srednjih stručnih škola i počnu da rade, ništa ne znaju, za razliku od njegove generacije koja je, kada je izlazila, sve znala. Kada ga čovek pita u čemu je razlika, on kaže – nekada su deca imala praksu dok su išla u srednju školu, ugostiteljsku, a ove nove generacije tu praksu nemaju.

To je realan problem sa kojim se srećemo. Međutim, rešenje za taj problem nije uvođenje dualnog obrazovanja, rešenje za taj problem je uvođenje prakse u srednje stručne škole koje obučavaju zanatlije i majstore. Ne smemo prebacivati odgovornost za obuku i obrazovni proces sa države na privatni sektor, izlažući decu nepotrebnim rizicima da budu eksploatisana kao jeftina radna snaga.

Moramo da se odlučimo šta hoćemo u srednjoškolskom obrazovanju, šta od njega očekujemo, da li očekujemo da deca rade ili očekujemo da uče. Ako će da uče, onda treba da idu na praksu. Ako će da rade, onda treba da rade nakon škole. U moje doba je bila omladinska zadruga. Postoje i neki drugi načini da

rade ako je cilj da rade i neke novce uzmu i da to ne bude 70% minimalne zarade, nego da to bude adekvatno plaćen posao.

U tom smislu, apelujem ponovo da se povuče zakon o dualnom obrazovanju i da problem rešimo uvođenjem, vraćanjem prakse u srednje stručne škole, da ne bismo decu izlagali nepotrebnim rizicima eksploatacije kao jeftine radne snage. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Jerkov.

Izvolite.

ALEKSANDRA JERKOV: Sad mi se učinilo čak da ste rekli Aleksandar Jerkov, ne samo narodni poslanik, ali dobro, bilo bi u skladu sa tim što mi se obraćate u muškom rodu.

Dakle, ovo je serija članova koji se odnose na ugovore o učenju kroz rad. Iz prethodnih članova upadljivo nedostaje obaveza poslodavaca da nakon završene obuke zaposle dete koje je kod njih bilo na, vi kažete, školovanju, a mi kažemo – na vrlo slabo plaćenom, teškom fizičkom radu. Ovo je serija članova o ugovorima koje potpisuju roditelj i preduzeće ili dete, ukoliko je punoletno, i preduzeće u kom će to dete – vi kažete da uči a mi kažemo da radi.

Ono što je problem jeste to što ovaj ugovor mogu da raskinu oni koji su ga potpisali, a to su roditelji i preduzeće. Međutim, kod prethodnog ugovora, koji se može raskinuti kada ili škola ili preduzeće nisu zadovoljni time kako se učenje kroz rad realizuje, ja vas pitam, gospodine Šarčeviću, šta se dešava u situaciji ukoliko su i škola i preduzeće izuzetno zadovoljni načinom na koji učenje kroz rad funkcioniše a nisu zadovoljna deca ili nisu zadovoljni roditelji. Da li oni imaju načina da raskinu te ugovore, da njihovo dete ostane upisano i dalje u školu u koju je išlo, ukoliko škola ima potpisan ugovor samo sa jednim preduzećem? Šta je sa roditeljem koji raskine ugovor, da li njegovo dete mora da napusti tu školu, da li mora da traži drugu školu, da li mu se praksa koju je imao u ovoj prethodnoj školi priznaje? Kakav je status deteta čiji roditelji raskinu ovaj ugovor i da li će ispaštati zbog toga ako roditelji primete da ga poslodavac izrabljuje?

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem na diskusiji narodnom poslaniku Aleksandri Jerkov.

Na član 23. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici Marko Atlagić i Marijan Rističević.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, da li ovi koji su pravili siromaštvo umesto da ga iskorenjuju, da li ovi koji su se borili ne protiv siromaštva, protiv siromašnih roditelja i njihove dece, znaju razliku između išta i ništa? Da li znaju razliku između 70% od ličnog dohotka i nula? Da li znaju razliku između zanata, manuelnog rada, učenja, prenosa znanja praktičnog, da li znaju razliku između tog znanja i ulice?

Da li, što su oni želeli, deca treba da uče od narko-dilera ili možda od Srbe „Sisavca“ i „Hajnekene“ kako treba isisati kroz Centar za razvoj sporta milione i milione dinara, kako treba zloupotребiti 459.000.000 u jednoj opštini, kako treba napraviti Centar za razvoj sporta i staviti Srbu „Sisavca“ da ga vodi, sa dve stolice a trideset zaposlenih? Da li to treba da uče ili treba da uče u realnom sektoru kako se proizvodi, da budu pošteni?

Pa naravno da su ovi koji su imali filozofiju „bolje uvesti nego proizvesti“ na takav način rad i posao dali tuđoj deci u inostranstvu, tuđim radnicima, a ne svojim. Oni ne razumeju šta je privreda, oni ne razumeju šta je stvaranje, oni razumeju samo šta je razaranje. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima ministar gospodin Mladen Šarčević.

MLADEN ŠARČEVIĆ: U duhu dobre saradnje, ja bih da odgovorim kolegici Jerkov.

Naravno da se porodica pita ovde, prva i jedina, i da je interes deteta na prvom mestu. U slučaju da to neko drugi prekrši, čak i roditelj da je na toj strani, mi smo nadležni da prijavimo Ministarstvu za rad i porodicu, a prosvetna inspekcija je glavno telo koje kontroliše sve. Roditelj ima pravo, odnosno dete zajedno s njim, da izabere i drugi profil, školu i sve drugo što mu je na raspolaganju.

(Aleksandra Jerkov: Nastavlja gde je stao.)

Nastavlja u školi sa drugim profilom, ono drugo što može da izabere. On ne mora ovo da izabere.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

(Radoslav Milojević: Povreda Poslovnika. Javio sam se pre ministra.)

Nisam primetio.

Po Poslovniku, narodni poslanik Radoslav Milojević.

Izvolite.

RADOSLAV MILOJEVIĆ: Hvala.

Tražio sam reč pre nego što se ministar javio, ali u redu je ako niste videli. Reklamiram član 108, da se o redu na sednici stara predsednik Narodne skupštine ili predsedavajući, u ovom slučaju vi. Mislím da ste bili dužni da

opomenete prethodnog govornika, tj. poslanika, ne ministra, jer zaista mislim da onakav govor nije nešto što priliči Narodnoj skupštini.

Sada je na vama da li ćete to da prekinete. Ako mislite da ćemo mi ćutke posmatrati ovakve uvrede i laži, nećemo, tako da vas molim da odredite tok sednice i da kao predsedavajući vidite u kom smeru će ova diskusija ići, da li o temi dnevnog reda...

A to da li smo se mi uplašili, da ćemo ćutati na ovakve uvrede, zaista nije primereno i nećemo to dozvoliti bilo kom poslaniku, pogotovo što govori gnusne laži i neistine.

Molim vas da primenjujete ovaj poslovnik i da date ton sednici kakav bi ona trebalo da ima. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem na ukazanoj povredi, ali, gospodine Milojičiću, zaista nisam u stanju da procenim ko govori istinu a ko ne govori.

(Radoslav Milojičić: Onda ćemo mi da se revanširamo.)

Mogao bih isto tako, kada vaši poslanici diskutuju, da ocenjujem šta je istina a šta nije. Ne želim, zaista.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević, po Poslovniku.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, reklamiram član 103, u vezi sa čl. 107. i 108.

Prvo, gospodine predsedavajući, prethodni govornik, koji se valjda prepoznao u onom „Hajnekena“, nije se javio na vreme. To je neistina. Nije se javio po navodno učinjenoj povredi Poslovnika, koju niste učinili, već se javio znatno kasnije. A onda, radi dostojanstva Narodne skupštine, rekao je da ja ne govorim istinu.

Evo ovde dokumentacije. Centar za razvoj sporta vodio je Srba Simonović zvani Srba Sisavac – trideset zaposlenih, dve stolice. Dodelio je... Da ne bude, pošto je povređeno dostojanstvo, da ja lažem, fudbalskom klubu iz „beton“ lige – naši gledaoci svakako znaju, to je ona najniža liga – dodelio je šesnaest miliona dinara. Radi se o Fudbalskom klubu iz Glibovca. Gle čuda, u Glibovcu živi jedan narodni poslanik iz Palanke. Dodelio je svom fudbalskom klubu šesnaest miliona.

Onda, taj izvesni Srba Simonović, zvani Srba Sisavac... On je mali. Dostojanstvo Narodne skupštine, zato što je rečeno da ja lažem. To je rekao krupni primerak. Pazite, sportsko udruženje „Šarplaninac“ dobilo je dva miliona dinara.

Prema tome, gospodine predsedavajući, na vreme da sankcionišete zloupotrebu Poslovnika i da kaznite, u skladu sa st. 7. i 8, prethodnog govornika sa dva minuta. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Da ne bude da opet kasnim, kolega Milojičiću, po Poslovniku?

(Radoslav Milojičić: Da, da.)

Izvolite.

RADOSLAV MILOJIČIĆ: Gospodine prededavajući, da li ćete biti parlamentarni i da li mogu kao poslanik Demokratske stranke, opozicione, da koristim svoja dva minuta i ukažem na povredu Poslovnika na isti način kao što to rade predstavnici opozicije i da čitam istinite malverzacije koje su počinili članovi SNS-a?

Pozivam se na član 107. i mislim da nije moguće da se poštuje taj član kada to radi prethodni govornik. Još jednom apelujem na vas da skrenete pažnju poslanicima na tačnost. Molim vas da vi odlučite, još jednom vam kažem, kako želite da vodite ovu sednicu, da li treba da je vodite u tonu u kojem je govorio prethodni poslanik brukajući ovaj parlament i sve nas ovde.

Kažem još jednom, ne želimo da učestvujemo u ovoj lažnoj farsii, lažnoj predstavi koju prikazuju i pokušavaju da izazovu predstavnici i omiljeni poslanici Aleksandra Vučića, kao što je prethodni govornik. Molim vas da se vratimo na dnevni red. Još jednom kažem da poslanici Demokratske stranke neće nemo posmatrati najgore uvrede i laži na svoj račun. Samo je na vama da još jednom dobro razmislite u kom tonu i u kom smeru će ova sednica otići.

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Milojičiću, meni je zaista jako teško da odredim šta je više istina, šta nije, šta je po Poslovniku, šta nije. Vi ste rekli da kolega poslanik ne govori istinu...

(Radoslav Milojičić: Pitao sam vas da li mogu dva minuta da koristim.)

Koristili ste maločas.

(Radoslav Milojičić: Nisam.)

Jeste. Posle je to izazvalo reakciju poslanika koji je hteo da odbrani svoju verziju neke istine.

(Radoslav Milojičić: Nisam nikoga napadao, samo sam vas molio...)

Spomenuli ste – narodni poslanik, ne gospodin ministar itd. Pre gospodina ministra je govorio gospodin Rističević.

(Radoslav Milojičić: Znači, mogu da pričam o kumu Aleksandra Vučića.)

Gospodine Milojičiću...

(Radoslav Milojičić: Znači, ne mogu?)

Ne možete.

(Radoslav Milojičić: A oni mogu?)

Ne mogu ni oni.

(Radoslav Milojević: Vidite da mogu. Pritom, taj je sada zamenik direktora Centra za ...)

Na naziv iznad člana 24. i član 24. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Aleksandra Jerkov, Goran Ćirić, Balša Božović, Gordana Čomić, Dragoljub Mićunović, Nataša Vučković, Vesna Marjanović, Dejan Nikolić, Maja Videnović, Radoslav Milojević, Goran Ješić, Tomislav Žigmanov, Dušan Petrović, Veroljub Stevanović i Dušan Milisavljević.

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Jerkov.

Izvolite.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem.

Naravno, opet ugovori u kojima poslodavci imaju sva prava, a učenici i roditelji nikakva. Najvažnije – nema obaveze poslodavca da nakon završetka školovanja zaposli učenika, čime se pokazuje da sve ono što govorimo prethodnih dana i u celoj ovoj raspravi jeste tačno.

Raskid ugovora od strane poslodavca, član 24, u kojim situacijama poslodavac raskida ugovor o učenju kroz rad, kaže – ako učenik izgubi status učenika, krši obaveze utvrđene ugovorom o učenju kroz rad i zakonom, trajno izgubi zdravstvenu sposobnost za rad u zanimanju za koje se školuje.

Gospodine Šarčeviću, zašto poslodavac ne može da raskine ugovor sa učenikom ili roditeljem, zavisi sa kim je potpisao, u slučajevima u kojima samo ti obrazovni profila na kojima se učenik školuje više nisu aktuelni, on za njima nema potrebe, uradio je reorganizaciju tako kako smo govorili tamo u članu 18. kada smo govorili pod kojim uslovima se raskida ugovor sa školom, nego ste predvideli da on sa celom školom raskida ugovore ako više nema potrebe za jednim obrazovnim profilom itd.?

Sve ovo nije ni bitno, zbog toga što je član 18. postavljen tako da poslodavac u svakom momentu može da kaže – draga deco, dragi roditelji, izvinite, mi imamo neke organizacione promene koje nismo mogli planirati i vaše usluge ovde više nisu potrebne. Vi čak ne predviđate mogućnost da on raskine sa nekim učenicima a sa nekima ne, ako je prestao da se bavi tim stvarima za koje je, kažete, neku decu obrazovao, mi kažemo koristio da mu budu besplatna radna snaga. Tako da vam nešto fali u ovom članu, ali nije ni važno pošto je ceo zakon vrlo faličan.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 24. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici: zajedno Zoran Krasić, Aleksandra Belačić i Vjerica Radeta, zajedno Marinika Tepić, Zoran Živković, Jovan Jovanović, Aleksandra Čabraja i Sonja Pavlović, zajedno Branka Stamenković, Ljupka Mihajlovska, dr Ana Stevanović,

Vladimir Đurić i dr Jasmina Nikolić i zajedno Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Nenad Konstantinović, Goran Bogdanović i Zdravko Stanković.

Reč ima narodni poslanik Zoran Krasić.

ZORAN KRASIĆ: To je amandman na član 24. koji reguliše raskid ugovora od strane poslodavca. Sledeći član reguliše raskid ugovora od strane učenika, odnosno zakonskih zastupnika. Fali glavni član – raskid ugovora zato što je prethodni ugovor raskinut. Ako se raskine ugovor o dualnom obrazovanju, onda se po sili zakona valjda raskida i ovaj ugovor koji učenik ima sa poslodavcem. To se podrazumeva, a ono što se podrazumeva treba i da se napiše u zakonu, da bi to činilo neku logičnu celinu. Ali to nije moj glavni prigovor i nešto što nas je pokrenulo da podnesemo amandman i na ovaj član Predloga zakona.

Još jednom koristim priliku da se stvarno ogradim od nekih stvari koje se čuju ovde iz opozicionih redova, o eksploataciji i onim stvarima. Mi želimo da ovo ostane u sistemu obrazovanja, školovanja, sticanja znanja i da tu nema mesta nekim kvalifikacijama da se vrši eksploatacija radne snage, jer su to deca, učenici koji stiču znanja. Ovo što nudite, neku materijalnu naknadu, to treba da bude samo stimulans kako bi mladi u tom stimulansu videli perspektivu za svoje radno angažovanje u budućnosti. Izglasaćete ovaj zakon, ali potrudite se da ti principi ostanu do kraja, da ne bude nekih devijantnih stvari koje će se dešavati u međuvremenu.

I dalje smatramo da postoji bolji sistem kako da se sprovede praktična obuka učenika, da li u školskim radionicama, da li na drugim mestima, da li kod nekih poslodavaca koji su tradicionalno osposobljeni za obrazovanje učenika, pa neka bude i učenika u privredi, ali da bude.

Skrećem vam pažnju, gospodine ministre, ako pratite ove reklame, videli ste kakva je reklama za „Megatrend“. Sada se ne zovu više „Megatrend“ nego neki „Džon“. Oni kažu: „Upiši“ – znači položiš prijemni ispit – „završi i pali“; to znači idi u inostranstvo. Imate ovaj „Komtrejd“, koji takođe ima svoju školu, za neke svoje potrebe. Oni se reklamiraju: Nemaš posao, nemaš devojkicu? Upiši „Komtrejd“. I rešio si problem i posla i devojkicu.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Vladimir Đurić.

Izvolite.

VLADIMIR ĐURIĆ: Zahvaljujem.

U članu 24, u stavu 1, tački 3) piše da poslodavac raskida ugovor o učenju kroz rad ako učenik trajno izgubi zdravstvenu sposobnost za rad u zanimanju za koje se školuje.

Ovo inicira jedno veoma važno pitanje koje je ostalo nerazjašnjeno do kraja. U članu 10, u kome se definiše zaštita prava učenika, navodi se po kojim će se sve zakonima prava učenika štiti, ali upadljivo izostaje referenca na Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju. Takođe, u članovima 33. i 34, materijalno obezbeđenje učenika i finansijsko obezbeđenje učenika, nigde se ne navode doprinosi za PIO. Jedino što se navodi je 70% minimalca neto.

Moje pitanje odnosi se na član 17. st. 1. tač. 4) Zakona o penzijskom osiguranju, u kome piše da lica koja imaju pravo po penzijskom i invalidskom osiguranju su i lica koja se nalaze na ... Izvinjavam se, tačka 3) učenici i studenti kada se, u skladu sa zakonom, nalaze na obaveznom proizvodnom radu, profesionalnoj praksi ili praktičnoj nastavi.

Dakle, da razrešimo dilemu, imaju li deca penzijsko i invalidsko osiguranje ili nemaju? Kažem, upadljivo izostaje referenca na Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju. Spominju se Zakon o radu, Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu, Zakon o osnovnom, Zakon o srednjem obrazovanju, ali ova referenca na Zakon o PIO nije navedena, niti se igde u materijalnom obezbeđenju učenika navodi da će dobiti doprinose, da će im biti uplaćeni doprinosi. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Ponoviću ono što sam već rekao. O tome se razmišljalo prilikom izrade ovog zakona, međutim, očekivala se i reakcija ovakva kakva jeste. Tako da će se u prvoj fazi, znači u ove pripremne dve godine, verovatno taj model modifikovati. Za te dve godine moramo da saznamo da li je taj procenat ovakvog vida obrazovanja na ovom nivou ili nije, ili će porasti.

Ono što je mnogo važnije, ostale kolege koje su diskutovale, jeste izbor kompanija. Znači, tu se zaista od 97.000 subjekata izabralo dvesta, i to je jedina garancija da moramo imati reprezentante, one koji mogu da rade ovaj posao, a ne bilo ko, ko hoće. Jer, govorimo o nekim modelima kako ćemo vrednovati spoljno prisustvo svršenih srednjoškolaca i studenata. Moraćemo pitati poslednje u nizu obrazovanja, a to su poslodavci.

Referentna lista poslodavaca biće javno istaknuta na portalu „Dositej“ Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, tako da će svako moći da vidi da će biti isključivo one firme koje su noseće u svojim delatnostima. Hvala.

(Vladimir Đurić: Replika.)

PRESEDAVAJUĆI: Nemate, kolega, pravo na repliku.

(Vladimir Đurić: Onda po amandmanu.)

Po amandmanu, izvolite.

VLADIMIR ĐURIĆ: Zahvaljujem se na odgovoru.

Sve je to u redu oko izbora poslodavaca, pravljenja referentne liste, želje da dobijemo što bolje i kvalitetnije poslodavce. Ponavljam eksplicitno pitanje – da li se odredba člana 17. stav 1. tačka 3) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju odnosi na decu u sistemu dualnog obrazovanja, jer u članu 10. koji reguliše zaštitu prava učenika ne piše da će se prava učenika štititi i po Zakonu o PIO? Dakle, 70% neto minimalca, u redu, imaju li deca PIO ili nemaju? Da li je poslodavac obavezan da im ga uplaćuje? Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 24. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici Marko Atlagić i Marijan Rističević.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, da budem pravno onako tačan, ne radi se ovde o deci.

(Zoran Krasić: Nego?)

Evo, gospodin koji dobacuje će to potvrditi.

Radi se o maloletnim licima, decom se smatraju osobe do 14 godina.

Ovde poslodavac raskida ugovor i meni se dopada posebno stav – ako izgubi status učenika. Poenta je na učenju i vaspitanju, a ne na radu. Ovi neradnici samo su se uhvatili – ovi će da rade. Pa, i treba da rade. Treba da nauče da rade. Mene su učili sa devet godina. Stave ti dinar u brazdu pa ti malo raščupavaš repu, pa počinješ da ceniš zemlju, pa počinješ da ceniš državu, počinješ da ceniš rad.

(Radoslav Milojević: A zeka?)

Evo „Šarplaninci“, udruženje, opet dobacuju. Priznajem da sam slagao, bilo je 1.890.000 dinara, ne dva, zato valjda dobacuju.

Poenta je da budu vaspitani, da ne skaču na svog profesora. Ne smeju biti isključeni iz škole. Ako ih isključe, nema onda onih 70%. Dakle, neka vrsta discipline će postojati. Od tih maloletnih lica, možete reći dece, nastaće ljudi.

Nije sramota raditi, sramota je ne raditi, sramota je lenčariti. Treba svakog dana učiti decu, maloletna lica, da budu posvećena učenju, radu, da se trude da prevaziđu svoje majstore, da budu još bolja. Od toga će naša država imati koristi, i to na više načina. Manje ćemo uvoziti, više ćemo izvoziti. Oni će, kada odu u Evropu, kao majstori biti cenjeni i vrlo lako naći posao. Ponoviću izreku – znanje koje steknu će biti pravo bogatstvo, gde god da odu. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na naziv iznad člana 25. i član 25. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Aleksandra Jerkov, Goran Ćirić, Balša Božović, Gordana Čomić, Dragoljub Mićunović, Nataša Vučković, Vesna Marjanović, Dejan Nikolić, Maja Videnović, Radoslav Milojević, Goran Ješić, Tomislav Žigmanov, Dušan Petrović, Veroljub Stevanović i Dušan Milisavljević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Gordana Čomić.

GORDANA ČOMIĆ: Zahvaljujem.

Član 25. se odnosi na uslove pod kojima se ugovor raskida od strane učenika, odnosno roditelja i drugog zakonskog zastupnika. Predložili smo da se ovaj član, kao i drugi, briše, jer zakon smatramo lošim; jer se argumentacija zakona zasniva na ideji ideologije siromaštva, da se razvoj Srbije zasniva na besplatnom dečjem radu i jer se u folklornoj argumentaciji ne nudi apsolutno ništa što bi išlo u prilog tome da će za dve godine, kada počne primena, za petnaest godina, kada vidimo prve rezultate, to ličiti na uspešne modele.

Šta je poseban problem sa članom 25? Tačka 2) kaže – učenik trajno izgubi zdravstvenu sposobnost za rad u zanimanju za koje se školuje. Gde je on izgubio zdravstvenu sposobnost? Da li ju je izgubio u zanimanju za koje se školuje ili ju je izgubio bilo gde, srećnim ili nesrećnim slučajem?

Ovde se praktično prave tri vrste ugovora: ugovor škola, dete i poslodavac, poslodavac i škola, poslodavac i dete. Ko će da tumači ovo? Ko će da tumači da je neko dete od 16 godina izgubilo trajno zdravstvenu sposobnost? Poslodavac će reći – pa to se desilo na radnom mestu. Škola će reći – ja ne znam, on je radio tamo. Verovaće se detetu.

Ako već hoćete to da uradite, zašto ne govorite o trajnom gubitku zdravstvene sposobnosti? Ona se može desiti i naletom genetske bolesti, može se desiti bilo gde. Ne, vi ovde meni kažete: „učenik trajno izgubi zdravstvenu sposobnost za rad u zanimanju za koje se školuje“.

Pravimo problem deci, pravimo problem sebi. Mojoj Vladi, mom ministarstvu se pravi problem. Otvarate prostor za potpuno nepotrebna tumačenja kada je u pitanju ugovor između poslodavaca i dece.

Ovakvih odredaba je pri pažljivom čitanju sijaset, jer zakon znate da komentarišete samo ako vidite ljudsko biće, imenom i prezimenom, koje stavite kroz svaki član zakona i vidite šta mu se dešava, šta joj se dešava kad se zakon primeni.

Ovo je pitanje... Ja ne tražim da mi odgovorite, ali vas molim, kada budete radili podzakonske akte, povedite računa da ne bude kako inače jeste – da jedino što je stvarno stradalo jeste učenik ili učenica od 16 godina.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Samo da obavestim narodne poslanike, i Poslanička grupa Demokratske stranke je potrošila vreme predviđeno za ovu diskusiju.

Na član 25. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici: zajedno Zoran Krasić, Nemanja Šarović, Vjerica Radeta, zajedno Marinika Tepić, Zoran Živković, Jovan Jovanović, Aleksandra Čabraja i Sonja Pavlović, zajedno Branka Stamenković, Ljupka Mihajlovska, Ana Stevanović, Vladimir Đurić i Jasmina Nikolić i zajedno Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Nenad Konstantinović, Goran Bogdanović i Zdravko Stanković.

Reč ima narodni poslanik Zoran Krasić.

Izvolite.

ZORAN KRASIĆ: To je član koji reguliše raskid ugovora od strane učenika, zakonskog zastupnika, odnosno roditelja, da sad ne ponavljam naše principijelno neslaganje.

Međutim, meni bi bilo vrlo interesantno da predstavnik predlagača nama objasni kako bi to u praksi izgledalo, recimo, kada je u pitanju obrazovni profil zdravstveni tehničar ili ono što mi kažemo – medicinska sestra. To je srednja medicinska škola i od prvog razreda se podrazumeva praksa da se ide u neku bolnicu, kliniku, gospodine Šarčeviću, oni tamo stižu praktična znanja. Sad me interesuje kako će bolnica njima da plati 91 dinar po radnom času kada znate u kakvom je stanju naše zdravstvo. Ili kako će Narodna skupština da plati 91 dinar po radnom času ovim dečacima, konobarima koji su na praksi u Narodnoj skupštini, kada 91 dinar ne dobijaju ni ovi konobari što rade u Skupštini?

To su, recimo, neka praktična pitanja na koja bi trebalo da dobijemo neke odgovore. Ako dobijemo kvalitetne odgovore, onda možemo mnogo glasnije da reklamiramo ova stručna zanimanja i ove obrazovne profile.

Inače, gospodine Šarčeviću, u Nemačkoj, medicinska sestra, sada je viša škola ili fakultet. Mi imamo nekoliko fakulteta koji obrazuju taj kadar, ali obrazuju ga za Nemačku, ne za Srbiju, čak Nemačka njima plaća jedan deo školovanja iako oni privatno nešto plaćaju. Diploma koju dobiju ovde odmah je sertifikovana, nostrifikovana u Nemačkoj. To je, recimo, dobar primer dualnog obrazovanja, ako mogu tako da kažem. Ali mi to ne možemo da obezbedimo za konobare, za druge medicinske sestre... Kako za automehaničare, objasnite mi, molim vas, kada ni oni koji im drže predavanja u srednjim školama ne znaju kola da poprave.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Ljupka Mihajlovska.

Izvolite.

LjUPKA MIHAJLOVSKA: Hvala.

Ostalo je nejasno na kraju da li sklapanje i raskid ugovora može da obavi roditelj mimo volje učenika i učenik mimo volje roditelja.

Ministre, kao i na svaki prethodni član, naš amandman je – briše se, jer smatramo da ovaj zakon nije dobar, da nam neće ništa dobro doneti. Ako već niste mogli da se oduprete želji jednog čoveka koji je, verujem, veoma nedokazan, možda je trebalo povezati ga sa obrazovanjem odraslih pa onda gomilu mladih koji nisu završili srednje škole kada je za to bilo vreme, pre svega žena iz ruralnih područja, uključiti u ovo dualno obrazovanje i na neki način omogućiti im možda potencijalne poslove, a novim, nadolazećim mladim generacijama dati priliku da se školuju za neke konkurentnije pozicije.

Duboko verujem da je ovaj zakon napravljen da bi se smislilo kako da se vladajuća garnitura duže zadrži na vlasti, jer se trenutno održava tako što ucenjuje zaposlene da im sakupljaju kapilarne glasove, a nastaviće da se održava tako što će od novih generacija mladih praviti jeftinu radnu snagu, koju će onda takođe ucenjivati mizernim zaradama. Čovek koji je gladan, koji je siromašan, ne može da misli, ne može da promišlja i, naravno, ne može da zna u kakvoj se situaciji nalazi i kako treba da se bori za bolji položaj.

Dakle, još jednom vas molim, i u svoje ime i u ime poslaničke grupe, da odustanete od ovog zakona. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 25. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici Marko Atlagić i Marijan Rističević.

Reč ima narodni poslanik Marko Atlagić.

MARKO ATLAGIĆ: Uvaženi potpredsedniče Narodne skupštine, ovde se govori kada se raskida ugovor od strane učenika. Vlada je to dobro navela, šest razloga koji su decidirani a osim toga i transparentni.

Pošto je stranka bivšeg režima trebalo da donese ovaj zakon o dualnom obrazovanju pre četrnaest godina, ili pre osam – imala je priliku, a nije – i dovela školstvo Republike Srbije na najnižu moguću meru u istoriji školstva i pedagoških ideja, a predsednik Republike Aleksandar Vučić inicirao donošenje ovog zakona o dualnom obrazovanju koji predstavlja prvorazredni pedagoški i obrazovni iskorak, u znak toga, odustajem od daljeg obrazloženja ovog zakona.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, ovog puta – učenik i roditelj.

Šta da radimo, izgleda da je priča o „Sisavcu“ i sisarima unela neko uzbuđenje među redove ovih i stalno mi dobacuju, ali mene omesti ne mogu. Možete da ostanete vaspitani samo ako to dokažete u sukobu sa nevaspitanima. Tako da, gospodine predsedavajući, nema razloga za intervenciju.

Učenik može da promeni zanimanje i iz tog razloga može da reši da promeni školu. Lice starije od 15 godina, ministre, je li tako, može samo, bez držanja za ruku, za roditelje, da reši i donese određenu odluku po pitanju svog obrazovanja. Možda mu škola krene bolje, može da promeni, da poželi nešto drugo, što je veoma dobro. Može da promeni obrazovni profil ukoliko poželi da radi nešto što mu radi drug i vidi da to dobro ide i da je vešt u tome; on može to da uradi, može da raskine ugovor, što je svakako dobro. Kao što je dobro ne dobacivati boljem od sebe dok govori. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 25. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Boško Obradović, Srđan Nogo, Marija Janjušević, Dragan Vesović, Ivan Kostić, Zoran Radojičić, Miladin Ševarlić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Narodni poslanik Dragan Vesović.

Izvolite.

DRAGAN VESOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Dakle, član 25. govori o raskidu ugovora. Mi smo amandmanom hteli da, uslovno rečeno, pojačamo ulogu roditelja ili staratelja koji bi mogli da raskinu ugovor iz bilo kog razloga i bez obrazloženja, u ma kom momentu, jer bi tako nešto bilo u skladu sa Ustavom Republike Srbije, gde se u članu 65. kaže da roditelji imaju pravo i dužnost da izdržavaju, vaspitavaju i obrazuju svoju decu. Istovremeno, i Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima u članu 26. stav 3. kaže da roditelji imaju prvenstveno pravo da biraju vrstu obrazovanja za svoje dete.

Vi ste meni u obrazloženju dali objašnjenje da roditelj ima mogućnost, u momentu sklapanja ugovora, da vidi sve ono što ga u tom tipu ugovora očekuje, i njega i njegovo dete. Međutim, u samom članu 25. svi ovi pobrojani faktori jesu faktori koje on, naravno, ne može da zna na početku. Upravo zbog toga, a da bi bilo u skladu sa Ustavom, naša je ideja bila da se amandmanski ovo dopuni. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 25. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Nenad Čanak, Olena Papuga i Nada Lazić.

Vlada i Odbor za obrazovanje, nauku, tehnološki razvoj i informatičko društvo prihvatili su amandman, a Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo smatra da je amandman u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom Republike Srbije, pa konstatujem da je ovaj amandman postao sastavni deo Predloga zakona.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na naziv iznad člana 26. i član 26. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Aleksandra Jerkov, Goran Ćirić, Balša Božović, Gordana Čomić, Dragoljub Mićunović, Nataša Vučković, Vesna Marjanović, Dejan Nikolić, Maja Videnović, Radoslav Milojević, Goran Ješić, Tomislav Žigmanov, Dušan Petrović, Veroljub Stevanović i Dušan Milisavljević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Balša Božović.

Izvolite.

BALŠA BOŽOVIĆ: Zahvaljujem.

Ako se raskine ugovor o učenju kroz rad zato što je poslodavac prekršio svoje obaveze, škola će, umesto da zaštiti učenika, nastaviti dalje da mu traži istu takvu priliku kakvu je imao do tada, koja se ili neće naći u nekoj maloj sredini ili, s druge strane, neće zaštititi učenika ukoliko je raskinut ugovor zato što je poslodavac grubo narušio ugovor iz prethodnog člana 25. Dakle, ukoliko poslodavac zloupotrebi dete, ukoliko zloupotrebi decu na način koji ne stoji u ugovoru između škole i samog poslodavca, kazna za poslodavca faktički i ne postoji, ona je između 50.000 i 100.000 dinara, a grubo kršenje ovog ugovora može čak da prouzrokuje i zatvor, odnosno trebalo bi, za odgovorno lice.

Ovo je još jedan primer da vas apsolutno nije briga za decu, nego se isključivo vodite interesima poslodavca, koji u najgorem slučaju – koji se, naravno, nikada neće ustanoviti kao takav – može da plati od 50.000 do 100.000 dinara, a neko dete može na radu biti i zlostavljano, mučeno i ponižavano. Ovo je još jedan primer toga da se prava onih koji zaključuju ovakve ugovore apsolutno neće poštovati. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Na član 26. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici: zajedno Zoran Krasić, Ljiljana Mihajlović i Vjerica Radeta, zajedno Marinika Tepić, Zoran Živković, Jovan Jovanović, Aleksandra Čabraja i Sonja Pavlović, zajedno Branka Stamenković, Ljupka Mihajlovska, Ana Stevanović, Vladimir Đurić i Jasmina Nikolić i zajedno Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Nenad Konstantinović, Goran Bogdanović i Zdravko Stanković.

Reč ima narodni poslanik Zoran Krasić.

ZORAN KRASIĆ: Član 26. odnosi se na, verovatno, pravne posledice raskida ugovora između poslodavca i učenika.

Vama je već poznato da imamo koncepcijsko neslaganje, a ja bih mogao nešto malo da vam objasnim na bazi nekog ličnog iskustva, pošto je moj celokupni obrazovni proces bio praćen nasiljem u porodici, po novoj terminologiji. Niti sam nešto bogzna šta voleo knjigu, pa sam pod nasiljem morao da završim i diplomiram u 23. godini, samo da mi ne zvocaju u školi više i da mi ne pričaju. Smejte se vi, smejte. Danas, po tim kriterijumima moj otac i majka bi bili na izdržavanju doživotne kazne zatvora. U takvom se stanju mi danas nalazimo, smejte se vi.

E sad, gospodine Šarčeviću, kada neko čuje da 91 dinar može da zaradi po radnom času, on će da gleda da ide da se školuje za onaj obrazovni profil gde će imati šest časova dnevno praktične nastave, što je petsto i nešto dinara svaki dan da mu calne u džep, da kaže mami i tati – nisam ja izdržavano lice, ja mogu čak i vas da izdržavam, imam za cigarete i za ono usput. Ali, da li je on motivisan da savlada te veštine, da bude najbolji majstor u tome, za to niti vi, sasvim razumljivo, niti bilo ko od nas ima bilo kakvu garanciju. Znači, ovaj motivacioni faktor materijalne prirode je prolaznog karaktera.

Nešto da vam kažem, pošto se baš ne bavim nešto prosvetom, niti nekim vaspitanjem, niti obrazovanjem – ja sam svoju decu instruirao tako što sam od njih tražio da se u daljem školovanju opredele za onaj obrazovni profil koji vole, koji žele da rade. Uslov je bio da budu uporni da u tom poslu budu najbolji, pa da li si moler, da li si atomski fizičar, nije bitno, bitno je da sledećih 35-40 godina sa zadovoljstvom ideš da radiš svoj posao.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Krasiću.

Reč ima narodni poslanik Vladimir Đurić.

Izvolite.

VLADIMIR ĐURIĆ: Hvala.

Član 26. predloženog zakona o dualnom obrazovanju reguliše posledice raskida ugovora koji može nastati i iz razloga što poslodavac ne ispunjava svoje obaveze iz ugovora o učenju kroz rad. Na stranu to što nismo precizno čuli koje su to obaveze poslodavca, ostaje pitanje kako će se postarati kroz pravni sistem ove zemlje da te obaveze koje poslodavac nije ispunio, pa je zbog njih došlo do raskida ugovora, taj poslodavac na koncu ipak ispuni.

Sada dolazimo do toga da će se to možda raditi na nekom sudu i dolazimo do problematike pravosuđa. To je jedan od razloga zašto se protivimo donošenju ovog zakona u trenutku i u situaciji u kojoj se naš pravni sistem trenutno nalazi. Zato mislim da je bitno ovom prilikom reći: mi težimo Evropskoj

uniji i pozivamo se na dobre evropske primere i dobre evropske prakse, između ostalog i kada je dualno obrazovanje u pitanju, ali izbegavamo da uporedimo evropsko pravosuđe i srpsko pravosuđe.

U srpskom pravosuđu, Društvo sudija i Udruženje tužilaca napustili su radnu grupu koja pregovara, koja raspravlja o Poglavlju 23, jer su zabrinuti zbog predloga koje Vlada Republike Srbije planira da implementira u ustavne promene i zbog narušavanja nezavisnosti pravosuđa.

Ovo je vrlo važna stvar. Poslodavci u ovoj zemlji radna mesta otvaraju u bliskom kontaktu sa političkim predstavnicima, sa vlašću, jer su to subvencionisana radna mesta. Već zbog toga, uticaj na pravosuđe je veoma velik. Nemojmo biti naivni i očekivati da će deca svoja prava na takvim sudovima ostvariti. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Sonja Pavlović.

Izvolite.

SONJA PAVLOVIĆ: Hvala.

Na stranu svi razlozi koje smo već izneli, zbog kojih nismo za donošenje ovog zakona, postoji nešto u ovom članu 26. i uopšte u celom zakonu, naročito ovde, što nas poslanike iz Kluba samostalnih poslanika buni. Ovaj zakon kao da uopšte nije rađen za naše gradove, naše lokalne zajednice, uopšte neprimenljiv je na terenu. Ponašamo se kao da svi živimo u nekim industrijskim zonama gde za neku delatnost postoje dva, tri, pet, deset poslodavaca pa ako se raskine ugovor sa jednim poslodavcem, ništa lakše, otrčaćemo kod drugog poslodavca i učenik će uspeti da završi školovanje i osposobi se za neku delatnost.

To uopšte nije tačno. Mi zapravo, ako pogledamo po celoj teritoriji Srbije, ne znam da li u bilo kojoj lokalnoj zajednici, manjoj, imamo dva poslodavca koja se uspešno bave istom delatnošću i mogu ove uslove da ispune.

Šta se zaista dešava sa učenikom koji mora da prekine svoje školovanje jer je poslodavac prekršio ugovor na jedan od načina iz člana 25? Da li taj učenik treba iznova i iznova da se doškoluje, da menja svoju delatnost, da uči nešto novo i gde je kraj tome?

Ovaj zakon nije primenljiv za teritoriju Srbije jer je naša privreda slaba, da ne kažem izuzetno loša, bez obzira na sve priče i bajke. Ja vas molim, gospodine ministre, ako možete da mi odgovorite na to pitanje – šta se dešava, evo tu je i kolega iz Svrlijiga, u nekom Svrlijigu gde, recimo, prestanu uslovi za obavljanje dualnog obrazovanja nekog učenika, poslodavac je prekršio, i koliko ima poslodavaca u svakoj delatnosti za koju se vrši obuka učenika?

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 26. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici Marko Atlagić i Marijan Rističević.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Marko Atlagić.

Izvolite.

MARKO ATLAGIĆ: Poštovani potpredsedniče Narodne skupštine, već u prethodnom članu 25. rečeno je kada se ugovor raskida, međutim, u ovom članu 26. kaže se šta je škola dužna da učeniku obezbedi ako dođe do toga. U prvom redu, da traži drugog poslodavca sa kojim je škola sklopila ugovor.

Pošto se ovaj zakon o dualnom obrazovanju nadopunjuje sa zakonom koji smo nedavno ovde doneli, zapravo proizilazi iz njega, o osnovama sistema vaspitanja i obrazovanja, smatram da su i jedan i drugi zakon polazna osnova za reformu vaspitanja i obrazovanja, koju je prethodnici trebalo da sprovedu, a nisu, koja čini sastavni deo modernizacije Srbije koju SNS sprovodi danas. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, po ovom članu škola je obavezna da organizuje učeniku, da tako kažem, drugu priliku. S tim u vezi, lice koje je navršilo 15 godina života, koje je sposobno za rasuđivanje, može odlučiti koju će srednju školu pohađati, čisto zbog ovih koji galame. Dakle, ta druga prilika je, recimo, ako imate kuvara koji uči pečenje mesa, pečenje kolača itd.; iz nekog razloga ugovor bude raskinut, on ima pravo na drugu priliku. To je veoma dragoceno za našu zemlju.

Navešću primer. U najteže zimske dane, u najteže vreme za državu Srbiju, nismo imali dovoljno kuvara koji su bili vešti da ispeku vola, pa sam ja na Jahorini, gde sam bio iz patriotskih razloga, gledao rukovodstvo stranke bivšeg režima, koje to sada negira – ne ovo, nego ono koje je bilo patriotski opredeljeno; ovo sada negira tu ulogu – da su zbog nedostatka dobrog kuvara koji ume da ispeče vola morali da idu na Jahorinu, i to pred samo bombardovanje, u akciji „čekajući NATO“, čekajući da pojedu pečenog vola na Palama, sve zbog nedostatka dobrog kuvara, oni su bili u obavezi...

A to može da potvrdi, recimo, gospodin Mićović, koji je daleko mlađi. Mile Korićanac, koji je bio tamo istaknuti, pokojni je, ali ima ljudi iz Kraljeva koji to znaju. Dakle, nisu iz stranke bivšeg režima svi bili tako nepatrioti, a bogami bili su zainteresovani za dobre kuvare. Otuda im je Radovan Karadžić priredio, kao dobar kuvar, dobar domaćin, pečenog srpskog vola. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima ministar gospodin Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Vaše pitanje je bilo zanimljivo. Verovali ili ne, u Srbiji već ima četrnaest industrijskih zona. Kada se radilo biranje profila i vrsta sprema i gradova i kompanija, vodilo se o tome računa. Daću vam nekoliko primera: kada je u pitanju zanimanje trgovac, u Čačku imamo osam kompanija. Mogu da vam čitam, kako hoćete, ali dugo bi trajalo. Modni krojač u Čačku – tri kompanije, operater za izradu nameštaja u Kraljevu – šest kompanija. Znači, gde god se javljaju trgovački, operateri nameštaja i pomenuti profili tekstila, svugde su zastupljeni više.

Bečej – tri kompanije za zanimanje trgovac; isto tako je i u Novom Sadu; u Valjevu za trgovca su tri kompanije; modni krojač u Odžacima – dve kompanije; za trgovca su u Somboru četiri kompanije; operater za proizvodnju nameštaja u Sremskoj Mitrovici – devet kompanija, u Užicu dvanaest kompanija. Tako da već imamo određeni izbor, ako ne zanemarimo činjenicu da ćemo ga postepeno uvoditi, da nije cilj da ono preraste odjednom u neku formu koju mi nemamo. Cilj je bio da se napravi red u nečemu što već postoji i što je započeto 2013. godine, sa iščekivanjem da će se ova priča dešavati u nekom drugom smeru. Hvala.

(Sonja Pavlović: Replika.)

PREDSEDAVAJUĆI: Nemate prava na repliku.

Na naziv Glave IV, naziv iznad člana 27. i član 27. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Aleksandra Jerkov, Goran Ćirić, Balša Božović, Gordana Čomić, Dragoljub Mićunović, Nataša Vučković, Vesna Marjanović, Dejan Nikolić, Maja Videnović, Radoslav Milojević, Goran Ješić, Tomislav Žigmanov, Dušan Petrović, Veroljub Stevanović i Dušan Milisavljević.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Balša Božović.

Izvolite.

BALŠA BOŽOVIĆ: Zahvaljujem.

Privredna komora je preuzela da vodi obrazovnu politiku u Srbiji. Mi mislimo da je to veoma loše zato što je Privredna komora sačinjena od privatnih preduzeća kojima je cilj profit. Ministarstvu prosvete ne može cilj da bude profit privatnih firmi i privatnih kompanija. Ministarstvu prosvete mora cilj da bude kako će društvo da izgleda u narednih trideset, odnosno četrdeset godina.

Jedna od retkih stvari koja je bila dobra kada je Napoleon krenuo u osvajanje Evrope jeste *Code civil*, građanski zakonik, koji je posle prepisivan u nacionalnim državama, koji je jemčio prava najmlađih da imaju dostojno obrazovanje za sebe, za svoje godine, za svoju budućnost.

Danas, u 21. veku, Srbija se apsolutno odriče građanskih prava kada su u pitanju najmlađi, cilj je da kompanije steknu veći profit. To je ono u čemu se Srbija našla u Vladi Aleksandra Vučića, na kraju krajeva. To je ono što je pogubno i porazno po našu budućnost, po svu decu koja dolaze iz raznih krajeva Srbije, čiji roditelji nemaju novca da im plaćaju školovanje. Oni će na kraju živeti u sredinama koje su danas siromašne a u narednom periodu će biti još siromašnije. Dispariteti u razvoju Srbije biće još veći nego što su danas: siromašne opštine biće još siromašnije, a bogate opštine i gradovi biće još bogatiji. Takva Srbija nema teoretsku šansu da opstane u budućnosti. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Vladimir Orlić.

VLADIMIR ORLIĆ: Napoleon je, kada ga već pominjemo, umeo da kaže – postoji jedan zločin bez kazne, a to je kada drugim ljudima oduzmete vreme, potrošite ga uludo.

E, upravo tome smo prisustvovali i sada, u ovom obrazloženju koje je trebalo da znači – teško je odrediti precizno šta – još jednu tiradu. Da, baš mislim na te što vole da dobacuju, te lepe, fine i kulturne ljude. Da li su saznali ko je Nadežda Petrović, između ostalog? Nisu. Dobro, nisam ni očekivao da su saznali.

Oni pričaju opet o nekom pravdoljubivom pristupu, jednakosti u društvu i borbi protiv disproporcija, je l' tako? Ljudi koji su otkrili da postoji jednakost u šansama i jednakost u životnim uslovima tek kada su odlukom naroda lišeni bilo kakve odgovornosti za staranje o državi. Zašto? Jer su pokazali da su potpuno nesposobni za staranje o državi i tu svoju nesposobnost dokazali na najgori mogući način, tako što su uveli baš tu nejednakost u šansama i baš te disproporcije u životnim uslovima time što su uništili priliku i perspektivu za mnoge mlade ljude u ovoj zemlji, time što su lično odgovorni za stotine hiljada izgubljenih radnih mesta, time što su njihove roditelje poslali na ulicu, i na te teme se i dan-danas veoma lepo, koliko vidim, zabavljaju.

(Radoslav Milojević: A zeka?)

Evo, onaj ko je lično odgovoran za uništavanje, devastaciju sopstvene lokalne samouprave, kojom je upravljao a zadužio ju je za četiri milijarde dinara, svaka čast, taj se i dalje silno zabavlja, taj se i dalje smejući i pokazuje prstima, njemu je sve to divno, lepo i zabavno. Ne bi bilo loše, ako sretno kog mladog čoveka iz te lokalne samouprave koju je tako lepo i temeljno uništio, da ga pita da li je i njemu bilo smešno kada je bio gladan, kada mu je bilo hladno, kada nije imao struje i vode. Možda bude izvukao određene zaključke na temu šta je kome u ovoj zemlji...

(Predsedavajući: Privodite kraju, gospodine Orliću.)

... I time završavam, smešno, šta zabavno i kakve su šanse ostavili ljudima iza sebe. Hvala lepo.

(Balša Božović: Da li imam pravo na repliku?)

PRESEDAVAJUĆI: Na osnovu čega, kolega Božoviću? Ne znam, kolega iz vaše poslaničke grupe je dobacivao, neki zeka ili tako nešto.

(Radoslav Milošević: Zeka je iz vaše, ne iz naše poslaničke grupe.)

Na član 27. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici: zajedno Vjerica Radeta, Zoran Krasić, Momčilo Mandić, zajedno Marinika Tepić, Zoran Živković, Jovan Jovanović, Aleksandra Čabraja i Sonja Pavlović, zajedno Branka Stamenković, Ljupka Mihajlovska, Ana Stevanović, Vladimir Đurić i Jasmina Nikolić i zajedno Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Nenad Konstantinović, Goran Bogdanović i Zdravko Stanković.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Vjerica Radeta.

VJERICA RADETA: Tražili smo brisanje člana 27, kao i svih članova, zato što je ovo jako loš predlog zakona. Onda nam kažu iz Ministarstva da ne prihvataju naš amandman, a član 27. odnosi se na registar ugovora o dualnom obrazovanju, „budući da postoji potreba i opravdanost vođenja registra koji će sadržati navedene podatke“. Ako je naš amandman usmeren na objašnjavanje zbog čega ne treba da se donese ovaj zakon, onda je ovo obrazloženje potpuno van konteksta predloženog amandmana.

Primetila sam nešto, ministre, već nekoliko sati, vaše ponašanje u odnosu na poslanike koji govore o amandmana. Nije lepo, ministre, da diskriminišete narodne poslanike. Imate šta da kažete na svaki komentar poslanika iz vlasti, a mi poslanici iz opozicije dva dana objašnjavamo, javnosti pre svega, koliko je poguban ovaj Predlog zakona o dualnom obrazovanju, i vi na to nemate ništa da kažete. Lepo su vas podučili da i vreme koje vi koristite po amandmanu ide u ukupan fond vremena predviđenog po Poslovniku za amandmane, i računate pregrmeću ovo sa dualnim obrazovanjem, o naredna tri zakona niko neće moći ni reč da kaže, zato što će sve vreme po amandmanima, po katastrofalno lošem Poslovniku Demokratske stranke, koji ste vi prihvatili i nastavili da primenjujete... Zapravo ćemo uskratiti javnost za naše ozbiljne primedbe i na ove sledeće zakone.

Ovaj registar koji ste predvideli, vezano za dualno obrazovanje, ne znači apsolutno ništa, pogotovo zbog činjenice da će se voditi u Privrednoj komori. Vi nam niste objasnili, bar nas srpske radikale niste ubedili, zbog čega je Privredna komora uopšte umešana u ovaj posao.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolegice Radeta.

Reč ima narodni poslanik Balša Božović, pravo na repliku.

BALŠA BOŽOVIĆ: Zahvaljujem.

Gospodine Arsiću, najbolji poslovnik o radu je upravo ovaj koji je donela Demokratska stranka. To što su Aleksandar Vučić, Tomislav Nikolić, Vojislav Šešelj tada nije bio u Srbiji, kao predstavnici Srpske radikalne stranke opstruisali rad Parlamenta i evropski put Srbije... Taj poslovnik je zapravo dozvolio Srbiji jedan brži proces reformi i brže približavanje EU, nego što je to bila intencija tadašnjih radikala.

Za to što se zloupotrebljava nije Poslovnik kriv, zato što oni koji predsedavaju sednicama, a prevashodno... Ne gospodin Arsić, on takođe, ali u mnogo manjoj meri. Maja Gojković, kao predsednica Narodne skupštine, zloupotrebljava svakoga dana Poslovnik o radu. Onda se u građanstvu stiče utisak da je Poslovnik loš. Ne, Poslovnik je odličan, jedan od najboljih poslovnika u Evropi ima upravo ovaj parlament, mi smo na njega ponosni. Kada bi se on primenjivao i poštovao i kada se ne bi zloupotrebljavao, onda bi taj poslovnik zaista omogućio da Srbija bude pristojnija, makar u ovom domu, nego što je trenutno slučaj sa onima koji vode ovaj dom.

Dakle, ne bi moglo da se dogodi da kada se raspravlja o najvažnijem zakonu za budućnost Srbije predsednica Narodne skupštine pokazuje masnice na svom telu. To je zloupotreba Poslovnika. E, to ne može da se dešava u ovom parlamentu, a oni koji vode sednicu, naravno, to dozvoljavaju. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Vladimir Orlić, pravo na repliku.

VLADIMIR ORLIĆ: Znači, i za ovo pitanje Poslovnika i pristojnosti krivi su Aleksandar Vučić, Maja Gojković i parlamentarna većina. Samo da utvrdimo za šta tačno, dame i gospodo. Za to kada ustane poslanik „žutog preduzeća“, histerično urla u mikrofona i onda u direktnom TV prenosu opsuje majku predsednici Skupštine. Tada je za tu pristojnost i taj poslovnik kriva ona ili Aleksandar Vučić ili neko iz parlamentarne većine. Ili, kada neko od narodnih poslanika, opet „žutog preduzeća“, nama ovde više da će nekome polomiti glavu i zove ga na hodnik; nekoga nazove „konjino“, da li je tako bilo, „volino“, „stoko“ ili „đubre“, za to smo krivi mi ili možda Maja Gojković ili ponajbolje Aleksandar Vučić, iz njihove perspektive. Čudno se gledaju, nemaju pojma.

Ili one povrede koje smo pominjali, kada neko fizički nasrne na predsednicu Narodne skupštine. A taj neko je, gle čuda, opet zahvaljujući silnim naporima da se izgradi demokratski kapacitet „žutog preduzeća“, i došao u Narodnu skupštinu jer su oni, čini mi se, pozivali svoje simpatizere i glasače da

te i takve ljude uvedu u Narodnu skupštinu. Za to smo verovatno krivi mi ili Aleksandar Vučić ili Maja Gojković. Sami smo tražili da dođe neko ko će fizički nasrtati na nas, ko će ženama uvrutati ruke, ko će – šta su ono beše takođe fenomenalno uradili? – udarati žene pesnicom u lice. Je l' tako? To je sve naša odgovornost, a ne onih koji su ih doveli u Narodnu skupštinu, koji su to uradili namerno, sa jasnom željom da se takve stvari unesu ovde, sa jasnom željom da se takve stvari dešavaju baš nama.

Zašto nama? Možda zato što ti ljudi očigledno nisu u stanju da na drugi način konkurišu onima koji su očigledno od njih i bolji i uspešniji, koje narod voli, razume i podržava, dakle sve suprotno od onoga što je zaslužio jedno „žuto preduzeće“, koje je zaslužio da bude samo „žuto preduzeće“ onda kada nije „žuta banda“ ili „žuti kartel“, zbog te pristojnosti. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Vjerica Radeta.

Izvolite.

VJERICA RADETA: Naravno da kolega koji se prvi javio za repliku nije baš ni morao; hajde, neću da kažem da nije bilo osnova jer bih onda išla u povredu Poslovnika, pogotovo zbog činjenice da mi srpski radikali mislimo da su replike odličan vid komunikacije i među narodnim poslanicima i između poslanika i ministra.

Reče kolega da je ovo poslovnik najbolji u Evropi. E, jedino me onda čudi kako vas ne primiše u Evropu sa tako dobrim poslovníkom. Ali radi se o nečem drugom...

Ne morate da aplaudirate vi koje su demokrate napravile da bi brže krenuli u Evropu.

Pored toga što ste im napravili stranku, ostavili ste im u amanet i ovaj poslovník, poslovník koji je najnedemokratskiji poslovník koji može da postoji u nekom parlamentu, poslovník gde je narodni poslanik ograničen da može da govori dva minuta o jednom amandmanu, da može da govori dva minuta o povredi Poslovnika; ograničeno je vreme u načelnoj raspravi; zapravo, samo vladajuća većina ima sve moguće vreme zato što, naravno, imaju najviše poslanika, što niko ne spori.

Vi ste pravili ovaj poslovník kada ste mislili da ćete večito biti vlast pa vam sad, naravno, smeta, jer po tom poslovníku ste i kažnjavani i nemate mogućnosti da govorite, kao i mi ostali. A ovi sada prihvatili su oberučke ovaj poslovník i već pet godina po njemu rade. Zapravo se radi po privremenom poslovníku, jer svaki saziv Parlamenta bi trebalo, kao što menja potpredsednike, predsednike, sekretara, da menja i Poslovník.

Završavam. Dakle, ovo je najlošiji poslovnik. A vi koji ste ga prigrabili, koji mislite da ćete večito vladati, proći ćete kao i ovi sa ove strane, vrlo brzo. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Balša Božović.

BALŠA BOŽOVIĆ: Dakle, još jednom stojim iza toga da je ovo najbolji poslovnik koji je ikada postojao u ovom parlamentu. On sprečava opstrukciju skupštine, on brani demokratiju. To što je Srpska radikalna stranka pokušavala da na svaki mogući način zablokira Srbiju na putu ka EU, to je nešto što je definitivno predstavljalo veliki problem. Kada ovaj poslovnik primenjuju oni koji nisu demokrate, oni koji se ne zalažu za demokratiju, oni koji krše zakone i ustave, e onda možemo da kažemo da je to njihova krivica, a ne Poslovnika, ne ove knjige.

Ono što je važno jeste da znate da može Ustav da bude najbolji na svetu; ako ga krši vladajuća većina, on neće postojati. Mogu zakoni da budu najbolji na svetu, ali ako ne postoji vladavina prava, onda su ti zakoni mrtvo slovo na papiru. Tako je i ovaj poslovnik mrtvo slovo na papiru, zato što se zloupotrebljava.

Evo, maločas sam ja pominjao radikale, kao i sada, a repliku je dobio neko iz vladajuće većine, čini mi se zamenik šefa poslaničkog kluba Srpske napredne stranke. Dakle, to je zloupotreba, zato što sam pominjao period kada je Aleksandar Vučić bio u Srpskoj radikalnoj stranci, nisam pomenuo Srpsku naprednu stranku po lošem, niti njega kao predsednika Republike Srbije. E, to je zloupotreba Poslovnika.

Dakle, maločas je demonstrirana zloupotreba Poslovnika. Za to nije kriv sam Poslovnik, nego su krivi oni koji vode sednice, pre svega predsednica Skupštine Maja Gojković, koja svakodnevno zloupotrebljava Poslovnik da bi postala zvezda u ovom parlamentu, naravno i među širim narodnim masama, s obzirom na to da konstantno unižava dostojanstvo i ovog doma i poslanika opozicije.

PRESEDAVAJUĆI: Privodite kraju.

Pošto sam i ja čak bio prozvan u ovoj replici da sam neopravdano dao kolegi Orliću...

(Balša Božović: Ne, rekao sam uopšteno.)

Pravo na repliku je dobio kolega Orlić zato što je ovaj poslovnik nastao u vreme kad Aleksandar Vučić nije ni bio narodni poslanik. I primenjuje se maksimalno onoliko koliko vi možete da nam dozvolite.

Reč ima narodni poslanik Vladimir Orlić, pravo na repliku.

VLADIMIR ORLIĆ: Mada ja već vidim da će opet da bude nekome nejasno, je l' tako, šta je to sam uradio pa repliku izazvao. I nema pojma šta to

znači, baš po tom poslovniku koji toliko hvali, kada pomeneš neku poslaničku grupu, ili stranku ili predsednika stranke. Pojma nema! Evo, čudi se. Taj poslovnik, toliko dobar, toliko sjajan, koji toliko hvali, izgleda tek sad počinje da otkriva polako, tek sad počinje da ga čita, evo danas, na ovoj sednici dok o tome raspravljamo.

Dakle, moje pitanje je bilo – pristojnost i dostojanstvo. Odlično, samo šta je primer za to? Da li je primer kada poslanik, upravo iz redova onih koji se brinu o pristojnosti i dostojanstvu, ustane i u mikrofon, da čuje cela Srbija, da bude zabeleženo u direktnom prenosu, psuje predsednicu Narodne skupštine? Da li je to pristojnost i dostojanstvo?

Da li time može da zasluži da mu se oduzme reč? Da li time može da zasluži da se primeni taj poslovnik i da dobije opomenu? Koliko ja čitam ovaj poslovnik, bogami, da. A to je onda zloupotreba. Nije zloupotreba, to je, dame i gospodo, drskost, bahatost, to je bezobrazluk od strane onih koji su umislili, sami umislili, da su bogovi na zemlji doslovce, da mogu da urade baš sve, da im je baš sve na ovom svetu dopušteno, da mogu čak i ono što je elementarna nepristojnost, nekorektnost, neljudsko i necivilizovano ponašanje, bilo gde na ovome svetu. Čoveka na ulici da zaustavite, da nije u životu video ovaj poslovnik i da ga pitate da li je takvo ponašanje u redu, reći će – nije. To je elementarna stvar, to je pristojnost. Za ono što oni primenjuju, tu vrstu bahatosti, siledžijstva, svaki čovek će vam reći – to nije dobro.

I sada ustane i kaže – neko ovde nešto zloupotrebljava. Dame i gospodo, jedina zloupotreba kojoj smo svedočili bila je zloupotreba prilike da se o ovoj državi i ovom narodu neko stara, a iskoristio ju je samo za sopstveni hir, sopstveni ćef i svoje dobro, a sve ostalo je temeljno uništio i upropastio. Bolje da se ne javlja više. Hvala lepo.

PRESEDAVAJUĆI: Dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo dalje.

Reč ima narodni poslanik Vjerica Radeta, po Poslovniku.

Izvolite.

VJERICA RADETA: Govorim na osnovu člana 27.

Gospodine Arsiću, kada vodite sednicu, gledajte malo, recimo, u pravcu Poslaničke grupe SRS. Mi vam nećemo davati nikakve znake kada treba da prekinete ili kada ne treba da prekinete.

Zaista nije fer, svaki put pravite veliku grešku kada se započne krug replika, svaki put repliku mora da završi neko iz vlasti. Razumem ja ko je vama šef poslaničke grupe i razumem da poslanička grupa i poslanici treba da imaju određenu disciplinu itd., ali, osim što ste poslanik, vi ste trenutno predsednik

Parlamenta, predsedavajući koji menja predsednika i ne možete, gospodine Arsiću, da kažete „dame i gospodo narodni poslanici“ kao da ste se tek probudili, pa završavate, nastavljate dalje, a svi smo videli, koji oči imamo, a imamo, hvala bogu, kako vam je rečeno ovako – prekidaj.

Ne može tako, gospodine Arsiću. Sad ste izazvali da se interveniše po Poslovniku. Možda će još neko. I trebalo bi. Sada bi trebalo da svi koristimo Poslovnik pa da pokažemo kako vi opstruišete rad Narodne skupštine. Da ste dozvolili još jednu repliku, dve eventualno, mogli smo lepo da završimo i da nastavimo dalje. Gledajte, vodite računa o ovom poslovniku, najgorem na svetu – ne u Evropi, najgorem na svetu – ali poštujujte barem ono što piše u tom poslovniku i ponašajte se kao poslanik koji je bio opozicija i koji će uskoro, vrlo brzo, opet biti.

PRESEDAVAJUĆI: Koleginice Radeta, zašto se ljutite na mene kada su svi koji su tražili reč dobili reč?

(Vjerica Radeta: A zašto ja nisam dobila reč?)

Nije više bilo osnova za repliku.

(Vjerica Radeta: Niste dobro procenili.)

Nisam dobro procenio? Dobro, evo, prihvatam da nisam dobro procenio.

(Vjerica Radeta: Tražim da se Skupština izjasni u danu za glasanje.)

Da se Skupština izjasni u danu za glasanje? U redu.

Reč ima narodni poslanik Nataša Sp. Jovanović, po Poslovniku.

Izvolite.

NATAŠA SP. JOVANOVIĆ: Gospodine Arsiću, reklamiram član 107, jer ste bili dužni, kada je govorio Balša Božović, da ga prekinete zato što je rekao neistinu.

Iako ste vi, gospodine Arsiću, na mestu potpredsednika neko ko se drži ovog poslovnika, što bi naš narod rekao, kao pijan plota, jednostavno, smatram da ste malo više edukovani od Božovića pa da znate da je ovo, po svim demokratskim merilima i principima, najgori poslovnik.

Za one koji ne znaju, u razvijenim zemljama sa dugom demokratskom tradicijom ne da nije ovakav poslovnik i ne da se ne donose zakoni na ovakav način i ne saziva narodna skupština, nego u tim zemljama postoji prvo čitanje zakona – je l' tako, gospodine ministre? – drugo čitanje zakona; dolazi se pred nadležne odbore; onda se ide na plenarnu debatu i mnogo je veće vreme razmatranje po amandmanima.

A to što vi opravdavate što je Demokratska stanka, odnosno to propalo „žuto preduzeće“, donela na stotine zakona koji ne da su neprimenljivi, nego sada direktno utiču na veoma loš život naših građana, poput Zakona – je l' tako,

gospodine Jojiću? – o izvršnom postupku, pa privatni izvršitelji mogu da deru kožu građanima, pa se ljudi šikaniraju... Pa Zakon o radu koji su doneli, pa svi takozvani sistemski zakoni, koji su navrat-nanos prevedeni...

Čak smo imali priznanje tadašnjeg predsednika Parlamenta, pa i ljudi iz Vlade, iz vrha Demokratske stranke i od ove Mišćevićke, koje ste preuzeli u svoje okrilje, da su mnoge zakone preveli od drugih zemalja; uzimali ste od onih koji su pohrlili u EU. Takvi zakoni se sada implementiraju u našoj zemlji, a građani imaju veliku štetu.

Dakle, ne samo da nije u skladu sa demokratskim principima, nego jednostavno vređa tradiciju ovog skupštinskog doma. Ako hoćete, otići ću do naše bogate riznice skupštinske biblioteke da vam donesem kako su izgledale skupštinske rasprave i kakav je Poslovnik bio između dva svetska rata.

PRESEDAVAJUĆI: Ne razumem gde sam prekršio Poslovnik u vezi s članom 107.

(Nataša Sp. Jovanović: Dostojanstvo Narodne skupštine.)

Dostojanstvo Skupštine? U redu. Možda je tako kako vi kažete, ali svi su mogli da repliciraju i da imaju povrede Poslovnika, a sad bih da nastavimo po amandmanima.

(Nataša Sp. Jovanović: Tražim da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje.)

Skupština će se izjasniti u danu za glasanje.

Reč ima narodni poslanik dr Ana Stevanović.

Izvolite.

ANA STEVANOVIĆ: Zahvaljujem, predsedniče.

Kao što se tiče svih ostalih članova, mi smo podneli amandman da se i ovaj član zakona briše, zato što smatramo da je zakon strahovito loš i da ne postoji taj amandman kojim se ovaj zakon može popraviti.

Pre nego što uvedete dualno obrazovanje, savetujemo ministru, Ministarstvu i svim ostalim akterima koje se bave obrazovanjem u našem društvu da naprave korenitu reformu školstva u Srbiji. Mi koji smo radili u obrazovanju svesni smo da nam iz osnovnih škola dolaze deca koja su funkcionalno nepismena. Među njima, nažalost, ima i učenika koji završe osnovnu školu sa odličnim uspehom. Imate vukovaca koji dođu u srednju školu, koji, nažalost, ne znaju da razmišljaju, ne znaju da misle iako imaju odlične ocene, sve petice, čak i Vukove diplome, tako da u ovom slučaju vidimo da ocena nije merilo znanja i hiperprodukcija vukovaca, odličnih učenika nikako ne može biti dobra.

Pre nego što primenite i uvedete dualno obrazovanje, svaka reforma koja je usmerena na sticanje funkcionalnog obrazovanja naših učenika jeste dobra. Jer

ukoliko nemamo učenike koji su osposobljeni da misle, koji mogu da razluče dobro od lošeg, koji mogu da primene znanje koje su stekli u osnovnoj školi, onda nemate aktivne građane ovog društva.

Leonardo da Vinči je rekao da učenje nikada ne iscrpljuje um, tako da vas molim da stvorite takvu reformu gde će učenje biti zadovoljstvo učenika. Velika je predrasuda da đaci ne vole da uče. Đaci vole da uče, ali vole da uče zanimljive i kvalitetne sadržaje. Osavremenite programe i uvedite atraktivne sadržaje u kojima će đaci uživati. To će biti suštinska reforma obrazovanja. Bez toga ne možete i nemojte pristupati dualnom obrazovanju. Neće biti efikasno, neće biti dobro i učiniće ogromnu štetu našem obrazovnom sistemu, koji je, već ste i sami svesni, uveliko urušen, uveliko loš, iako je obrazovanje jedan od krucijalnih temelja ne samo našeg već svakog društva. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 27. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici Marko Atlagić i Marijan Rističević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, poštovani predsedavajući, prvo da se skloni ono piće tamo, onaj vinjačić da se skloni, jer moj kolega poljoprivrednik ne može da uđe, on se leči. Ako može da se skloni ono tamo iz redova stranke bivšeg režima, onaj viski, vinjak, šta je.

Dame i gospodo narodni poslanici, dokumenti, Privredna komora, ugovori, to je dobro, da znamo koliko imamo kuvara, krojača, koliko ćemo imati kuvara, krojača, strugara, glodača. Dobro je imati evidenciju.

Družina se po predvodniku prepoznaje. Poznaje i prepoznaje. Zamislite čoveka, a ja sam bio njegov omiljeni poslanik, koji je iz patriotskih razloga išao, istine radi, da proba tog pečenog vola na Palama. Zamislite sada, da može da vidi, mislim da bi se tri puta u grobu preokrenuo kada bi video ko mu zastupa stranku.

Dame i gospodo narodni poslanici, moramo imati evidenciju i zbog dobrih kuvara, zbog dobrih majstora, zavarivača, strugara, da znamo tačno šta imamo, šta ćemo imati u budućnosti, da možemo da vidimo šta su privredne prilike i neprilike, a šta nam školstvo daje, da možemo to da usklađujemo.

Bez fizičkog rada nema ničega. Svaka čast umnom radu, svaka čast arhitektima, svaka čast IT inženjerima, ali ja tvrdim i dalje da bez tog majstora, bez tih zlatnih ruku ništa veliko ne možemo da napravimo. Zamislite da smo imali tu evidenciju, ne bi morali da traže Tadžetina Tadžija da dođe iz Turske, iz

njujorške avenije, da šije odelo „Zgrabinovcu“ od 10.000 evra. A ni ovaj ovde što galami ne bi morao da ide u londonsku robnu kuću i na Maldive da vidi dobrog kuvara i da kupi dobro odelo. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Marko Atlagić.

Izvolite.

MARKO ATLAGIĆ: Poštovani potpredsedniče, reč je o registru koji vodi Privredna komora oko ovih ugovora. Mislim da je to izuzetno dobro rešenje. Da ne bi bilo zabune, te ugovore vodi i škola, posebno se pedagozi škola brinu unutra, ali je dobro što i Privredna komora to vodi.

Čuli smo danas i juče, čitav dan, poslanici stranke bivšeg režima stalno kritikuju Privrednu komoru i njeno učešće u vaspitanju i obrazovanju, posebno u dualnom obrazovanju. S tim u vezi, izvinjavam se svim nastavnicima, profesorima, učenicima, pa i roditeljima koji se bave vaspitanjem i obrazovanjem što poslanici bivšeg režima ne znaju da u unapređivanju i sprovođenju savremenog vaspitanja i obrazovanja u svetu sudeluju privredne komore, škole i poslodavci. To svi znaju, većina roditelja i oni koji se bave vaspitanjem i obrazovanjem, a, evo, naši poslanici iz bivšeg režima to ne znaju, jer na taj način žele nas vratiti u srednji vek.

Dakle, smatram da je ovaj član odlično koncipiran. U tom smislu, zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Na naziv iznad člana 28. i član 28. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Aleksandra Jerkov, Goran Ćirić, Balša Božović, Gordana Čomić, Dragoljub Mićunović, Nataša Vučković, Vesna Marjanović, Dejan Nikolić, Maja Videnović, Radoslav Milojević, Goran Ješić, Tomislav Žigmanov, Dušan Petrović, Veroljub Stevanović i Dušan Milisavljević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Gordana Čomić.

Izvolite.

GORDANA ČOMIĆ: Zahvaljujem.

Narodna poslanica, naravno. Ja imam identitet koji je u saglasju sa slučajem izbora pola kojim sam rođena. A znam i srpski jezik, gde se imenice slažu po broju, rodu i padežu, što za član 28. ne bi moglo da stoji.

Zašto smo predložili da se briše član 28? Naravno zato što smatramo da je ceo Predlog zakona o dualnom obrazovanju loš, da ne može ni na koji način ideologija bede i siromaštva doprineti razvoju Srbije korišćenjem besplatnog dečjeg rada i da se ne može izmišljanjem i folklorom zameniti ozbiljan dijalog u razvoju obrazovanja u društvu. To je šteta zajednička i mi odustati nećemo od toga da štetu pokušamo da smanjimo.

Član 28. govori o upisu u registar. Nezavisno od toga da li ćete prihvatiti brisanje, ovde imate i u drugom i u prvom stavu problem sa dve teme vezane za registre, za elektronsku formu i za štampanu formu. Prva je Zakon o zaštiti podataka o ličnosti. Druga je drugi stav ovog člana koji kaže: „Kopiju ugovora iz stava 1. ovog člana poslodavac može dostaviti u štampanoj ili elektronskoj formi“.

Nije da je nemoguće da elektronska forma ima kopiju, ali malo je verovatno. Kopija se odnosi na štampanu formu; kada imate original; imate original ugovora, imate original izvoda, pa pečat, pa svašta, pa onda uradite kopiju, pa overite, kako već ide. Dakle, šta bi bila kopija u elektronskoj formi? Biće malo problem za primenu kada budete radili podzakonske akte. Ako se misli na to da se dostavlja ili u elektronskoj formi ili se napravi kopija od štampane forme pa se skenira, tek onda imamo problem, jer ništa nismo razumeli o tome šta je e-uprava. Hvala. **PREDSEDAVAJUĆI:** Prvo moram da odgovorim kolegici Čomić.

Meni je žao što ja nemam vašu hrabrost i znanje da se suprotstavim Odboru za standardizaciju srpskog jezika pri Srpskoj akademiji nauka. Zaista nemam, i žao mi je zbog toga, pa ću ipak postupati po njihovim pravilima.

Po Poslovniku reč ima narodni poslanik Branimir Rančić.

Izvolite.

BRANIMIR RANČIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Mislim da ste pogrešili i prekršili član 107, dostojanstvo Narodne skupštine, zato što dozvoljavate upotrebu reči koje ne postoje u srpskom jeziku. Reč „poslanica“ ne prepoznaje se u političkom smislu, već samo reč „poslanik“. Ali, napominjem, u Novom zavetu postoje poslanice apostola Pavla koje su upućene Rimljanima, Korinćanima, Galaćanima, Efežanima, Filipljanima, Kološanima i Solunjanima. Prema tome, narodni poslanik može da izabere gde bi želeo da se nađe u ovim poslanicama. Hvala lepo.

PREDSEDAVAJUĆI: Kolega Rančiću, ne smatram da sam prekršio Poslovnik, niti gramatička pravila, niti imam nameru da kvarim čistotu srpskog jezika. A narodni poslanici imaju pravo da traže da ih privatno zovu kako ko hoće.

Po Poslovniku reč ima narodni poslanik Gordana Čomić.

GORDANA ČOMIĆ: Zahvaljujem.

Prekršili ste čl. Poslovnika 27. i 107. u direktnom obraćanju kolegici, narodnoj poslanici, sa vašim ličnim emocionalnim stavovima o tome za šta ja imam ili nemam hrabrosti. Vi možete da branite svoj stav, neutemeljeno ili utemeljeno, to je vaše pravo i kao predsedavajućeg i kao poslanika, kao što ja

branim svoj stav da znam ko sam, da znam da sam žena i da govorim jezikom u kom se slažu rod, broj i padež.

Nije potrebno hrabrosti za raditi ispravnu stvar. A da nije i u Srbiji i širom sveta pre sto godina bilo žena dovoljno hrabrih da kažu „ja sam žena i imam prava, ja sam polovina čovečanstva i hoću pola od svega“, ne bi ovde sedela nijedna žena, ne bi sedela nijedna narodna poslanica. I zajednička bi šteta bila i za Srbiju, i za narodne poslanike, i za narodne poslanice i za sve one koji smatraju da bolje od žene znaju kako se ona zove, šta treba da misli, kakav stav treba da ima i šta treba da radi.

Potpuno vas razumem, razumem da imate strah od toga što su žene u politici, ali to vam je što vam je. Nas će biti samo sve više, sve do jedne poslanice, predsednice, potpredsednice i slično. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Ne razumem vašu povredu Poslovnika. Žao mi je, ja sam samo rekao da nemam hrabrosti da se borim protiv Srpske akademije nauka, pogotovo što je po tom predmetu izvestilac Odbora za standardizaciju srpskog jezika bila žena.

Na član 28. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici: zajedno Zoran Krasić, Vjerica Radeta i Dubravko Bojić, zajedno Marinika Tepić, Zoran Živković, Jovan Jovanović, Aleksandra Čabraja i Sonja Pavlović, zajedno Branka Stamenković, Ljupka Mihajlovska, Ana Stevanović, Vladimir Đurić i Jasmina Nikolić, i zajedno Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Nenad Konstantinović, Goran Bogdanović i Zdravko Stanković.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Vjerica Radeta.

Izvolite.

VJERICA RADETA: Član 28. govori o upisu u registar. Zaista, i kada ne bismo bili apsolutno protiv donošenja zakona o dualnom obrazovanju, ovde bi moralo da se interveniše.

Dešava se da dva zakona budu u koliziji i dešava se da zakon bude u koliziji sa Ustavom Republike Srbije, ali mi ovde imamo koliziju dva člana, člana 27. i člana 28. Prosto neverovatno!

Vi kažete da je poslodavac dužan da Privrednoj komori Srbije dostavi ugovor o dualnom obrazovanju. Naravno, posebna je priča da je mešanje Privredne komore u ovaj posao odličan izvor korupcije, ali o tome smo govorili, i još ćemo. Dakle, kažete: „Poslodavac je dužan da Privrednoj komori Srbije dostavi ugovor o dualnom obrazovanju“, i onda u stavu 2 – kopiju tog ugovora poslodavac može dostaviti u štampanoj ili elektronskoj formi. Pre toga, u članu 27. kažete da se ovaj registar vodi kao jedinstvena elektronska baza podataka.

Kako je onda moguće dostavljati primerak ovog ugovora u štampanoj formi? To jednostavno nije u skladu sa prethodnim članom kojim ste predvideli jedinstvenu elektronsku bazu podataka.

Naravno, ostaće, izgleda, do kraja ove rasprave nejasno zašto je Privredna komora umešana u ovaj posao. Verujte, ako ne daj bože dođe do primene ovog zakona, iskreno se nadamo da neće, vrlo brzo, svega nekoliko meseci posle toga novine će biti pune informacija o korupciji između poslodavaca i Privredne komore. Sprečite to, povucite ovaj zakon, gospodine Šarčeviću.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Ana Stevanović.

ANA STEVANOVIĆ: Zahvaljujem.

Takođe ponovo zahtevamo svojim amandmanom da se i ovaj član zakona o dualnom obrazovanju briše i apelujemo na još jednu korenitu reformu, koja je prekopotrebna našem obrazovnom sistemu, počev od predškolskog, preko osnovnoškolskog, sve do srednjoškolskog obrazovanja. Morate postaviti obrazovanje da bude takvo da gradi inteligenciju i karakter naših učenika. Pozivam se ovde na citat Martina Lutera Kinga, koji je rekao da je „inteligencija plus karakter jednako cilj koji znači sigurnu i pravu edukaciju“.

Cilj svakog obrazovanja jeste i treba da bude da izgradi karakter učenika. Dualno obrazovanje, onako kako je predviđeno zakonom, ne može da gradi karakter učenika, niti da neguje pozitivne potencijale svakog učenika. Ovaj zakon od učenika pravi robove, pravi učenike, pravi buduće ljude koji ne znaju da misle, koji se plaše, koji će biti isključivo usmereni ka jednoj delatnosti, koji neće moći da se razvijaju. Svako društvo koje koči razvoj svojih pojedinaca ne može biti dobro, ne može biti pravedno društvo. Dualno obrazovanje, onako kako je zamišljeno, ne može da pruži pravedne uslove i pravednu startnu poziciju za sve učenike.

Molim vas još jedanput, znajući, nažalost, da nećete to učiniti, pozivam vas i apelujem na vas da povučete ovaj zakon iz procedure i da pre svega pristupite korenitoj reformi našeg obrazovanja, a ne da uvodite dualno obrazovanje, koje nikakav pozitivan pomak neće napraviti, naprotiv, i te kako će uništiti i uniziti ionako devastirani obrazovni sistem u našoj zemlji. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Sonja Pavlović.

Izvolite.

SONJA PAVLOVIĆ: Hvala.

Na stranu to, gospodine ministre, što smatram da Privredna komora ne treba da bude alfa i omega obrazovanja, o tome smo već više puta pričali, ono što je sporno u ovom članu, to je ova kopija ugovora iz stava 1. ovog člana – poslodavac može dostaviti u štampanoj ili elektronskoj formi.

Već sam jednom pitala vas, gospodine ministre, da li ministarstva komuniciraju međusobno, jer, evo, pre bezmalo deset dana mi smo usvojili Zakon o elektronskom poslovanju. Ovde imamo u članu 27: „Registar iz stava 1. ovog člana vodi se kao jedinstvena elektronska baza podataka“. Znači, tu je definisano kako se vodi elektronsko poslovanje, šta je elektronski dokument i sad odjednom imamo u štampanoj formi kopiju ugovora.

To ne bi smelo da se dešava. Ako smo usvojili jedan zakon, on nije usvojen u nekoj drugoj državi, usvojen je ovde, kažem, ima bezmalo deset dana, onda moramo ići do kraja i poštovati taj zakon, ne možemo ovim zakonom da negiramo zakon koji se odnosi na elektronsko poslovanje. Zaista smatram da je ovo mesto koje bi moralo da se ispravi u ovom zakonu. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 28. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici prof. dr Marko Atlagić i Marijan Rističević.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Marko Atlagić.

Izvolite.

MARKO ATLAGIĆ: Poštovani potpredsedniče, ovde se radi o instruktoru. Dakle, vrlo je dobro što je Vlada Republike Srbije u ovom članu 29. odredila četiri elementa koja instruktor treba da poseduje...

(Predsedavajući: Dvadeset osam, kolega Atlagiću.)

Izvinjavam se, član 28, a to je osam dana, radi se o osam dana. Dakle, dozvolite da još jedanput kažem da je ugovor jako bitan; on sadrži elemente koje treba poslodavac da ispuni i, s druge strane, koje škola treba da ispuni.

Sve u svemu, kritike koje se odnose na Privrednu komoru nisu dobre, jer upravo se savremena koncepcija vaspitanja i obrazovanja u svetu zasniva na tome da privredne komore, škole i poslodavci, kao tri faktora vrlo bitna u dualnom obrazovanju, preuzimaju odgovornost. Zašto? Zato što u budućnosti dobijamo kvalitetnije obrazovanje i vaspitanje, a sve u smislu bolje produktivnosti i bolje zarade naših budućih radnika, u celini.

Stranka bivšeg režima zauzima se za suprotno. To su zaista dve koncepcije, vrlo različite. Zato se SNS zalaže za savremeno i kvalitetnije obrazovanje, u kome će proizvodnja i ekonomski odnosi biti na prvom mestu. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, ugovor se mora dostaviti u roku od osam dana Privrednoj komori. To je dobro, da što pre znamo šta možemo očekivati – koji profili, koja zanimanja. Posebno je to bitno zbog retkih zanata, retkih profesija, recimo, draguljar, brodograditelj, zlatar. To je veoma bitno.

Navešću praktične razloge. Ne mora onda „Zgrabinovac“ kupovati u inostranstvu satove od 50.000 evra i na to potrošiti 200.000 evra. Naši draguljari, zlatari i časovničari mogu da se udruže, otvore radnju i naprave taj časovnik, na opšte zadovoljstvo. Verujem da će napraviti čak bolje nego u inostranstvu. Tako ćemo dobiti robnu marku; tako ćemo, na ponos naše elite koja je opljačkala narod, steći priliku da zanatlijama koje su opljačkali, čije očeve su opljačkali, deo novca vrata kroz te retke zanate.

Zato treba da znamo koje profile ćemo imati i da ti retki zanati dođu što pre, jer će time novac ostajati ovde. A onda će ti radnici da ga troše ovde, neće otići napolje za stranu radnu snagu, pa će oni da ostave PDV, akcize u trgovini, na pumpama. Tako će rasti budžet, kroz budžet će rasti rashodi, rašće penzije i plate itd., i to je veoma bitno.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na naziv Glave V, naziv iznad člana 29. i član 29. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Aleksandra Jerkov, Goran Ćirić, Balša Božović, Gordana Čomić, Dragoljub Mićunović, Nataša Vučković, Vesna Marjanović, Dejan Nikolić, Maja Videnović, Radoslav Milojević, Goran Ješić, Tomislav Žigmanov, Dušan Petrović, Veroljub Stevanović i Dušan Milisavljević.

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Jerkov.

Izvolite.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem, „potpredsednice Arsić“.

Dakle, član 29. govori o instruktorima koji će obučavati decu koja će se nalaziti u fabrikama. Između ostalog, kada se govori o nadležnostima instruktora, kaže se da „instruktor, u saradnji sa koordinatorom učenja kroz rad, realizuje, vodi i nadzire učenje kroz rad kod poslodavca“.

Gospodine Šarčeviću, za to ljudi završavaju nekakve fakultete, pa se četiri godine školuju da bi mogli da vode učenje, da organizuju učenje kroz rad itd. Znam da kod vas u stranci ti fakulteti traju znatno kraće: poraniš jedno jutro, pa diplomiraš, doktoriraš, magistriraš, šta ti je već potreba u tom momentu.

Kada govorimo o modernim tendencijama u svetu obrazovanja, kada se pozivate na Strategiju o razvoju obrazovanja do 2020. godine, za koju nama prebacujete, morate da znate da se trenutno veliki problemi nalaze u tome što čak i oni nastavnici u srednjim stručnim školama nisu imali dovoljno pedagoških predmeta, obuke iz pedagogije, iz pedagoške psihologije itd. da bi mogli da rade sa decom. Vi sada hoćete, gospodine ministre, da nekom ko je, kako u sledećem članu vidimo, završio obuku od 40 sati poverite da uči decu bilo čemu. Ne znam, vi ste pedagog, vi ste radili u školi i prosto je neverovatno da nekome ko je završio obuku od 40 sati poveravate ovako važan posao kao što je vođenje nastave, nadzor učenja kod poslodavca. Zaista se ljudi školuju godinama da bi mogli da obrazuju decu, a ne 40 sati. Čak je i za vaše uslove malo previše.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Miletić Mihajlović.

MILETIĆ MIHAJLOVIĆ: Poštovani predsedavajući, gospodine ministre, dame i gospodo narodni poslanici, ne bih stavljao nikakvu primedbu na ovo što je koncept ovog zakona, pa ni u ovom delu koji se tiče instruktora i koordinatora. Dakle, reč je o licu koje, naravno, prolazi određenu obuku u cilju da može da rukovodi obučavanjem učenika, ali podrazumeva se da je reč o osobi koja vlada poslom i znanjem u svom zanimanju. To je osnovno, i samo takav čovek može da nauči mladog čoveka, odnosno učenika tom poslu, profesiji itd.

Takođe, naglašavam, u ovom procesu obrazovanja postoji drugo lice, a to je koordinator – oni su saradnici i zajedno prate. Ono što nedostaje, uslovno rečeno, instruktoru, to poseduje koordinator, jer on je školski čovek, dolazi iz oblasti pedagogije i metodike. Na kraju krajeva, oni zajedno prate razvoj učenika kroz učenje, kroz rad i sticanje kompetencija i zajedno učestvuju u ocenjivanju.

Prema tome, nemojmo idealizovati, učenje kroz rad je neposredno učenje kroz tehnološki proces, a za to je potreban čovek, odnosno stručnjak koji zna taj posao, a tu je instruktor da se zajedno kroz rad, odnosno kroz saradnju dopunjuju i uspešno vode učenika do konačnog sticanja kompetencija. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 29. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici: zajedno Vjerica Radeta, Vesna Nikolić Vukajlović i Zoran Krasić, zajedno Marinika Tepić, Zoran Živković, Jovan Jovanović, Aleksandra Čabraja i Sonja Pavlović, zajedno Branka Stamenković, Ljupka Mihajlovska, Ana Stevanović, Vladimir Đurić i Jasmina Nikolić i zajedno Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Nenad Konstantinović, Goran Bogdanović i Zdravko Stanković.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Vjerica Radeta.

Izvolite.

VJERICA RADETA: Član 29. govori o instrukturu i objašnjava kako je i koje je lice instruktor. Između ostalog, kažete da je to lice koje je „obavilo obuku za instruktora i ima potvrdu o položenom ispitu za instruktora (u daljem tekstu: licenca)“. Pa onda kažete: „Instruktor u procesu ocenjivanja učenja kroz rad saraduje sa koordinatorom učenja kroz rad“. Znači, postoji i koordinator. Pa onda o broju učenika itd.

Šta su ovde bitna pitanja? Taj instruktor, da li će on biti zaposlen kod toga poslodavca? Da li će poslodavac plaćati i njega ili će njega plaćati neko iz budžeta, na neki način? Koji je to dobrotvor poslodavac koji je došao dosad u Srbiju koji će uzeti za neku siću tu decu da mu rade kroz dualno obrazovanje i još tog instruktora da plaća? Ko će davati te licence? O čijem trošku se licenciraju ti instruktori?

Zar nije bolje, zar nije normalnije ono što imamo danas – stručna škola, redovni predmeti, opšti predmeti, stručni predmeti i ljudi majstori, inženjeri, u zavisnosti od toga koji se profil školuje, da uče te mlade ljude zanatu ukoliko žele da završe zanat?

Ovo je zaista nešto što je neprimenjivo. Eto, najjednostavnije da vam kažem, ovo je neprimenjivo. Verujte, ministre, vrlo brzo ćemo se videti ovde, da raspravljamo o izmenama i dopunama ovog zakona.

Niste sagledali...

(Predsedavajući: Privedite kraju, koleginice.)

Evo, završavam.

Niste sagledali realno stanje i ovo je jedan od dokaza.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Sonja Pavlović.

Izvolite.

SONJA PAVLOVIĆ: Hvala.

Ova instruktaža bez ozbiljnog pedagoškog znanja, zaista mislim da ne bi trebalo da bude prihvaćena, pre svega od Ministarstva, jer onda je Ministarstvo u koliziji.

Evo, nema ni pola godine kako su dve generacije svršenih studenata Muzičke akademije u Beogradu, koji su i master završili i rade već tri-četiri godine, morale da se vrate u studentske klupe i da zbog pogrešnog bodovanja po „Bolonji“ u odnosu na generacije koje su došle posle njih dodatno slušaju i polažu pedagoške predmete kako bi mogli da se bave svojim poslom. Pričamo o svršenim studentima Muzičke akademije sa master diplomama, ljudima koji rade u stručnim školama. Znači, morali su dodatno, bez obzira na to što su sve

odslušali, da zadovolje formu koju je propisalo Ministarstvo i da ponovo slušaju pedagoške predmete koje su odslušali ali su ti predmeti pogrešno bodovani. Znači, zbog greške su morali ceo ciklus da okrenu još jednom.

Mi sad pričamo da će neko sa nekim pedagoško-didaktičkim kursom moći da edukuje ljude od petnaest godina. Mislim da je to stvarno nedopustivo i da to ni slučajno ne biste smeli da dozvolite, gospodine ministre. Hvala najlepše.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Branka Stamenković.

Izvolite.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Hvala.

Nama ne treba dualno obrazovanje, već sveobuhvatna reforma našeg zastarelog i nepravednog obrazovnog sistema. U tom smislu želim da se zahvalim ministru što je pre izvesnog vremena reagovao na apele iz naše poslaničke grupe uveravajući javnost da je ta reforma već počela. Pratićemo, javljaćemo vam kako to ide.

Najvažnije pitanje sada glasi – hoće li biti besplatnih udžbenika unutar te reforme? Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Na član 29. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici Marko Atlagić i Marijan Rističević.

Reč ima narodni poslanik Marko Atlagić.

MARKO ATLAGIĆ: Poštovani potpredsedniče, ovde se radi o instruktoru, o četiri karakteristike koje on mora posedovati. Zaista je izvanredna kombinacija: koordinator koji je zadužen za dualno obrazovanje u školi i instruktor u preduzeću u kojem uči kroz rad i za rad. To je izuzetno dobra kombinacija.

Šokiran sam, gospodine ministre i gospodine potpredsedniče, kada poslanik iz stranke bivšeg režima kaže da će učenici bolje razmišljati ako ne idu na praksu. Pa, ona je – narodni poslanik koji ima doktorat iz kreativnosti – pobila i Komenskog, čuvenog! Izvinjavam se nastavnicima, profesorima, osnovnim i srednjim školama i fakultetima. To su nečuvane reči, izgovorene večeras u ovom visokom domu. Upravo je obrnuto: SNS i ministar, koji ima izuzetno bogato iskustvo u ovom delu, zalažu se za to da naši učenici poseduju i praktičnu i teorijsku nastavu, kako bi što bolje rezultate postigli ne samo u učenju već i u radu, a onda u budućnosti imali i bolji dohodak.

Dakle, još jednom, zaista sam začuđen, kao da smo dva sveta. Zapravo i jesmo – mi smo svet rada, reda i discipline, a drugi su svet nerada, neodgovornosti i nediscipline. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, biti instruktor u dualnom obrazovanju biće velika čast i za poslodavca i za zaposlenog. Posebno na ceni treba da budu instruktori za retka zanimanja, draguljare, zlatare, da onih 500.000 evra ostane u zemlji, što je predsednik stranke bivšeg režima dao za satove, časovnike.

Druga stvar, krojači skupocenih odela – zašto mi ne bismo imali svog Tadžetina, da šije skupa odela? Više stotina hiljada evra, koje je zajedno sa Miškovićem dao predsednik stranke bivšeg režima u narodu poznatiji kao „Zgrabinovac“, ostalo bi u zemlji.

Bogatstvo koje su oni zgrnuli proizvođači nepravdu, nesreću, siromaštvo napravilo je još gori efekat i za decu i za roditelje, pošto je to bogatstvo koje je nagomilano proizvelo siromaštvo. Sebi su priuštili nepotrebne stvari, bez kojih mogu, ali zato su proizveli siromaštvo.

Evo, tvorac Poslovnika, iz stranke bivšeg režima, dobacuje.

Sebi su gomilali bogatstvo koje im ne treba, a time je društvo osiromašilo.

Ovim se vraća novac siromašnima, da mogu u samoposluzi da kupuju robu. Za to što će praviti skupe satove dobiće dobre plate i to će da troše. Od toga će država imati 20% odmah u svojoj kasi kroz PDV. PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima ministar Šarčević.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Dužan sam da kažem, ponovo, da nismo prepisivali od Nemaca, Austrijanaca, jer, recimo, kod njih nema koordinatora u učenju kroz rad.

Isključivo, ovaj praktični deo rade baš instruktori iz kompanija, koji tamo uopšte ne moraju imati nikakva pedagoška ni zvanja ni iskustva, tako da kombinacija ova dva čoveka koji će raditi sa mladim ljudima upotpunjava i jednu i drugu sliku i priliku. Znači, najbolja praktična znanja će pokazati čovek koji najbolje poznaje rad na toj mašini. Njega, piše u zakonu, plaća poslodavac. Licence koje mora da stekne plaća Komora. Koordinator učenja uz rad je naš nastavnik iz srednjeg stručnog obrazovanja, koji je stekao sva pedagoška zvanja, i njega plaća država, Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.

Uzmite samo primer: u Zakonu o visokom, nedavno usvojenom u ovoj skupštini, uveli smo kategoriju predavač iz radnog odnosa ili, u žargonu, industrijski predavač. U mnogim granama privrede, naročito u IT sektoru, imate ljude koji rade izuzetno kvalitetno, kao što su kompanije „Majkrosoft“ i druge, koji su i te kao poželjni da nadomeste manjak profesorskog kadra koji nam ova struka traži. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 29. amandman, sa ispravkom, zajedno su podneli narodni poslanici Balint Pastor, Elvira Kovač i Arpad Fremond.

Vlada i Odbor za obrazovanje, nauku, tehnološki razvoj i informatičko društvo prihvatili su amandman, a Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo smatra da je amandman u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom Republike Srbije. Konstatujem da je ovaj amandman postao sastavni deo Predloga zakona.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na naziv iznad člana 30. i član 30. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Aleksandra Jerkov, Goran Ćirić, Balša Božović, Gordana Čomić, Dragoljub Mićunović, Nataša Vučković, Vesna Marjanović, Dejan Nikolić, Maja Videnović, Radoslav Milojević, Goran Ješić, Tomislav Žigmanov, Dušan Petrović, Veroljub Stevanović i Dušan Milisavljević.

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Jerkov.

Izvolite.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem.

Ovde se kaže da ti instruktori koji će obučavati našu decu imaju četrdeset sati obuke, i to je otprilike sve što su ti ljudi naučili o pedagogiji, radu sa decom, metodici nastave, svemu što ljudi koji se bave drugim zanimanjima godinama uče na fakultetima koje pohađaju.

Veliki problem trenutno, u svim udruženjima koja se bave obrazovanjem u našoj zemlji, o čemu gospodin Rističević koji vas zagovara ne bi ništa znao, jeste to što čak i na profesorskim smerovima nastava metodike nije tretirana na pravi način.

(Predsedavajući: Kolega Rističeviću, ne ometajte ministra dok govori koleginica Jerkov.)

Studenti, budući profesori, ne dobijaju dovoljno nastave iz pedagoških predmeta, iz predmeta koji bi im pomogli da sutra rade sa decom, a nastavnici u srednjim stručnim školama gotovo uopšte nemaju takvih predmeta. Zbog toga se vodi čitava kampanja, EU daje pare za to, da se i oni nastavnici koji nisu na profesorskim fakultetima sada nekako obuče da rade sa decom, da se i njima uvedu pedagoški predmeti i da oni ne uđu u učionice, u rad sa decom, a da pritom nisu pripremljeni na to kako se sa decom radi.

Šta sada vi ovim zakonom nudite? Nudite potpuno suprotno: decu na obuku dajete nekome ko je prošao kurs od četrdeset sati. Dakle, taj je pet dana nedeljno odlazio na nekakav kurs i odjednom je naučio sve ono što su ljudi godinama studirali. Rekla sam vam, kod vas to studiranje malo brže ide, ali četrdeset sati je čak i za vas premalo.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko želi reč? (Ne.)

Na član 30. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici: zajedno Zoran Krasić, Ružica Nikolić i Vjerica Radeta, zajedno Marinika Tepić, Zoran Živković, Jovan Jovanović, Aleksandra Čabraja i Sonja Pavlović, zajedno Branka Stamenković, Ljupka Mihajlovska, dr Ana Stevanović, Vladimir Đurić i mr Jasmina Nikolić i zajedno Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Nenad Konstantinović, Goran Bogdanović i Zdravko Stanković.

Reč ima narodni poslanik Ružica Nikolić.

RUŽICA NIKOLIĆ: Na član 30. Predloga zakona o dualnom obrazovanju podneli smo amandman kojim tražimo njegovo brisanje.

Ovaj član se odnosi na obuku i licencu za instruktora. Definisali ste da je instruktor lice koje je zaposleno kod poslodavca, koje neposredno obezbeđuje da se tokom učenja kroz rad realizuju sadržaji nastave i odgovorno je za to da učenici steknu kompetencije propisane standardom kvalifikacija.

Polaganje ispita za instruktore i sprovođenje ispita obavlja komisija koju obrazuje Privredna komora Srbije, u čijem sastavu imamo stručnjaka za odgovarajuću oblast rada i najmanje jednog predstavnika kojeg predlažu Ministarstvo i Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja.

Ono što je sporno u ovom članu Predloga zakona, za koji mislimo da ne treba da se donese, jeste nepostojanje jasnih kriterijuma za izbor članova komisije. Takođe, ovde su izostale jasne odredbe o uslovima koje članovi komisije treba da ispunjavaju i daju se široka diskreciona ovlašćenja Privrednoj komori Srbije.

Zatim kažete – troškove izdavanja licence i troškove obuke i polaganja ispita za instruktore snosi poslodavac. Zar vi stvarno mislite da će poslodavac, kojem ovim predlogom zakona omogućujete izrabljivanje učenika, koji će učenike koristiti kao najjeftiniju radnu snagu, sebe izlagati dodatnom trošku?

U poslednjem stavu ovog člana se kaže: „Program obuke, bliže uslove i druga pitanja od značaja za polaganje ispita za instruktora, na predlog Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja, propisuje ministar.“ Znači, sva pitanja vezana za polaganje ispita poveravate ministru umesto da ih zakonom uredite i otklonite sve mogućnosti zloupotrebe.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Zoran Živković.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Instruktor, koordinator, kurs od četrdeset sati, sprovodi ga Privredna komora, plaća ga poslodavac... Šta radi Ministarstvo u celom tom procesu?

Četrdeset sati kursa, to su kursadžije. Čini mi se da se tu stvara velika opasnost da Privredna komora napravi sporazum o saradnji sa nekim televizijama, pa da se ti kursevi sprovode na „Farmi“, šta beše još, u „Zadruzi“, „Parovima“, otkud znam šta sve. To sigurno ne može da donese neku veliku korist učeniku koji treba tu nešto da nauči, a da sutra to i sprovede na svom radnom mestu, kad završi školu, i da mu još to bude garantovano radno mesto bar za neki period vremena.

To se pre trideset-četrdeset godina, sećamo se ministar i ja, zvalo „interna kvalifikacija“. Koja je razlika sada između te dve stvari? Da li neko ko prođe obuku tog kursadžije može sutra da pređe i radi u nekoj drugoj firmi? Naravno da ne može, zato što je naučio specifične poslove i veštine koje su vezane za tu firmu. Čak i da se druga firma bavi sličnim ili istim poslom, ne znači da će njegovo znanje, odnosno veštine biti dovoljne da pređe tamo i da tamo može da radi normalno.

Prema tome, ovo je dualno obrazovanje i sada smo shvatili da je to posao za kursadžije. Recimo, malopre je bio neki primer kuvara, kako će Privredna komora kuvare da obrazuje? Dokaz da na Palama nije pečen vo očigledan je i ovde prisutan, tako da mislim da ta tema više ne može da bude na dnevnom redu. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Branka Stamenković.

Izvolite.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Hvala.

Samo kratko bih podsetila na suštinu: nama ne treba dualno obrazovanje, nama trebaju besplatni udžbenici. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar gospodin Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Da ponovim još jednom, u praksi postoji tzv. dualni tim, da ga tako nazovemo. Tamo je profesor praktične nastave, koji se sada zove koordinator, koji ima sve ingerencije i kvalifikacije o kojima pričamo, ali nema tehnološka znanja na novoj tehnologiji, mašinama koje treba da obuču učenika u procesu učenja uz rad. A, da ne govorimo o običnim mašinama, savremena preduzeća uglavnom imaju kompjuterizovane procese, da li je to sečenje štofova, da li je to sečenje drveta, nameštaja, obrada metala, to biste mogli da obiđete, da vidite. Tako da nisu kursadžije, nego ljudi koji su kompetentni za svoj uski profil ili širi profil, ali oni su tu u tandemu sa ljudima koji imaju pedagoška zvanja ili veštine.

Inače, u moje vreme je postojala institucija ubrzanog studiranja. Ja pamtim taj period, lično sam ga koristio i završio osnovne studije pre roka, za tri godine. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 30. amandman, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici Marko Atlagić i Marijan Rističević.

Reč ima narodni poslanik Marko Atlagić.

MARKO ATLAGIĆ: Poštovani potpredsedniče, ovde se govori da obuku za instruktore sprovodi Privredna komora Srbije. Pitali su ko su instruktori. Mene čudi da poslanici sa visokim obrazovanjem, pa i srednjim, ne znaju ko su instruktori a ko su koordinatori.

Poštovane dame i gospodo, i instruktori i koordinatori u principu imaju visoko obrazovanje. Instruktori nisu kursadžije, ovo što ministar kaže, već im treba četrdeset časova, a to je jedan čas sedmično, u toku čitave godine, koji slušaju studenti a profesori predaju, da u preduzeću steknu, pored ostalog, i stručnopedagoške kompetencije kako bi u saradnji sa koordinatorom u školi doveli do ukupnog rezultata naših učenika.

Poštovani potpredsedniče, mi se zaista zalažemo, Srpska napredna stranka, da kombinujemo praksu i teoriju, jer na taj način možemo naše učenike dovesti do razmišljanja i do određenog uspeha. Mene ne čudi što se poslanici bivšeg režima ne zalažu za to, jer desilo se da je bivši predsednik Vlade, koji je bio savezni ministar, proizvodio vakcinu za kokoške, vakcinisao, a nije bio veterinar. E, zato se oni bore da nema dualnog obrazovanja, jer to više u budućnosti neće raditi. Hvala lepo.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, ovo je veoma bitno – ne treba čak ni četrdeset sati.

Vama savetujem, i Privrednoj komori – Petar Veliki je uradio veliku stvar u Rusiji, nije zvao ove džabalebaroške iz stranke bivšeg režima, već je zvao vrhunske majstore da podignu privredu Rusije.

Ovi što pričaju o digitalizaciji ne znaju ni kompjuter da upale, a kamoli da ga naprave. Mislim, ovi koji kažu „digitalna Srbija, ne treba nam poljoprivreda“. Poljoprivreda nam treba.

Ja vam savetujem da pored onih draguljara, da novac ostane u Srbiji, pozovete i trgovce. Dakle, ja vam savetujem da pozovete trgovce iz „Harodsa“, robne kuće u Velikoj Britaniji, da predstavnik koji je ovde najviše pričao, neradnik iz stranke bivšeg režima, ne mora da ide tamo da kupuje najskuplja odela već da taj novac ostane ovde.

Takođe vam savetujem da pozovete vinare iz vinarija – Bernar Arno, proizvodi vino „Dom Perinjon“, Domen Leroa, gospođa čija vinarija se tako zove, iz Francuske, i Egon Miler iz Nemačke – a ne da podržavamo neke muljatore, mutibariće, varajiće, koji uzmu 550.000 evra pa još parcelu moramo da platimo 500.000 evra. Platite vi ove instruktore, ministre, da nauče kako se prave kvalitetna vina koja koštaju 6.300–13.000 evra, s obzirom na to da mi imamo Frušku goru još uvek, nije on sve zauzeo, i idealni smo za tu vrstu posla.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 30. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Boško Obradović, Srđan Nogo, Marija Janjušević, Dragan Vesović, Ivan Kostić, Zoran Radojičić i Miladin Ševarlić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Narodni poslanik Dragan Vesović.

Izvolite.

DRAGAN VESOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Gospodine ministre, u čitavom zakonu, verovatno, za mene lično najsporniji član.

Ne spadam u grupu onih koji smatraju da dualno obrazovanje ne pokazuje brigu za našu mladu populaciju, ne spadam u grupu onih koji smatraju da je to neki vid robovskog rada ili slično. Mislim da tu ima dobre namere, ali ovaj član je meni potpuno nejasan i mislim da je to najslabija tačka u zakonu.

Drago mi je – jer vrlo često slušam od kolega iz Srpske napredne stranke kako mi ne čitamo zakon i ne znamo o čemu diskutujemo – malopre smo imali primer predstavnika SNS-a koji nije pročitao zakon. Voleo bih da mi pokaže gde piše da instruktor ima visoku stručnu spremu. Instruktor ima najmanje stepen zvanja koji ima učenik koga obučava i tri godine rada u tome.

To što oni ne čitaju, to je njihov problem. Lakše je reći drugom nešto što istinito nije, ali neka na tome ostane.

Ali, recite mi, ministre, zar je moguće da u amandmanu u kome Srpski pokret Dveri želi da vama kao ministarstvu da veće ingerencije vi ne vidite nikakvu logiku? Na svakom mestu u članu 30. gde piše „Privredna komora“ mi smo brisali i stavljali da to bude: „Ministarstvo prosvete“. Gospodine ministre, mi ne verujemo Privrednoj komori, mi imamo još kakvu-takvu veru u Ministarstvo prosvete, možda najviše zbog vas lično, vašeg stava koji je uvek dobronameran i spremnosti da se diskutuje.

Privredna komora je interesna organizacija. Privredna komora je udruženje poslodavaca. Privredna komora svuda i na svakom mestu protežira svoje pojedine članove. Kako ćemo da damo njima?

Ja ne sporim da instruktor treba da postoji, kao čovek iz struke koji će zajedno sa koordinatorom kao čovekom iz prosvete da obavlja edukaciju đaka u procesu dualnog obrazovanja. To nije sporno, ali vi ste mi dali u obrazloženju da ste nadzor nad izdavanjem licenci i nad registrom licenci ostavili u Ministarstvu prosvete. Ali svaka stvar, svako mesto za licenciranje te osobe...

Mene ne možete tako lako ubediti da će osoba koja ima, pretpostavimo, tri godine srednje škole za pet radnih dana, za četrdeset sati, koliko god da je manuelno spremna i obučena da radi na pojedinim aparatima, mašinama ili visokopametnim mašinama koje će se koristiti u procesu obrazovanja, da će takva osoba za četrdeset sati biti u stanju da bude neko ko je na ravnom nivou sa onim ko ima fakultetsko obrazovanje. Pa ćemo još da ostavimo da nam tog i takvog instruktora odredi Privredna komora?! Da li je to ona Privredna komora koja je dobila dva miliona evra od Privredne komore Švajcarske? Kako vi mislite da ja mogu da verujem da je to dobro rešenje?

Ja vam kažem, neću da vam govorim... A ovo opet govorim iz iskustva o Privrednoj komori u Kraljevu, šta, kako i koliko rade i koji je način njihovog funkcionisanja i koliki je partijski upliv u tu organizaciju. Zato je ovaj amandman Srpskog pokreta Dveri išao u smislu i smeru da se što veće ingerencije daju Ministarstvu prosvete, jer u vas kao u struku verujem, jer sam čovek koji je radio u prosvetnoj profesiji dugi niz godina. Međutim, vi iz nekog razloga, koji meni ostaje potpuno nejasan, i dalje sve ingerencije ostavljate Privrednoj komori koja je, ponavljam, jedna apsolutno interesna organizacija, koja će na ovaj način moći da ostvaruje da li svoje, da li nečije partijske ili druge interese. To će pokazati vreme koje će, nažalost, biti pred nama. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Vladimir Orlić.

Izvolite.

VLADIMIR ORLIĆ: Čisto zbog pominjanja stranke i opaske na temu čitanja.

Hajde, možda neko i ne stigne da pročita baš sav materijal koji može da ima neke veze s ovim o čemu pričamo. Ne mislim tu samo na tekst zakona i prateća obrazloženja, nego, recimo, i na tu strategiju o kojoj se dosta govorilo ovih dana. Desi se, neko ne stiže, nema vremena. Ali šteta je, kad se već dobije u mišljenju za predložene amandmane od strane predlagača zakona dobro, zaista kvalitetno napisano mišljenje, sa fenomenalnim obrazloženjem, da se bar to ne pročita.

Tu se upravo nalazi – to je ovaj materijal koji smo mi dobili – u odgovoru na amandman na član 1, odgovor na pitanje otkud Privredna komora i

kontekst veze sa Strategijom. Evo, bukvalno počinje rečenica: „Strategijom razvoja obrazovanja u Srbiji do 2020. godine“, i nastavlja, „propisano je, između ostalog, direktno uključivanje poslodavaca u kreiranje, razvoj i praćenje srednjeg stručnog obrazovanja, kao i uspostavljanje održivog sistema socijalnog partnerstva u srednjem stručnom obrazovanju u Republici Srbiji.“ Pa kaže dalje – uvođenje poslodavaca u nastavni proces kao instruktora. Baš ova pitanja. Pa onda – razvijanje sistema akreditacije i sertifikacije poslodavaca kod kojih se realizuje praktična nastava; uključivanje bar 10% poslodavaca u realizaciju praktične nastave; donošenje odgovarajućih zakona i podzakonskih akata. Dakle sve to, po ovoj strategiji, Privredna komora Srbije.

To kažem i zbog onoga ko je pomenuo ali i zbog onih koji su se pozivali na Strategiju i vezu sa Privrednom komorom i učešćem poslodavaca u procesu. Evo je ovde, ljudi. Dakle, treba samo pogledati. Da li će neko da uvaži i da se složi, to je druga stvar, ali nije s neba palo, evo gde se nalazi.

No, kad smo već spomenuli Švajcarsku, na čemu zahvaljujem, jesu li oni koji se razumeju u sve u međuvremenu saznali kolika je minimalna cena rada u Švajcarskoj? Pričali smo o tome. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 30. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Sanda Rašković Ivić, Dijana Vukomanović i Đorđe Vukadinović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Đorđe Vukadinović.

Izvolite.

ĐORĐE VUKADINOVIĆ: Potpuno u duhu onoga o čemu je govorio kolega Vesović, pridružujem se većem delu onoga što je on govorio, a, bogami, još neke kolege i levo i desno od naših klupa. Dakle, svi, i ova leva, desna, koja god hoćete, opoziciona grupacija skreće vam pažnju na dve-tri osetljive tačke, ključne i bolne tačke, po nama, ovog zakona.

Dobra namera tu meni zaista nije sporna, i tu se slažem sa onim što je rekao kolega Vesović. Ima tu i nekog koncepta, mada je možda redosled kako ti zakoni ulaze u Parlament trebalo da bude drugačiji. Ali taj zakon, to sam rekao juče ili prekuče, stoji i pada sa ulogom Privredne komore. Nisu slučajno svi na to ukazivali. To što je to interesna organizacija, to je jedna stvar, to što je tu veliki upliv politike, to je druga stvar. Treća stvar, Privredna komora je bila gotovo zamrla, gotovo u agoniji. Kao organizacija, oživela je ne toliko privrednom aktivnošću poslednjih godina koliko odredbama, odnosno naredbom da svi privredni subjekti moraju da budu učlanjeni u Privrednu komoru, pa je sada, kako bih rekao, malo došla u bolju kondiciju. Da li će ona u takvom stanju

biti kroz nekoliko godina, kada ovaj zakon treba da stupi na snagu i postane delotvoran, to je veliko pitanje.

Neobično je, kao što rekoh, gospodine ministre, što ste se vi negde izmakli, koliko može Ministarstvo, zadržavši se uglavnom na kontrolnoj, nadzornoj ulozi ovde. Kao što sam rekao, zašto komisija koju formira Privredna komora a da onda Ministarstvo ima jednog člana u toj komisiji? Zašto nije obrnuto, zašto Privredna komora nema jednog člana u komisiji koju formira Ministarstvo? Govorim o komisijama za akreditaciju poslodavaca.

Isto tako i sada, kada je reč o ovim drugim stvarima, prosto previše stoji što na samom poslodavcu, što na Privrednoj komori.

To su, rekao bih, najosetljivije tačke ovog koncepta. Inače, namera nije loša, bez obzira na to što su prevelika reklama i propagiranje tog zakona doveli do toga da ga ljudi počinju upotrebljavati u malo pejorativnom smislu – tu su neke kolege bile u pravu – kao neku vrstu, maltene, pretećeg argumenta ili batine: „Ići ćeš ti meni na dualno!“

Nije to loše, ne sumnjam da ste imali dobre primere, da ste gledali dobre primere Nemačke, Austrije i Švajcarske. Ne sumnjam ni da je tu bilo... Kako je rekao, nije bilo pukog prepisivanja, ali mislim da je prezahtevno, preambiciozno i da smo možda počeli malo kuću od krova. U svakom slučaju, čitav taj sistem nije postavljen onako ili bar onim redosledom kako stižu zakoni ovde u Skupštinu. Možda je, kao što rekoh, redosled trebalo da bude drugačiji.

Ima vremena, još dve godine, dok to ne postane operativno. U suštini, mislim da se mogu u tom periodu stvari popraviti i apelujem da se poprave.

Naravno da vi nećete povući zakon, naravno da će on biti izglasan. Neću da trošim ni svoje ni vaše vreme apelujući na to, ali ono na šta zaista apelujem jeste da razmislite, jer ima vremena da se možda nekim naknadnim popravkama, dopunama tog zakona u narednim mesecima ili narednih godinu dana uvaži nešto od ovoga što poslanici predlažu, naravno, nekada i malo politički, politikantski, demagoški, motivisano onim ili ovim. Ali, ako se pet, deset potpuno različitih poslanika, koji se međusobno ne slažu ni oko čega ili skoro ni oko čega, slože da je ovo osetljiva i slaba tačka ili potencijalno slaba i bolna tačka zakona, onda o tome treba makar razmisliti. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Kolega Božoviću, tražite reč ili ...?

(Balša Božović: Molim vas, koji je član u pitanju?)

Član 30, amandman koji su podneli narodni poslanici Sanda Rašković Ivić, Dijana Vukomanović i Đorđe Vukadinović.

Na naziv Glave VI, naziv iznad člana 31. i član 31. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Aleksandra Jerkov, Goran Ćirić, Balša

Božović, Gordana Čomić, Dragoljub Mićunović, Nataša Vučković, Vesna Marjanović, Dejan Nikolić, Maja Videnović, Radoslav Milojević, Goran Ješić, Tomislav Žigmanov, Dušan Petrović, Veroljub Stevanović i Dušan Milisavljević.

Reč ima narodni poslanik Balša Božović.

Izvolite.

BALŠA BOŽOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Dakle, kao što smo pričali u načelu i kada su u pitanju pojedinosti, ocenjivanje i ispiti u dualnom obrazovanju će biti takvi da će se vršiti po kriterijumima koje je nametnula Privredna komora Srbije, onda, naravno, i privatne firme, koje će do određenog nivoa ocenjivati kako su se ponašali učenici dok su radili kod njih – da li su bili poslušni, da li su bili vredni, da li su radili baš sve što se tražilo od njih. Dakle, to je način na koji se i u ovom članu i u ovoj glavi Predloga zakona izrabljuju deca i uvodi dečji rad, nakon 150 godina, u Srbiji.

Ovo je sramota za jednu zemlju koja želi i teži da postane moderna, evropska, sa evropskim vrednostima, gde se ovakve stvari apsolutno pojavljuju. Dakle, nemoguće je da neko u 21. veku dozvoli, na osnovu zakona, Ustava, da se deca izrabljuju na ovaj način.

Kada smo govorili o zakonu, imali smo prilike da pričamo o tome koliko je dobrih stvari bilo urađeno u nekom vremenu iza nas, koliko je bilo samo potrebno da reformišemo predškolsko, osnovno i srednjoškolsko obrazovanje, da srednje stručne škole unapredimo, a ne da uvodimo dualno obrazovanje, zato što je cilj dualnog obrazovanja profit privatnih firmi i tajkuna a ne obrazovanje dece koja će nastaviti da žive u Srbiji.

Drugi argument koji smo izneli, a veoma je važan, jeste taj da će nastati ogromni dispariteti u razvoju Srbije. Regionalni razvoj će biti takav da će opštine koje su danas siromašne biti još siromašnije, a one bogate biti još bogatije. Ta razlika između generalno bogatih i siromašnih u Srbiji nikada nije bila veća nego u poslednjih pet godina dok je Srbiju vodila Srpska napredna stranka.

Dualno obrazovanje ne donosi apsolutno ništa dobro. Dualno obrazovanje je obrazovanje koje neće osnažiti čoveka, neće ga učiniti građaninom, neće mu uliti samopouzdanje, neće ga napraviti gospodarem njegove sudbine. Dualno obrazovanje je obrazovanje koje će pokoravati čoveka, koje će ga ponižavati i od njega napraviti jeftin prođužetak mašine.

To nije cilj za naš narod, to nije cilj za građane u Srbiji, zato što ne želimo da se pretvorimo u robove, zato što ne želimo da imamo društvo pognutih, društvo koje neće hodati upravno, koje će raditi sve što kaže vođa,

koje će glasati onako kako kažu tajkuni, društvo u kome neće biti demokratije i vladavine prava.

Kada smo govorili o jeftinoj radnoj snazi, govorili smo da je to osnovni cilj dualnog obrazovanja. Umesto besplatnih udžbenika, koje smo predlagali u više navrata od kada ministar Šarčević dolazi u ovaj dom... Besplatni udžbenici su očigledno udžbenici koji unose strah kao pojam u vladajuću većinu. Zašto? Zato što na svaki mogući način pokušavaju da prosvetle i prosvete onaj deo društva kome je to potrebno.

PREDSEDAVAJUĆI: Kolega Božoviću, privodite kraju.

BALŠA BOŽOVIĆ: Koristim vreme...

PREDSEDAVAJUĆI: Nemate više ni po jednom osnovu.

BALŠA BOŽOVIĆ: Imam sedam i po minuta.

PREDSEDAVAJUĆI: Bilo je u toku dana, ali potrošeno je.

BALŠA BOŽOVIĆ: Ja sam ovlašćeni, gospodine Arsiću.

PREDSEDAVAJUĆI: Samo trenutak, evo, proverićemo.

BALŠA BOŽOVIĆ: Gospodin Arsić nije dobro pogledao. Ja kao ovlašćeni imam vreme.

PREDSEDAVAJUĆI: Pre ove diskusije imali ste minut i trideset šest sekundi.

BALŠA BOŽOVIĆ: Ja kao ovlašćeni?

PREDSEDAVAJUĆI: Da.

BALŠA BOŽOVIĆ: To nije tačno.

PREDSEDAVAJUĆI: Zašto bi vam neko oduzeo vreme, baš samo vama? Nemojte tako.

BALŠA BOŽOVIĆ: Gospodine Arsiću, iskreno da vam kažem, sumnjam da ste merili to pošteno.

PREDSEDAVAJUĆI: Evo, proverite vi. Pošteno je mereno, a vi proverite. Ako sam pogrešio, spreman sam da vam se izvinim i vratim vam minutažu.

BALŠA BOŽOVIĆ: Proveriću. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Vladimir Orlić.

VLADIMIR ORLIĆ: Zbog pominjanja stranke i, kako beše, onih strašno neljudskih stvari koje su nezamislive u savremenom društvu i u Evropi 21. veka, a mi ih uvodimo kroz dualno obrazovanje.

Dakle, dame i gospodo, šta smo mi večeras zaključili? Tako nešto je nezamislivo u modernom svetu, posebno u Evropi, mi ga uvodimo sada, mi neljudi. U stvari, možda i nije nemoguće, možda ima u Švajcarskoj, ali dobro, to

se ne računa. Dakle, mi sada to strašno nešto uvodimo po prvi put; to je nezamislivo u Evropi, osim možda u Austriji, je li tako? A, dobro, ni to se ne računa. Dakle, toga nema nigde na svetu, ponajmanje ima u Evropi, osim možda u Nemačkoj.

Hajde, ljudi, da se malo uozbiljimo, ako je ikako moguće. To o čemu se ovde priča i što se uporno ponavlja, verovatno iz puste želje da se dovoljno puta ponovi da bi ga možda neko na kraju i prihvatio, eto, samo tako, na silu Boga, neće ići, nikakav dečji rad, dame i gospodo.

Učenje? O učenju mi pričamo, ko hoće da razume i ko je u stanju da razume. Ali, priče o robovskom odnosu i o služenju vođi... Znae, taj nivo konstantnog ponavljanja jednog te istog, a očigledno pogrešnog, uvažavajući onoga ko te stvari radi, mogu da pripišem samo jednom mogućem razlogu. Naravno, to ne radi – i to kažem zato što ga maksimalno uvažavam – zato što to stvarno tako misli. Nemoguće je da čovek stvarno tako misli. On to može da radi samo zato što to npr. zahteva izvesni vođa, kada o vođama pričamo. Kada sebi dozvoli da takve stvari ponavlja javno pred ovom salom i pred javnošću koja ovo gleda, čovek, samo zato što to od njega traži vođa, na najbolji mogući način pokazuje šta je zapravo robovski rad. Primenjuje ga sam i, u najmanju ruku, pokazuje robovski moral. Hvala lepo.

PREDSEDAVAJUĆI: Po Poslovníku, narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, gospodine predsedavajući, ceneći vašu tolerantnost, povredili ste član 107, a mogli ste da iskoristite i mere iz čl. 108. i 109, zato što mi, prvo, niste na vreme dali povredu. To je jedno. Drugo, kolegu govornika Balšu Božovića niste opomenuli, jer na dnevnom redu su bili instruktori i ocenjivanje. On je pričao o svemu i grubo povredio dostojanstvo.

Kad o siromaštvu pričaju oni koji su opljačkali građane, a sada pričaju o njihovom siromaštvu, onda je to teška povreda dostojanstva. Kada oni koji su sebe smestili u bajke i dvorce a narod poslali u basne, oni koji su se izživljavali proizvođeći sirotinju koja je jedva preživljavala, kada oni umesto o instruktorima i ocenama pričaju o siromašnima, njihovim pravima, o kiflama, o robovima, oni koji su napravili besposlene robove, oni koju su na stotine hiljada majstora napravili socijalnim slučajevima, oni koji se nisu borili protiv siromaštva već protiv siromašnih, oni koji su ljude naterali da praznih stomaka, praznih džepova lutaju po beogradskim predgrađima... Njih ste pustili, i to je povreda

dostojanstva, o kojoj ne tražim da se glasa, da ovde pričaju o nekim robovima. Pa njima su svi građani bili robovi! Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Pošto ne tražite da se Skupština u danu za glasanje izjašnjava o povredi Poslovnika, smatram da nisam u obavezi da vam odgovorim na vaše reklamiranje povrede.

Ovim bismo završili sa današnjim radom. Nastavljamo sutra u 10 časova.

(Sednica je prekinuta u 18.00 časova.)